

ผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง
ต่อการตัดสินใจของประชาชน

นางสาวกษมา ศิริกุล

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-174435-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF MAGNITUDE FACTOR AND RISK PROBABILITY FACTOR IN RISK
REPORTING AND AUDIENCES' DECISION-MAKING

Miss Kasama Sirikul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-174435-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชน
โดย	นางสาวกษมา ศิริกุล
สาขาวิชา	วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิรโสภณ)

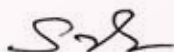
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สุภัทญา สุตบรรทัด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กษมา ศิริกุล: ผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่อการตัดสินใจของประชาชน. (EFFECT OF MAGNITUDE FACTOR AND RISK PROBABILITY FACTOR IN RISK REPORTING AND AUDIENCES' DECISION-MAKING) อ.ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาดิประเสริฐ 125 หน้า. ISBN 974-174435-8.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่อการตัดสินใจของประชาชน และอธิบายความสัมพันธ์ของภูมิหลังเกี่ยวกับความเสี่ยงของประชาชนต่อการตัดสินใจ การวิจัยนี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบที่ไม่ทราบค่าความคลาดเคลื่อน 312 คน และให้แต่ละคนอ่านข่าวความเสี่ยงสมมุติคนละ 1 ข่าว จากทั้งหมด 12 ข่าว ซึ่งสร้างขึ้นจากความเสียหาย 4 ประเภท คือ อุบัติเหตุ โรคจากสิ่งแวดล้อม ภัยธรรมชาติ และโรคระบาด และในแต่ละประเภทจะกำหนดให้มีเงื่อนไข (Treatment) ในการนำเสนอต่างกัน 3 แบบ ดังนี้

1. ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง สูง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง
2. ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง ต่ำ แต่มีโอกาที่จะประสบกับความเสียหาย สูง
3. ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง สูง แต่มีโอกาที่จะประสบกับความเสียหาย ต่ำ

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชน เมื่อประชาชนได้อ่านข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่างกัน ประชาชนส่วนใหญ่ตัดสินใจที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำที่มีโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบภูมิหลังเกี่ยวกับความเสี่ยงของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีภูมิหลังแตกต่างกันไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ได้แก่ ประเภทข่าวความเสี่ยง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสื่อ ในฐานะเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยลดความสับสนจากความเสียหายพบว่า ปัจจัยอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของประชาชนเช่นเดียวกัน

สาเหตุหลักในการตัดสินใจเผชิญความเสี่ยง คือ ปัจจัยด้านความจำเป็น นอกจากนี้ พบว่ามีปัจจัยด้านอื่นๆ อาทิ ด้านสังคม และด้านจิตวิทยา ส่วนสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจหลีกเลี่ยงความเสี่ยงนั้นเกิดจากปัจจัยด้านโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....ลายมือชื่อนิสิต..... กษมา ศิริกุล
สาขาวิชา.....วารสารสนเทศ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ดวงกมล ชาดิประเสริฐ
ปีการศึกษา.....2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

468 52021 28 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD: RISK REPORTING/DECISION-MAKING UNDER UNCERTAINTY/CRISIS MANAGEMENT/
MAGNITUDE FACTOR/ RISK PROBABILITY FACTOR

KASAMA SIRIKUL: EFFECT OF MAGNITUDE FACTOR AND RISK PROBABILITY FACTOR IN RISK
REPORTING AND AUDIENCES' DECISION-MAKING. THESIS ADVISOR: ASST. PROF.
DUANGKAMOL CHARTPRASERT, Ph.D. 125 pp. ISBN 974-174435-8.

This quasi experiment research aims to explain the relationship between magnitude factor and risk probability factor in risk reporting, including the different risk background that affect audiences' decision-making. The methodology used non-probability sampling with 312 newspaper audiences, who read one of 12 hypothetical risk news stories about accident, environment sickness, natural disaster and epidemic. Each topic has different 3 treatments consisting of varying magnitude factor and risk probability factor as followed:

1. High magnitude – high risk
2. Low magnitude – high risk
3. High magnitude – low risk

Result showed that the difference in magnitude factor and risk probability factor in risk reporting has no relationship with audiences' decision-making. When audiences received information from risk news, with differences in magnitude factor and risk probability factor, the majority decided to confront risk and increased protection. Risk background and other factors such as type of risk news, read behavior, news exposure, risk perception and audiences' opinion about importance of mass media for resource of risk information have no relationship with audiences' decision-making either.

The main reason behind the decision to confront with risk is necessity. Other factors affecting the decision include social factors and psychology factors. The main reason for those deciding to avoid risk is the risk probability factor.

DepartmentJournalism..... Student's signature..... *Kasama Sirikul*.....
Field of study.....Journalism.....Advisor's signature..... *Duangkamol Chartprasert*.....
Academic year.....2005.....Co-advisor's signature.....".....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่เสียสละเวลาคอยให้คำแนะนำที่มีคุณค่า และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา พร้อมทั้งผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุกบรรทัด ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์รจิตลักษณ์ แสงอุไร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยดี

ที่สำคัญการวิจัยในครั้งนี้คงสำเร็จลงไม่ได้ ถ้าขาดความช่วยเหลือจากบุคคลสำคัญหลายท่าน โดยเฉพาะผู้มีอุปการคุณยิ่งกับผู้วิจัย คือ คุณพ่อ คุณแม่ และน้องชาย ที่คอยให้กำลังใจผู้วิจัย และขอบคุณ ปอม (ชนากร อุษพานิชย์) สำหรับกำลังใจ และความช่วยเหลือทุกอย่างตลอดมา

พร้อมกันนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณหัวหน้า พี่อู พี่ไอ้ และพี่ๆ ที่โตะมิติ ประชาชาติทุกคน สำหรับกำลังใจ และคำแนะนำที่มีประโยชน์ พี่ๆ และเพื่อนนักข่าว พี่ประชาสัมพันธ์กระทรวงพาณิชย์ สำหรับกำลังใจ และกรุณาเสียสละเวลา ช่วยอ่านข่าวสมมติ (เครื่องมือวิจัย) พร้อมให้คำแนะนำในการปรับปรุงจนสำเร็จได้

สุดท้ายที่จะขาดเสียมิได้ คือ ขอบคุณ พี่นาย พี่ๆ ที่ห้องสมุด และเพื่อนเจอาร์ทุกคน พี่หมวย พี่นุช พี่เอ็ม พี่นอต พี่ไปป์ พี่กอล์ฟ พี่ฝ้าย และปู สำหรับน้ำใจที่ช่วยให้คำแนะนำ ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลหลายๆ ครั้ง และกำลังใจในวันที่ผิดหวัง ร้องไห้ ขอบคุณ เต้ เพื่อนรักที่ช่วยเก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณ อ.เปล่งศรี และเพื่อนๆ ที่ห้องสมุด และผู้มีอุปการคุณท่านอื่นๆ ที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ครบในที่นี้ ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในน้ำใจ และความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างยิ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ปัญหาคำถามวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาวะวิกฤติ (Crisis management).....	8
แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของการสื่อสาร (Functions of Communication).....	10
ทฤษฎีการสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication).....	13
ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยง (Risk Perception Theory).....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอน (Decision Making Under Uncertainty).....	19
สมมติฐานการวิจัย.....	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
ตัวแปรในการศึกษา.....	29
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	31
แบบจำลองในการศึกษา.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การสร้างและการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	38
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม的开รับข่าวสาร	42
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยง.....	45
ตอนที่ 4 ข้อมูลการตัดสินใจ.....	50
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะต่อสื่อมวลชน.....	92
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	96
รายการอ้างอิง.....	97
ภาคผนวก.....	102
ภาคผนวก ก.....	102
ภาคผนวก ข.....	105
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	125

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย	29
ตารางที่ 2 แบบจำลองการทดสอบ.....	32
ตารางที่ 3 แบบจำลององค์ประกอบข่าวที่ใช้ในการวิจัย.....	33
ตารางที่ 4 แบบจำลองการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย.....	35
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละตามเพศและอายุ.....	38
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละตามระดับการศึกษา.....	39
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละตามอาชีพ.....	39
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละตามรายได้ต่อเดือน.....	40
ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละตามประสบการณ์ทำงาน.....	40
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละตามภูมิลำเนาที่อยู่อาศัย.....	41
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์.....	42
ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละตามประเภทหนังสือพิมพ์ที่ผู้ใช้เลือกอ่าน.....	43
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละตามส่วนประกอบของข่าว.....	43
ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละตามประเภทของข่าว.....	44
ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของความเข้าใจความเสี่ยง	45
ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการตระหนักรู้ความเสี่ยง แยกตามประเภทของความ เสี่ยง.....	46
ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของการให้ความสำคัญต่อการป้องกันความเสี่ยง.....	47
ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของความเห็นเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็น ในการให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยง.....	48
ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของความเห็นว่า หนังสือพิมพ์สามารถช่วยลดภาวะความ สับสนจากความเสี่ยงได้.....	49
ตารางที่ 20 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ระหว่างข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างทุก กลุ่ม	50
ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ของข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างทุก กลุ่ม.....	51

ตารางที่ 22 แสดงถึงค่าสถิติสัมพัทธ์ระหว่างการอ่านข่าวความเสี่ยงอุบัติเหตุ และการตัดสินใจของประชาชน.....	52
ตารางที่ 23 แสดงความสัมพันธ์ของกรณีอุบัติเหตุ และการตัดสินใจของประชาชน.....	53
ตารางที่ 24 แสดงถึงค่าสถิติสัมพัทธ์ระหว่างการอ่านข่าวโรคจากอาหาร และการตัดสินใจของประชาชน.....	54
ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ของกรณีโรคจากอาหาร และการตัดสินใจของประชาชน.....	55
ตารางที่ 26 แสดงถึงค่าสถิติสัมพัทธ์ระหว่างของข่าวความเสี่ยงภัยธรรมชาติ และการตัดสินใจของประชาชน.....	56
ตารางที่ 27 แสดงความสัมพันธ์ของการอ่านข่าวความเสี่ยงสมมุติกรณีภัยธรรมชาติและ การตัดสินใจของประชาชน.....	57
ตารางที่ 28 แสดงถึงค่าสถิติสัมพัทธ์ระหว่างของข่าวความเสี่ยงกรณีโรคระบาด และการตัดสินใจของประชาชน.....	58
ตารางที่ 29 แสดงความสัมพันธ์ของการอ่านความเสี่ยงสมมุติกรณีโรคระบาด และการตัดสินใจของประชาชน.....	59
ตารางที่ 30 แสดงค่าสถิติสัมพัทธ์ระหว่างข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง.....	60
ตารางที่ 31 แสดงความสัมพันธ์ของข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง.....	61
ตารางที่ 32 แสดงค่าสถิติสัมพัทธ์ระหว่างระหว่างความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ กับการตัดสินใจของประชาชน	62
ตารางที่ 33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ กับการตัดสินใจของประชาชน.....	63
ตารางที่ 34 แสดงค่าสถิติสัมพัทธ์ระหว่างความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง	64
ตารางที่ 35 แสดงความสัมพันธ์ของความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ และการตัดสินใจของประชาชน.....	65
ตารางที่ 36 แสดงค่าสถิติสัมพัทธ์ในการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ.....	66

ตารางที่ 37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ และการ ตัดสินใจ.....	66
ตารางที่ 38 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ลักษณะการอ่านข่าว กับ การตัดสินใจ.....	67
ตารางที่ 39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอ่านข่าว และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง...68	
ตารางที่ 40 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของประเภทข่าวที่สนใจส่วนใหญ่ (ข่าวอาชญากรรม) กับ การ ตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง.....	69
ตารางที่ 41 แสดงความสัมพันธ์ประเภทข่าวที่สนใจส่วนใหญ่ (ข่าวอาชญากรรม) กับ การตัดสินใจ ของกลุ่มตัวอย่าง.....	69
ตารางที่ 42 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของความเข้าใจความเสี่ยง และการตัดสินใจ.....	70
ตารางที่ 43 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจความเสี่ยง และการตัดสินใจ.....	71
ตารางที่ 44 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีอุบัติเหตุ....	72
ตารางที่ 45 แสดงความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีอุบัติเหตุ	73
ตารางที่ 46 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีโรคจาก สิ่งแวดล้อม	73
ตารางที่ 47 แสดงความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีโรคจาก สิ่งแวดล้อม	74
ตารางที่ 48 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีภัย ธรรมชาติ.....	75
ตารางที่ 49 แสดงความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีภัย ธรรมชาติ.....	76
ตารางที่ 50 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณี โรคระบาด.....	76
ตารางที่ 51 แสดงความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีโรคระบาด...77	
ตารางที่ 52 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์การตัดสินใจของผู้ที่เห็นว่าสื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการลด ความสับสน.....	78
ตารางที่ 53 แสดงความสัมพันธ์การตัดสินใจของผู้ที่เห็นว่าสื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการลด ความสับสน.....	79
ตารางที่ 54 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยสาเหตุในการตัดสินใจเผชิญความเสี่ยง.....	80

ตารางที่ 55 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยสาเหตุในการตัดสินใจหลีกเลี่ยงความเสี่ยง.....81
ตารางที่ 56 แสดงจำนวนและร้อยละของการป้องกันความเสี่ยง.....82

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพตัวอย่างเว็บบอร์ดเกี่ยวกับการสะเดาเคราะห์	
http://www.prajan.com/webboard/view.php?id=1214	91
ภาพตัวอย่างเว็บไซต์หนังสือพิมพ์มติชน.....	93

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤติ(Crisis) ทั้งที่มีสาเหตุมาจากน้ำมือมนุษย์ และภัยจากธรรมชาติหลายครั้ง อาทิ ในปี 2546 เกิดการแพร่ระบาดของโรคซาร์ส(SARs) เกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ในปี 2547 เกิดวิกฤติการณ์แผ่นดินไหวใต้ทะเล (สึนามิ) ในพื้นที่ 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ได้แก่ พังงา ภูเก็ต กระบี่ สตูล ระนอง และตรัง เหตุการณ์การก่อความไม่สงบทางภาคใต้ อุบัติเหตุรถไฟฟ้าใต้ดิน (BMCL) หรืออุบัติเหตุจากกรดโดยสารประจำทาง เป็นต้น ทุกวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้น ได้สร้างความเสียหายต่อชีวิต และระบบเศรษฐกิจโดยรวมอย่างมหาศาล และที่สำคัญก็คือจะต้องอาศัยระยะเวลาในการรักษาเยียวยาความรู้สึกลงของผู้ที่ประสบเหตุ

ภาวะวิกฤติส่วนใหญ่มักจะเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดคะเนได้ล่วงหน้า และนำมาสู่ความสับสนอลหม่าน(Panic) ความหายนะ (Disaster) ความรุนแรง(Violence) และความตึงเครียด (Stress) (James A. Robinson, 1968) จนส่งผลกระทบต่อประชาชน ทำให้เกิดความสูญเสีย ความเครียด ความหวาดกลัว และตื่นตระหนกอย่างรุนแรงเกี่ยวกับอันตรายที่อาจจะเกิดจากวิกฤตินั้น

ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดการภาวะวิกฤติ คือ การสร้างความเข้าใจต่อภาวะวิกฤติให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ภายใต้ความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากวิกฤติการณ์ เพื่อให้ประชาชนลดความวิตกกังวล ความหวาดกลัว รวมถึงเกิดความเข้าใจ จนกระทั่งสามารถป้องกันตนเองจากอันตรายได้

ด้วยเหตุนี้ การสื่อสารในภาวะความเสี่ยง(Risk Communication) โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน จึงนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการภาวะวิกฤติ เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นช่องทางในการกระจายข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความเสี่ยงที่จะช่วยให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ความเสี่ยง (Perceptions of Risk) ได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว (World Health Organization [WHO], 2002) อัน

จะช่วยลดความสับสน ตื่นกลัว ความวิตกกังวลในหมู่ประชาชนลงในระดับหนึ่ง ช่วยให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ

การแพร่กระจายข่าวสารในภาวะความเสี่ยงเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก ส่งผลให้ลักษณะเนื้อหาของข่าวสารส่วนมากมักเป็นแบบไม่เป็นทางการ และมีลักษณะที่ก่อให้เกิดการแสดงออกทางอารมณ์ร่วมกันต่อเหตุการณ์ที่ประสบร่วมกัน อีกทั้งข้อมูลยังมีความไม่แน่นอน (Uncertainty) เป็นผลให้ผู้ตัดสินใจขาดความเชื่อมั่นมากที่สุด

ที่ผ่านมา แม้ว่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารภาวะวิกฤติบ้าง แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่ชัดว่า รูปแบบการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความเสี่ยงอย่างไร และรูปแบบการสื่อสารในสภาวะความเสี่ยงที่เหมาะสมควรมีลักษณะเช่นใด ไม่มีแบบแผนรองรับ จนเมื่อเกิดเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น จึงมีการพัฒนาแนวทางปฏิบัติ ในรูปแบบ “วิวัฒนาการสื่อ”

ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดวิกฤติการณ์โรคระบาด (outbreak) ขึ้นทั่วโลก ในช่วงปี 2547 องค์การอนามัยโลกจึงได้พยายามหาแนวทางในการสื่อสารในช่วงวิกฤติ โดยให้เหตุผลในเรื่องดังกล่าวว่า บ่อยครั้งที่โรคระบาดสร้างความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความสับสน และการสื่อสารผ่านสื่อทำได้ช้า จนเกินกว่าจะควบคุมการระบาดของโรคได้ และค่อยๆ ทำลายความเชื่อมั่นของสาธารณชน จนขยายวงกว้างออกไปถึงระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยไม่มีแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม หรือชี้ชัดว่าอะไรคือ สิ่งที่ดีที่สุดในการสื่อสารต่อสาธารณะ (WHO, 2004)

ฉะนั้น จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า การสื่อสารวิกฤติไปสู่สาธารณชนเป็นสิ่งที่ทำได้ยากมาก และเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนซับซ้อน หากสื่อสารนำเสนอข่าวความเสี่ยงเป็นผลสำเร็จก็จะทำให้ประชาชนเกิดการรับรู้ การตัดสินใจ ในการเผชิญหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง เพื่อป้องกันผลกระทบจากอันตรายของความเสี่ยงนั้นๆ แต่ในทางตรงกันข้าม หากสื่อไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้ ก็จะกลับกลายเป็นการสร้างความตื่นกลัวและกังวลใจให้แก่ประชาชนผู้รับสารได้

การตัดสินใจ เป็นกระบวนการในการเลือกทางเลือก ทางใดทางหนึ่ง โดยปกติแล้วนั้น คนเราจะต้องมีการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา ทั้งในสภาพการณ์ปกติ และในภาวะความเสี่ยง ทั้งแบบรู้ตัวและไม่รู้ตัว โดยเริ่มแรกผู้ตัดสินใจต้องแสวงหาข่าวสารข้อมูล และประเมิน “สาร” ก่อนจะเลือกแนวทางเฉพาะเจาะจงที่จะทำได้ จากนั้นจึงจะปฏิบัติตามทางเลือกนั้นๆ ส่วนการประเมินว่าการตัดสินใจนั้นส่งผลตามที่คาดหวังหรือไม่ จะต้องรอจนกว่าจะปฏิบัติแล้วจึงทราบ

การตัดสินใจของประชาชนภายใต้สถานการณ์ที่ไม่มีความแน่นอน จะมีความแตกต่างจากสถานการณ์ที่แน่นอน กล่าวคือ ภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน ผู้ตัดสินใจย่อมจะสามารถคำนวณถึงผลลัพธ์ที่จะออกมาได้อย่างชัดเจน ตามสมมุติฐานที่ตั้งขึ้น จึงทำให้ผู้ตัดสินใจสามารถเลือกทางเลือกได้อย่างถูกต้องแม่นยำ (เจริญ เกษภูวาลัย, 2546)

ในภาวะวิกฤตินั้น ผู้ตัดสินใจต้องเลือกทางเลือกภายในสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดคะเนได้ล่วงหน้า หรือจะต้องเผชิญกับความเสี่ยง ประกอบกับภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นก็ได้สร้างความหวาดกลัว ความตื่นตระหนกจนถึงขั้นรุนแรง (High Collective Excitement) อีกทั้งยังเกิดการสูญเสีย ซึ่งทั้งหมดนี้ ส่งผลให้มีประชาชนมีการถกเถียงกันน้อย และมีความต้องการข้อมูลข่าวสารมาก(อัจฉราพร ณ สงขลา, 2534)

ดังนั้น การตัดสินใจในสภาวะความเสี่ยง ข้อมูลสารมีความสำคัญอย่างยิ่งอยู่สองด้าน ได้แก่ ข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้ตัดสินใจสามารถประเมินค่าผลลัพธ์ (Outcome) ของทางเลือกนั้น หมายถึงความปลอดภัย หรือ อันตรายที่จะได้รับจากเหตุการณ์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น และข้อมูลที่จะประเมินโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง (Probability) นั้นๆ ได้

ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดวิกฤติการณ์โรคระบาด เช่น โรคไข้หวัดนก และโรคซาร์ ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่มีความรุนแรงสูงสุดถึงขั้นเสียชีวิต และประชาชนทุกคนมีโอกาสที่จะได้รับอันตรายจากความเสี่ยง หรือ มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับเชื้อไข้หวัดนกด้วยการบริโภค หรือ ได้รับเชื้อไวรัสโรคซาร์ จากอากาศที่หายใจเข้าไป

ในสถานการณ์ดังกล่าวประชาชนย่อมเกิดความสับสนว่าควรตัดสินใจที่จะบริโภคผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกต่อไปหรือไม่ หรือควรป้องกันโรคระบาดดังกล่าวด้วยวิธีใด เมื่อเกิดความหวาดกลัวจึงต้องแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงของโรคระบาดนั้น โดยผ่านจากข่าวหรือสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อมาประกอบการตัดสินใจ

เช่นเดียวกันกับกรณีการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ที่ประชาชนอยู่ภายใต้ความเสี่ยงมีโอกาสที่จะได้เชื้อไวรัสเอชไอวี ที่มีอันตรายถึงแก่ชีวิตได้เช่นกัน ประชาชนจึงต้องตัดสินใจว่าจะดำเนินชีวิตอย่างไร เพื่อให้ตนเองปลอดภัยจากโรคเอดส์ ด้วยการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเหตุการณ์ความเสี่ยงเอดส์

การสื่อสารข้อมูลโรคระบาดที่คืนั้น สารจะต้องมีองค์ประกอบของความน่าเชื่อถือ (Trust) ความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ (Early) มีความโปร่งใส (Transparency) และจะต้องเชื่อมข้อมูลด้านเทคนิค เพื่อสื่อให้เกิดความเข้าใจต่อสาธารณชน (Public) (องค์การอนามัยโลก, 2004)

การศึกษาการสื่อสารความเสี่ยงที่ผ่านมาส่วนใหญ่ มุ่งเน้นศึกษารูปแบบของสื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ (Campaign) ซึ่งมีเจตนาที่ชัดเจนในการสื่อสาร เพื่อแก้ไขวิกฤติ ลดความตื่นกลัวของประชาชน รวมถึงปลูกจิตสำนึกให้เกิดความระมัดระวัง เพื่อพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขวิกฤติการณ์

แต่ในทางตรงกันข้าม กลับไม่มีการศึกษาว่า รูปแบบของข่าว ที่นำเสนอสู่สาธารณชนทุกวัน ซึ่งมีองค์ประกอบในด้านความรุนแรง และโอกาสในการประสพกับความเสียหายต่างกัน มีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยง และนำไปสู่การตัดสินใจอย่างไร ทั้งที่ข่าวจะเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ ในการให้ข้อเท็จจริงของความเสี่ยง และสามารถสร้างความน่าเชื่อถือต่อผู้รับสารได้มากที่สุด อีกทั้งกระบวนการนำเสนอข่าวยังมีลักษณะเฉพาะ อาทิ อาศัยความเร็ว เน้นความใหม่สด และสอดคล้องกับความสนใจของผู้บริโภค (Human Interest) เป็นหลัก และเมื่อมีเหตุการณ์วิกฤติเกิดขึ้น ประชาชนจะได้รับข้อเท็จจริงจากการนำเสนอข่าวเป็นทางเลือกแรก ก่อนที่จะมีการรณรงค์หรือการประชาสัมพันธ์ เพื่อจัดการวิกฤติการณ์ตามมา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา เรื่อง “ผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสพกับความเสียหายต่อการตัดสินใจของประชาชน” ครั้งนี้ขึ้น เพื่ออธิบายว่าผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่องค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสพกับความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และเพื่อเป็นการพัฒนาแนวทางในการจัดการวิกฤติด้วยการสื่อสารเพื่อลดความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่อการตัดสินใจของประชาชน” ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะสร้างข่าวจำลองสถานการณ์วิกฤติ โดยกำหนดให้ข่าวความเสี่ยงต้องมีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายตามที่หลักเกณฑ์การทดลองกำหนดในระเบียบวิธีวิจัย

ปัญหานำวิจัย

1. ลักษณะการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย 3 เงื่อนไข ได้แก่

- 1.1 ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง สูง โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง
- 1.2 ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง ต่ำ โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง
- 1.3 ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง สูง โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่ำ

แต่ละเงื่อนไขมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนหรือไม่ และมีผลต่อการตัดสินใจในลักษณะใดบ้าง

2. ภูมิหลังเกี่ยวกับความเสี่ยงของประชาชนมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจหรือไม่ และมีผลต่อการตัดสินใจในลักษณะใดบ้าง

3. ปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชน 4 ด้าน ได้แก่ ประเภทข่าวความเสี่ยง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสื่อ ในฐานะเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยลดความสับสนจากความเสี่ยงมีผลเชิงปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบในการนำเสนอข่าวต่อการตัดสินใจหรือไม่ และมีผลต่อการตัดสินใจในลักษณะใดบ้าง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **ข่าวความเสี่ยง** หมายถึง รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ 4 ประเภท ได้แก่ อุบัติเหตุ โรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร ภัยธรรมชาติ และโรคระบาด โดยกำหนดให้ข่าวแต่ละประเภท มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่างกัน 3 เงื่อนไข ดังนี้

- 1.1 ข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง สูง โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง
- 1.2 ข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง ต่ำ โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง
- 1.3 ข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง สูง โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่ำ

2. **องค์ประกอบด้านโอกาสที่จะประสบความเสี่ยง** หมายถึง ข้อมูลที่ช่วยในการประเมินความน่าจะเป็นที่ประชาชนจะได้รับอันตรายจากความเสี่ยง โดยการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ระดับ

2.1 **โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่ำ** หมายถึง ความน่าจะเป็นที่ประชาชนจะได้รับอันตรายจากความเสี่ยงในระดับต่ำ กล่าวคือ มีจำนวนคนและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์น้อย รวมถึงมีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

2.2 **โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงสูง** หมายถึง ความน่าจะเป็นที่ประชาชนจะได้รับอันตรายจากความเสี่ยงในระดับสูง กล่าวคือ มีจำนวนคนและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์มาก รวมถึงขาดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

3. **องค์ประกอบด้านความรุนแรง** หมายถึง ผลจากความเสียหายก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ สำหรับงานวิจัยนี้ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1 **ความรุนแรงมาก** หมายถึง เป็นอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต หรือพิการ สูญเสียอวัยวะ หรือป่วยทางจิตจนไม่สามารถอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขได้

3.2 **ความรุนแรงน้อย** หมายถึง เป็นอันตรายทำให้เกิดอาการบาดเจ็บทั้งทางร่างกาย และจิตใจของสิ่งมีชีวิต ตลอดจนการทำลายทรัพย์สินของมนุษย์

4. **ปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชน** ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้หมายถึง ปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่

- 4.1 ประเภทข่าวความเสี่ยง หมายถึง รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์สมมุติ 4 ประเภท

ได้แก่ อุบัติเหตุ โรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร ภัยธรรมชาติ และ โรคระบาด

4.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้หมายถึง ความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สนใจอ่าน ลักษณะการอ่านข่าว และประเภทข่าวที่อ่าน

4.3 การรับรู้ความเสี่ยง หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยง และความตระหนักรู้ความเสี่ยง

4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสื่อ ในฐานะเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยลดความสับสนจากความเสี่ยง

5. การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกต่างๆ ตามสถานการณ์ ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้ หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกที่จะหลีกเลี่ยง หรือเผชิญอันตรายจากความเสี่ยง ภายหลังจากการรับรู้ข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง จากการนำเสนอสถานการณ์ความเสี่ยง 3 กรณี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเสี่ยง อันเป็นปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศในวงกว้าง ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นและแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการนำเสนอข่าวต่อไป
2. ผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของสื่อมวลชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่เมืองคัมเปอร์ด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่อการตัดสินใจของประชาชน” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารและจิตวิทยาหลายทฤษฎี มาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ และอธิบายผลของการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาวะวิกฤติ (Crisis Management)
2. แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของการสื่อสาร (Functions of Communication)
3. ทฤษฎีการสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยง (Risk Perception Theory)
5. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอน (Decision Making Under Uncertainty)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาวะวิกฤติ (Crisis Management)

1. ลักษณะภาวะวิกฤติ (Crisis)

Eugene Robert นักเคมีระบบประสาทวิทยา ได้กล่าวถึงเหตุแห่งภาวะวิกฤติของมนุษย์ในยุคแรกๆว่า ได้แก่ สัญญาณป่า การสั่นสะเทือนของพื้นดิน ไฟป่าที่เข้ามาใกล้ กลิ่นของสัตว์ร้าย รวมถึงตลอดถึงสัญญาณภัยที่คุกคามต่อการอยู่รอดของคนในยุคนั้น มีผลให้กลไกที่จะป้องกันทั้งร่างกายและอารมณ์เริ่มทำงาน

สัญญาณภัยดังกล่าวในยุคต้นๆ นั้น สามารถแสดงให้เห็นได้ในองค์กรหรือสถาบันยุคปัจจุบัน เช่น การก่อการสไตรค์ การออกกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด การเข้าไปควบคุมโดยภาครัฐ การเข้ายึดกิจการ การเคลื่อนไหวขององค์กรคู่แข่งที่จะเอาชนะ สินค้าที่มีผลทำให้คนไข้เจ็บป่วยหรือล้มตาย อุบัติภัย คดีฟ้องร้อง การข่มขู่และวางระเบิด ผู้บริหารเจ็บป่วยหรือถึงแก่กรรม การเข้าไปตรวจสอบของทางการ ไฟไหม้ ดึกดลุ่ม แผ่นดินไหว พายุ หรือแม้กระทั่งการที่จะต้องไปออกโทรทัศน์ในขณะที่คิดว่าไม่พร้อม เหตุการณ์เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤติแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือได้

สัญญาณดังกล่าว จะกระตุ้นให้ผู้บริหารตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับที่คนโบราณตัดสินใจว่าจะสู้หรือจะหนี (อ้างถึงใน Nager and Allen, 1984 : 290-291)

Miller and Iscoe (1968) นักวิชาการซึ่งได้ศึกษาลักษณะของวิกฤติการณ์ในกระบวนการศึกษาทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา ได้สรุปลักษณะของวิกฤติการณ์ไว้ ดังนี้

1. วิกฤติการณ์นั้นมีลักษณะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง มากกว่าจะเกิดขึ้นแบบเรื้อรังอย่างค่อยเป็นค่อยไป แต่อย่างไรก็ตามเป็นการยากที่จะกำหนดว่าวิกฤติการณ์แต่ละครั้งจะกินเวลานานเท่าใด
2. วิกฤติการณ์จะมีผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เช่น ความไร้ประสิทธิภาพ
3. วิกฤติการณ์ที่คุกคามเป้าหมายของบุคคลหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้อง
4. วิกฤติการณ์มีลักษณะเป็นสิ่งที่ต้องเทียบกับสิ่งอื่น (Relative) สิ่งซึ่งเป็นวิกฤติการณ์สำหรับบุคคลกลุ่มหนึ่ง หรือผู้มีส่วนร่วมคนใดคนหนึ่ง อาจไม่ใช่วิกฤติการณ์สำหรับผู้อื่น
5. วิกฤติการณ์เป็นสาเหตุของความตึงเครียดในอินทรีย์ (Organism) ซึ่งมีทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2. การแก้ไขภาวะวิกฤติ

Karl A. Slaikeu (1984) กล่าวว่า เมื่อเกิดภาวะวิกฤติแล้วนั้น ควรมีการเข้าไปแทรกในเหตุการณ์เพื่อก่อให้เกิดผลในเชิงป้องกัน 3 ลักษณะ ได้แก่

1. เพื่อลดความสับสนอลหม่าน
2. เพื่อลดผลกระทบของเหตุการณ์
3. เพื่อพวงไม่ให้เกิดความเสียหายหลังจากเกิดเหตุการณ์นั้น

โดยการแก้ไขปัญหาในช่วงวิกฤตินั้น จะต้องเข้าไปตามลักษณะของปัญหา ประกอบกับ ผู้ประสบภาวะวิกฤติจะต้องมีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ถึงแม้จะมีการวางแผนระยะยาวไว้แล้วก็ตาม แต่อาจจะไม่สามารถทำตามแผนที่วางไว้ทั้งหมดได้ อาจจะต้องมีความยืดหยุ่นบ้างพอสมควร

ทั้งนี้ จะต้องรีบแก้ปัญหานั้นที่ โดยการให้ข้อมูลที่เป็นความจริงและมีหลักฐานอ้างอิง เนื่องจากภาพพจน์ครั้งแรกมีความสำคัญมาก ถ้าแก้ไขไม่ดีอาจจะทำให้ปัญหายิ่งวิกฤติมากยิ่งขึ้น และแก้ไข

ปัญหาต้องยึดเชื้อ และที่สำคัญควรจัดแถลงความจริงให้สื่อมวลชนทราบโดยเร็วที่สุด เพื่อลดปัญหาการเกิดข่าวลือ (อำนาจ วีรวรรณ, 2527)

งานวิจัยในครั้งนี้ ได้อาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาวะวิกฤติ (Crisis Management) นี้ มาใช้ในการอธิบาย เพื่อเข้าใจลักษณะของเหตุการณ์ที่จะเรียกได้ว่า “ภาวะวิกฤติ” หลังจากนั้น ปัญหาที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายกตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์โรคระบาดขึ้น หากไม่มีผู้ใดทราบว่เหตุการณ์นั้น จัดเป็นวิกฤติที่ส่งผลกระทบต่อกระดำเนินชีวิต ก็จะไม่สามารถหามาตรการในการแก้ไขภาวะวิกฤติได้ แต่เมื่อทราบแล้วผู้เกี่ยวข้องก็จะมีการวางแผนดำเนินการในการจัดการกับภาวะวิกฤติ โดยการให้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจภาวะวิกฤติ ถือว่าเป็นวิถีทางแก้ไขวิกฤติที่เหมาะสมที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของการสื่อสาร (Functions of Communication)

“วิกฤติ” เป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถที่จะคาดคะเน และไม่แน่นอน และเป็นอันตรายต่อองค์กร ซึ่งในภาวะวิกฤติสื่อมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการภาวะวิกฤติ ซึ่งสื่อจะต้องมีความรับผิดชอบและต้องสื่อสารข้อเท็จจริงต่อสาธารณชน ความไม่แน่นอนที่เกิดจากการนำเสนอของสื่อ ในการรายงานวิกฤติ สามารถทำลายความพร้อมในการจัดการภาวะวิกฤติทั้งหมด

Harold D. Lasswell (1948) ได้สรุปภารกิจพื้นฐานของสื่อมวลชนไว้ 3 ประการ คือ

1. ภารกิจในการเป็นยามคอยสอดส่องตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางสังคม (Surveillance of the environment) ซึ่งหมายถึง หน้าที่ในด้านการสังเกตและติดตามเอาใจใส่เหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสังคม เท่ากับทำหน้าที่เก็บรวบรวมและรายงานข่าว
2. ภารกิจในการสร้างความสัมพันธ์ให้กับส่วนต่างๆ ของสังคม (Correlation of the parts of society) ซึ่งหมายถึง การทำหน้าที่ชี้แจงให้เข้าใจว่ามีส่วนใดบ้างในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยการศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดของเหตุการณ์อย่างรอบคอบ พร้อมทั้งทำหน้าที่ในการตีความ

3. *ภารกิจในการถ่ายทอดมรดกทางสังคม (Transmission of the social heritage)* ซึ่งหมายถึง หน้าที่ สืบทอดความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐานทางสังคมจากสมาชิกทางสังคมจากสมาชิก ในแต่ละยุคสมัย เพื่อเป็นการขัดเกลาอบรม และให้ความรู้ ภารกิจนี้ยังรวมถึงการให้ข้อ วิพากษ์วิจารณ์และตีความข่าวสาร เพื่อช่วยให้ข่าวสารที่แยกย่อยออกเป็นส่วนๆ มีความหมาย เกิดขึ้น

“สื่อมวลชน” จึงเปรียบเสมือนผู้ทำหน้าที่ “ยามเฝ้าประตู (gatekeeper)” ให้แก่สังคม โดยมี บทบาทในการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) ที่จะนำเสนอไปยังสาธารณชน ดังนี้

1. *ด้านสารสนเทศเพื่อเฝ้าระวัง (Surveillance)* คือ การทำหน้าที่ให้สาระเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย กิจกรรมขององค์กรต่างๆ ให้สาระเกี่ยวกับเหตุการณ์ และสถานการณ์ภายนอก ตลอดจนจัดลำดับ ความสำคัญก่อนหลังตามผลประโยชน์ของผู้เป็นยามเฝ้าประตู (Gatekeeper) หรือผู้กำหนดวาระ ข่าวสาร (Agenda setter) ในรูปแบบรายงาน และการรณรงค์ด้านข่าวสาร

2. *ด้านความเกี่ยวพัน (Correlation)* คือ บทบาทในการตีความสาระและเหตุการณ์ให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของ ผู้เป็นยามเฝ้าประตู (Gatekeeper) แสดงความคิดเห็นในเชิงเสนอแนะ มีการให้ สาระที่เป็น “ภูมิหลัง” และการวิพากษ์วิจารณ์ นอกจากนี้ สื่อมวลชนยังต้องทำหน้าที่ในลักษณะยาม เฝ้าระวังผู้กุมอำนาจ และให้เป็นเวทีสำหรับนานาทัศนะ

3. *ด้านความต่อเนื่อง (Transmission)* คือ บทบาทที่จะต้องสะท้อนค่านิยมและวัฒนธรรมหลัก ออกมาในเนื้อหาสาระของสื่อ และพัฒนาจิตสำนึกของการเป็นเจ้าของ

4. *การผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวทางสังคม (Mobilization)* คือ การที่สื่อมวลชน เข้าร่วม รณรงค์เมื่อมีปัญหาบางอย่างเกิดขึ้น เป็นผู้กระตุ้นความสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเข้ามีส่วนร่วม และ พยายามโน้มน้าวใจ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ในทางตรงกันข้าม หากมีการดำเนินการที่ไม่เหมาะสม อาจทำให้ภารกิจที่กล่าวมาแล้วล้มเหลว และส่งผลด้านที่ไม่ตั้งใจเกิดขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสื่อมวลชนในการสื่อสารความเสี่ยง

วิลาสินี พิพิธกุล (2537) คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสื่อสารเรื่องความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อม กรณีมลพิษจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ซึ่งได้ทำการรวบรวมและวิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การสัมภาษณ์บรรณาธิการ นักข่าว และบุคคลที่ใกล้ชิดกับกรณีวิกฤติการณ์มลพิษ รวมถึงการใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นชาวบ้านแม่เมาะ 90 ราย ทำให้ทราบว่า

หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของรายงานเหตุการณ์ที่ตีพิมพ์ไปแต่ละวัน โดยมุ่งชูประเด็นของความขัดแย้ง และผลกระทบมากกว่าที่จะนำเสนอประเด็นที่ให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในความจำเป็นของการแก้ไขในระยะยาว มีผลให้สังคมตื่นตัวกับเหตุการณ์ความเสี่ยงเป็นครั้งๆ ไป ทั้งนี้ พบว่า มีปัจจัยและเงื่อนไขทั้งภายในและภายนอกองค์กรหนังสือพิมพ์ ที่เป็นข้อจำกัดในการสร้างประสิทธิภาพของการรายงานข่าวความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อม เช่น นโยบายการเลือกสรรและกำหนดวาระข่าวสารของหนังสือพิมพ์ ประสิทธิภาพของนักข่าว ความจำกัดของข้อมูลข่าวสารและความขัดแย้งในบริบททางประวัติศาสตร์ ระหว่างฝ่ายอนุรักษ์กับฝ่ายพัฒนาทางอุตสาหกรรม

สำหรับงานวิจัยนี้ ได้อาศัยหลักทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของสื่อในการนำเสนอข่าวต่อสาธารณชน เมื่อเกิดภาวะวิกฤติ อาทิ เมื่อเกิดการระบาดของโรคที่รุนแรง เช่น โควิด-19 หรือโรคไข้หวัดนก ทำให้ประชาชนอยู่ภายใต้ความเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อ และเป็นอันตรายต่อชีวิต สื่อมวลชนในฐานะที่เป็น ผู้เป็นยามเฝ้าประตู (Gatekeeper) จะมีบทบาทสำคัญในการเสนอข้อมูลสารสนเทศให้ประชาชนรับทราบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการรับรู้ข่าวความเสี่ยง เป็นการเฝ้าระวัง เพราะความเสี่ยงมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชน

ทฤษฎีการสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)

การสื่อสารเพื่อลดความเสี่ยง ได้รับการศึกษาอย่างจริงจังในสหรัฐอเมริกา เมื่อราวๆ ปลายทศวรรษที่ 1980 ซึ่งเป็นช่วงที่โลกกำลังเผชิญกับภัยอันตรายครั้งใหญ่ๆ มากมาย เช่น การระเบิดของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เชอร์โนบีลล์ สหภาพโซเวียต การแพร่กระจายของสารเคมีที่เป็นพิษจากการระเบิดของโรงงานเคมีที่เมืองโบปาล อินเดีย เป็นต้น (อ้างถึงใน วิลลาซีนี พิพิชกุล, 2537)

1. ความหมายของการสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)

Covello และ Slovic (1987) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารความเสี่ยง หมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่สนใจ เกี่ยวกับประเด็นเรื่องธรรมชาติ ความสำคัญ หรือการควบคุมความเสี่ยง เช่น กลุ่มที่สนใจเกี่ยวกับตัวแทนรัฐบาล สมาคม หรือกลุ่มอุตสาหกรรม สหภาพ สื่อมวลชน นักวิทยาศาสตร์ มืออาชีพในองค์กร กลุ่มที่สนใจเรื่องสาธารณชน ชุมชน และเรื่องส่วนตัวเฉพาะบุคคล

2. ความสำคัญของการสื่อสารความเสี่ยง

Nelkin (1989) จากมหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ กล่าวว่า เมื่อใดก็ตามที่สาธารณชนเกิดความกลัวในเรื่องของความเสี่ยงในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง นั้นย่อมหมายความว่า พวกเขาไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ ดังนั้น การเพิ่มข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ ย่อมทำให้สาธารณชนมีการรับรู้ที่กระจ่างชัดขึ้น และสามารถตระหนักรู้ในเหตุการณ์นั้นๆ มากขึ้น

Mileti and Fitzpatrick (1991) กล่าวว่า การสื่อสารความเสี่ยงมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ การให้การศึกษา (Educating) หรือการให้ข้อมูล (Informing) ที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง และยังเป็นการเตือนภัย เพื่อให้เกิดการป้องกันตัว (Elicit protection actions)

3. การสื่อสารความเสี่ยงและสื่อ (Risk Communication and the News Media)

The American Newspapers Publisher Association ได้ทำการสำรวจความเห็นของนักเรียนชาวอเมริกัน เมื่อปี 1973 ทำให้ทราบว่า อัตราการกระจายตัวของการสื่อสารข่าวภัยพิบัติและความเสี่ยงเป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้มีผู้รับสารให้ความสนใจมาก

สำหรับการสื่อสารความเสี่ยงด้านสุขภาพ (Health Risk Communication) ก็มีลักษณะเดียวกันกับข่าวภัยพิบัติอื่นๆ กล่าวคือ มีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ถึงแม้จะมีความสับสน และความกำกวม แต่ข่าวก็จะมีอิทธิพลต่อผู้รับสาร (Nancy Signorelli, 1990)

4. รูปแบบของการสื่อสารความเสี่ยงผ่านสื่อ (Risk Communication via the media)

จากการวิจัยเชิงสำรวจของ WÄHLBERG and SJÖBERG (2000) ได้ให้แนวคิดว่าการสื่อสารผ่านสื่อ่นั้นมี 2 ลักษณะ คือ

1) *ลักษณะเจตนา (Intentional Information)* เพื่อให้ประชาชนรับรู้องค์ประกอบความเสี่ยง และเปลี่ยนทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior) ดังนั้น เมื่อรัฐบาลหรือองค์กรต่างๆ เกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น โดยปกติแล้วหน่วยงานนั้นๆ จะให้ข้อมูลผ่านสื่อในการนำเสนอสาร ในรูปแบบการณรงค์ไปสู่สาธารณชน

2) *ลักษณะที่ไม่เจตนา (Accident Information)* ซึ่งหมายถึง การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบ ข่าว (News) หรือบันเทิง (Entertainment) ซึ่งเป็นเพียงการนำเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ แต่ไม่ได้มีเจตนาโดยตรงที่จะทำให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรม เช่นเดียวกับสื่อเพื่อรณรงค์ แต่ก็มีความเป็นไปได้ที่ประชาชนจะเปลี่ยนทัศนคติ หรือพฤติกรรมในลักษณะที่ไม่ได้เจตนา (Accident Probability)

ในภาวะวิกฤติด้านสุขภาพนั้น ประชาชนจะต้องเผชิญหน้ากับความเสี่ยงหรือมีโอกาสที่จะได้รับอันตรายต่อชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้น แนวทางในการจัดการวิกฤติที่เหมาะสมคือการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจ และยอมรับความเป็นจริง พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งการสื่อสารข้อมูลไปยังสาธารณชนจำนวนมาก ในระยะเวลาที่รวดเร็ว นั้น จะต้องอาศัยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือสำคัญ

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จะนำทฤษฎีการสื่อสารความเสี่ยงมาอธิบายให้เกิดความเข้าใจการสื่อสารในภาวะความเสี่ยง โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาการสื่อสารความเสี่ยงในรูปแบบข่าว ว่ามีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้สถานะความเสี่ยง และการตัดสินใจอย่างไร

ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยง (Risk Perception Theory)

1. พฤติกรรม และการแสดงพฤติกรรม

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่สังเกตเห็น หรือพฤติกรรมภายนอก(Overt Behavior) เช่น การพูด การเดิน การกระพริบตา หรือการกระทำที่ไม่สามารถสังเกตเห็น หรือพฤติกรรมภายใน(Tovert Behavior) เช่น การรู้สึก การคิด และ”การตัดสินใจ” ทั้งนี้ พฤติกรรมทั้งสองแบบมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยพฤติกรรมภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก

2. ปัจจัยที่เป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. ลักษณะนิสัยของมนุษย์ ซึ่งในที่นี้ หมายถึง ความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพ

1.1 ความเชื่อ คือ การที่บุคคลหนึ่งคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ของข้อเท็จจริง และความเชื่อนั้นไม่จำเป็นต้องถูกต้องเสมอไป โดยทั่วไปความเชื่อมาจากการเห็น หรือการสัมผัส ได้ยิน ได้รับคำบอกเล่า หรืออ่านข้อเขียนจากสิ่งตีพิมพ์

1.2 ค่านิยม คือ แนวคิดที่เห็นได้เด่นชัด ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของบุคคลกลุ่มหนึ่ง และเป็นเครื่องชี้แนวปฏิบัติอย่างกว้างๆ ให้แก่บุคคลว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดี นับว่าเป็นความคิดที่มีอิทธิพลให้บุคคลเลือกกระทำการอันใดอันหนึ่ง โดยทั่วไปแล้วค่านิยมเกิดจากการอ่าน คำบอกเล่า หรือคิดขึ้นมาเอง

1.3 บุคลิกภาพ คือ สิ่งที่บอกว่าบุคคลจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์หนึ่งๆ เช่น ในในสถานการณ์อย่างเดียวกัน แต่บุคคล 2 คน มีพฤติกรรมต่างกันและคนๆ เดียวกันถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่ต่างกันก็อาจจะมีพฤติกรรมต่างกัน ส่วนที่มาของบุคลิกภาพนั้นไม่ได้เกิดจากการอ่าน หรือการฟังคำบอกเล่า เช่นเดียวกับ ความเชื่อ และค่านิยม แต่บุคลิกภาพ เกิดจากการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) ที่อธิบายว่า มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมที่นำมาซึ่งรางวัล (Reward หรือ Reinforcement) และ ไม่แสดงพฤติกรรมที่นำมาซึ่งการลงโทษ (Punishment)

Bandura, A. (1973, 1977, 1983) ได้อธิบายทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่นักจิตวิทยานิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง มีใจความสำคัญว่า มนุษย์ไม่เพียงเรียนรู้จากกระทำแต่ยังเรียนรู้จากการสังเกต กล่าวคือ เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ อาทิ รายการ ‘Second-hand’ จะเป็นรายการที่สอนเรื่องราวเกี่ยวกับโลก โดย Bandura กล่าวว่า ภาพที่เราเห็นจากทางโทรทัศน์ ถูกสร้างขึ้นไม่ใช่ภาพจริง ทำให้เนื้อหามีความรุนแรงกว่าความเป็นจริง

2. สิ่งที่ไม่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ หมายถึง สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมและความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม ทักษะคติ และสถานการณ์ ได้แก่

2.1 สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (*Stimulus object*) และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (*Strength of Stimulus object*) คือ สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วจะกระตุ้นการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ เนื่องจากลักษณะนิสัยของบุคคล ความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพนั้น แม้จะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม แต่พฤติกรรมจะเกิดขึ้นยังไม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้น อาทิเช่น เสียงปืน อาหาร ความหิว เป็นต้น

2.2 ทักษะคติ (*Attitude*) คือ การที่บุคคลคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่ง หรือการกระทำอันหนึ่งในทำนองว่าดีหรือไม่ดี สมควรหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่

2.3 สถานการณ์ (*Situation*) คือ สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลและไม่ใช่มนุษย์ ซึ่งอยู่ในสถานะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม

แต่การจะเกิดการรับรู้ นั้น จะต้องเกิดจากการเปิดรับข้อมูลข่าวสารก่อน ซึ่ง Klapper (1960) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร (*Selective Process*) ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับ (*Selective Attention*) คือ บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารตามความสนใจและความต้องการ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของตน
2. การเลือกให้ความสนใจ (*Selective Attention*) คือ บุคคลจะเลือกให้ความสนใจข่าวสารที่สอดคล้องกับทักษะคติและความเชื่อดั้งเดิมของตนด้วย และหลีกเลี่ยงที่จะให้ความสนใจกับข่าวสารที่ขัดแย้งกับทักษะคติของตน

3. **การเลือกรับรู้ (Selective Perception)** คือ บุคคลจะเลือกรับรู้ และตีความข่าวสารที่ได้รับ ไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมในกรณีที่ข่าวสารมาใหม่มีความขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิม บุคคลมักจะบิดเบือนข่าวสารนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตน

4. **การเลือกจดจำ (Selective Retention)** คือ บุคคลเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเก็บไว้เป็นประสบการณ์ เพื่อจะนำไปใช้ในโอกาสต่อไปและมักจะลืมข่าวสารในส่วนที่ไม่ต้องการอีกด้วย

สำหรับพฤติกรรมการตัดสินใจของมนุษย์โดยทั่วไปนั้น เริ่มต้นจากการที่เราได้รับรู้ (Perceive) สถานการณ์แวดล้อมว่าเป็นอย่างไร มีการมองเห็นสถานการณ์แวดล้อมหรือไม่ และสามารถจะรับรู้ปัญหาว่าเป็นปัญหาที่แท้จริงหรือไม่ การรับรู้ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับผลของการเรียนรู้ว่าอะไรคืออะไร แต่ขณะเดียวกันเราอาจเรียนรู้ได้ดีถ้าหากว่าลักษณะของการรับรู้ดีพอ การรับรู้กับการเรียนรู้จึงมีลักษณะที่ขึ้นต่อกัน (Interdependence)

งานวิจัยเกี่ยวกับการตระหนักรู้ความเสี่ยง

พารนี ปัทมานันท์ (2544) คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์กับการรับรู้และปฏิกิริยาต้นตระหนักของผู้รับสารที่อยู่ในภาวะความเสี่ยงกรณี โศภอนต์ 60 ที่ออกมาต่อต้านการเผาพิษผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรังสี ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และข่าวสด และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้แทนจากหนังสือพิมพ์ ระดับหัวหน้าข่าว และผู้สื่อข่าวจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ 3 คน ผู้รับสารที่อยู่ในภาวะความเสี่ยง 4 คน นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และนักหนังสือพิมพ์รวม 9 คน

ผลการวิจัย พบว่า ข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่นำมาศึกษาไม่เข้าข่ายความจริงรอบด้าน เน้นแต่ปัญหาผลกระทบและความรุนแรง ส่วนประเด็นสำคัญอื่นๆ นับตั้งแต่แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันไม่ให้ปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำอีก เหตุผลที่ไม่ต้องหวาดกลัวภัยจากศพนั้นพบแต่น้อยมาก ปัจจัยที่ทำให้หนังสือพิมพ์ไม่สามารถทำหน้าที่เสนอความจริงรอบด้านได้ ประกอบด้วย ความไม่รู้จริงของหนังสือพิมพ์ และการเข้าถึงข้อเท็จจริงที่เป็นไปอย่างยากลำบาก

สำหรับการรับรู้และปฏิกิริยาตื่นตระหนกของประชาชนพบว่า ทั้ง 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนวัดรางบัว เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ, วัดถ้ำกลดบ ต.มหาชัย อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์ และวัดบางบ่อ จ.สมุทรปราการ พบว่า ทั้งหมดรับรู้ข่าวประเด็นปัญหาผลกระทบ และความรุนแรง จากสื่อมวลชนทุกแขนง ประชาชนมีทัศนคติในแง่ลบ ถึงขั้นหวาดกลัว เนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับโควิด-60 ไม่มีความเชื่อถือต่อหน่วยงานรัฐ ให้ความสำคัญกับข้อมูลจากสื่อมวลชนมาก จึงเกิดความตื่นตระหนกกระทันหันออกมารวมตัวกันต่อต้านการเผาศพ

ในประเด็นมุมมองทางจริยธรรมในการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และนักหนังสือพิมพ์ เห็นร่วมกันว่า ควรให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลที่จริงรอบด้านมากขึ้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สังคม

งานวิจัยครั้งนี้ จะนำทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยง มาใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผลการนำเสนอข่าวความเสี่ยง ที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่อการตัดสินใจของประชาชน เนื่องจากเมื่อเกิดภาวะความเสี่ยงขึ้น ประชาชนย่อมจะได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน แต่การรับรู้ข่าวสารของประชาชนแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน เพราะพื้นฐานของแต่ละคนอาจจะมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับรับรู้ ซึ่งจะสะท้อนออกมาผ่านพฤติกรรมของผู้รับสาร อาทิเช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์ระบาดของโรคไข้หวัดนก ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่เคยเป็นแหล่งแพร่ระบาด ย่อมจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกมากกว่า ซึ่งประสบการณ์ในจุดนั้น อาจจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชน นอกเหนือไปจากการรับสารซึ่งทุกๆ ที่ได้รับเช่นเดียวกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจภายใต้สภาวะความไม่แน่นอน (Decision Making Under Uncertainty)

1. การตัดสินใจ (Decision Making)

D.J. Boss (1966) กล่าวว่า การตัดสินใจ (Decision-Making) คือ กระบวนการเลือกทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากหลายๆ สิ่ง ซึ่งกระบวนการนั้นจะมีความแตกต่างกันตามสภาพการณ์ หรือการเลือกเอาทางปฏิบัติที่มีอยู่หลายทางเป็นแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ (William J. Grose and J.W. Dyson : 77 อ้างถึงใน สิริกาญจน์ ปรับโตวิทโจโย : 117)

ทั้งนี้ John W. Keltner (1970) ได้สรุปว่า การตัดสินใจนั้นเกิดจากการพิจารณาวินิจฉัย (Judgement) เหตุผล (Reasoning) สิ่งจูงใจ (Motive) และความต้องการ (Needs) ซึ่งรวมทั้งกลุ่มกดดัน (Group pressure) และอำนาจกดดัน (Authority Pressure)

2. ขั้นตอนในการตัดสินใจ

John Dewey (1910) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการขั้นตอนในการตัดสินใจไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Herbert A. Simon (1977) ว่า การตัดสินใจ มีขั้นตอน 4 ระดับ ได้แก่

2.1 ระดับกิจกรรม ในการแสวงหาข่าวสารข้อมูล (Intelligence activity) ในระดับนี้ ได้แก่ การเสาะแสวงหาข่าวสารข้อมูล สภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อการตัดสินใจ

2.2 ระดับกิจกรรมในการสร้างหรือออกแบบ (Design activity) คือ การประดิษฐ์ การพัฒนา และการวิเคราะห์แนวทางต่างๆ ที่นำไปปฏิบัติได้

2.3 ระดับกิจกรรมในการเลือก (Choice activity) คือ การเลือกแนวทางเฉพาะที่จะทำได้

2.4 ระดับกิจกรรมในการทบทวน (Review activity) คือ การประเมินค่าของการเลือกในทางเลือกที่ผ่านมา

3. สภาพการตัดสินใจของมนุษย์อาจแบ่งเป็น 2 สภาพ ดังนี้

3.1 การตัดสินใจในสภาพที่แน่นอน (Decision-Making in Certain Situation) สภาพนี้ผู้ตัดสินใจทราบอย่างแน่ชัดว่า วิธีการที่จะให้เลือกปฏิบัติทั้งหมด วิธีการใดจะนำไปสู่ผลลัพธ์ชนิดใด

3.2 การตัดสินใจในสภาพที่ไม่แน่นอน (Decision-Making in Uncertain Situation) สภาพนี้ผู้ตัดสินใจยังไม่ทราบว่าวิธีการใดจะได้ผลลัพธ์ชนิดใด

4. การตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอน (Decision Making Under Uncertainty)

ความไม่แน่นอน อาจแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

4.1 *ระดับความไม่แน่นอนอย่างแท้จริง* เป็นระดับที่ผู้ที่จะทำการเลือกหรือทำการตัดสินใจนั้น ไม่มีทางใดเลยที่จะบอกว่า หากว่าเลือกทางใดทางหนึ่งแล้ว สิ่งที่เป็นผลลัพธ์ออกมาแล้วจะออกมาเป็นรูปแบบใด หรืออาจจะเรียกได้ว่ามีดแปดด้าน ในสถานการณ์เช่นนั้นผู้ตัดสินใจจะตกอยู่ในสภาพที่มองไม่เห็นทางเลยว่าจะเกิดสิ่งใดขึ้นในอนาคต เป็นไปในรูปแบบใด ในกรณีเช่นนี้ เป็นการยากที่จะดำเนินการตัดสินใจ ผู้ตัดสินใจบางคนถึงกับอาจจะใช้แนวทางที่มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น โดยการพยายามใช้หลักเกณฑ์ หรือกฎแห่งการเป็นไปได้ มาใช้เป็นหลักในการพิจารณาว่าจะเลือกทางเลือกใด

4.2 *สถานการณ์ความไม่แน่นอนระดับต่ำ (Risk situation)* เป็นสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน แต่เราพอจะทราบว่าสิ่งที่เป็นไปได้นั้นจะเป็นสิ่งใดบ้างเมื่อผู้ทำการเลือกตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งขึ้นมา แต่ว่าโอกาสหรือความน่าจะเป็น (Probability) ของผลลัพธ์แต่ละทางเลือกนั้น อาจจะเป็นไปในรูปใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์บางอย่าง

5. แนวคิดเกี่ยวกับโอกาส หรือความน่าจะเป็น (Probability)

5.1 ความหมาย

ความน่าจะเป็น (Probability) หมายถึง เป็นส่วนในการชีวิต ซึ่งเริ่มจาก 0 ถึง 1 ถ้าความน่าจะเป็นของผลได้ (Outcome) เป็น 0 แล้วนั้นหมายถึงคำตอบนั้น ไม่มีโอกาสที่จะได้ผลได้ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าความน่าจะเป็นเป็น 1 แสดงว่าจะมีโอกาสที่จะได้ผลได้แน่นอน

ผลได้ (Outcome) หมายถึง สิ่งที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกแต่ละทาง

ผลสุดท้าย (Events) หมายถึง สิ่งที่เกิดจากผลได้ ซึ่งเกิดจากทางเลือกแต่ละทาง

5.2 การคำนวณความน่าจะเป็น (Approaches to probability) มี 3 วิธี ได้แก่

1. *การคำนวณแบบคลาสสิก (the Classical Approach)* สูตรนี้จะใช้สำหรับปัญหาที่ผู้ตัดสินใจมีสมมุติฐานของผลได้แต่ละทางเลือกเท่าๆ กัน โดยคำนวณตามสูตรการคำนวณความน่าจะเป็นที่จะเกิดผลสุดท้าย (The probability of an event occurring) ดังนี้

$$P(\text{ความน่าจะเป็นของ....}) = \frac{\text{จำนวนของผลได้ที่จะเกิดผลสุดท้าย}}{\text{จำนวนรวมของผลได้ที่เป็นไปได้ว่าจะเกิด}}$$

แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ที่ทุกๆ ทางเลือกจะมีความน่าจะเป็นเท่าๆ กัน

2. *การคำนวณความถี่ความสัมพันธ์กัน (The frequency approach)* คือ การคำนวณความน่าจะเป็นจากจำนวนครั้งที่เกิดภายในระยะเวลาหนึ่ง ที่มีสภาพคงที่ ยกตัวอย่างเช่น การทดสอบการทำงานของหลอดไฟ 250 หลอด แล้วพบว่ามี 8 หลอดที่ไม่มีประสิทธิภาพ ฉะนั้น ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเท่ากับ $8/250$ หรือ 0.032 แต่การคำนวณลักษณะนี้ พบปัญหาเกี่ยวกับการคาดคะเนความน่าจะเป็น (probability estimate) ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละสภาพจะทำให้เกิดสภาพไม่คงที่ เช่น ทิศทางของตลาด (Trend) อันจะส่งผลต่อรูปแบบการตัดสินใจ

3. *การคำนวณที่เกี่ยวกับอัตวิสัย (The Subjective approach)* คือ การคำนวณความน่าจะเป็นตามระดับความเชื่อของแต่ละบุคคล เกี่ยวกับโอกาสในการเกิดผลสุดท้าย ที่ได้รับอิทธิพลจากการเข้าถึงข้อมูลในระดับที่ต่างกันของแต่ละบุคคล

อนุรุทธิ์ กามิต (2540) กล่าวถึงเกณฑ์ในการตัดสินใจ (Decision making Criteria) ว่ามี 4 เกณฑ์ ดังนี้

1. *เกณฑ์หาจุดสูงสุด (Maximization)* ในการคิดในแง่หนึ่งที่ว่าข้อมูลข่าวสารที่หามาได้ นั้นเป็นข่าวสารที่สมบูรณ์ และทางเลือกต่างๆ ที่กำหนดนั้นเป็นทางเลือกที่สมบูรณ์แล้ว ประกอบกับฐานคติที่ว่าผู้ทำการตัดสินใจมีความรู้สมบูรณ์ (Complete Knowledge) ในสถานการณ์ที่แก้ปัญหา นั้น ผู้ตัดสินใจพยายามหาจุดสูงสุด (Maximize) หมายถึง การเลือกทางเลือกที่คิดว่าดีที่สุดเหมาะสมที่สุดในบรรดาทางเลือกที่สมบูรณ์ที่มีอยู่ และไม่มีทางเลือกอื่นนอกเหนือไปจากนี้อีก

แต่ในข้อเท็จจริงเราอาจจะมองเห็นว่าจุดสูงสุดนั้น ไม่ทราบแน่เหมือนกันว่าอยู่ที่ใด เพราะข่าวสารข้อมูลที่ได้มานั้นจะยังไม่สมบูรณ์เต็มที่ และการกำหนดทางเลือกที่ยังไม่สมบูรณ์เต็มที่ด้วย

แต่การใช้เกณฑ์นี้ เมื่อเรากำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะมีมากกว่าหนึ่งวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะเกิดความขัดแย้งในการดำเนินการไปสู่วัตถุประสงค์หนึ่ง แต่อาจจะขัดแย้งกับปฏิบัติให้บรรลุอีกวัตถุประสงค์หนึ่งก็เป็นได้

2. **เกณฑ์การหาจุดสูงสุดของทางเลือกที่ต่ำๆ (Maximin)** เกณฑ์นี้จะเกิดขึ้นในกรณีที่ทางเลือกที่กำหนดทุกทางเลือกเป็นทางเลือกที่ไม่สมบูรณ์นัก หมายความว่า จะเลือกสิ่งตอบแทนที่ดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุดจากบรรดาทางเลือกที่ต่ำๆ นั้น ซึ่งมาจากคำว่า Maximize Minimum outcomes

3. **เกณฑ์ที่จะสร้างความเสียใจน้อยที่สุด (Minimax)** เกณฑ์นี้จะเกิดขึ้นในกรณีที่บรรดาทางเลือกต่างๆ ที่กำหนดออกมาแล้ว ผู้ทำการตัดสินใจมีความรู้สึกว่าจะไม่ว่าจะเลือกทางเลือกใด ก็จะไม่มีความพอใจไปเสียทั้งนั้น ซึ่งอาจจะเป็นเพราะผลลัพธ์ที่ออกมาอาจจะไม่สร้างความพอใจให้กับตนเอง หรือว่ามีความกำกวมกันในระหว่างลักษณะของความคาดหมายว่าผลลัพธ์ที่ออกมานั้น จะทำอันตรายด้านต่างๆ ให้แก่ตนเองได้ ผู้ทำการตัดสินใจจึงได้พยายามหาวิธีที่จะสร้างความเสียใจให้กับตนเองน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นได้ (Minimize maximum regret) ซึ่งวิธีนี้เรียกว่า Minimax

4. **การสร้างความพึงพอใจ (Satisficing)** โดยทั่วไป ผู้ตัดสินใจจะมีมาตรฐานบางอย่างอยู่ในใจอยู่ ซึ่งอาจจะเรียกว่า จุดต่ำสุด หรือความพึงพอใจขั้นต่ำ ดังนั้น ถ้าหากว่าทางเลือกใดก็ตามที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามความต้องการขั้นตานั้น ผู้ตัดสินใจก็จะตัดสินใจเลือกทางเลือกนั้น โดยไม่คำนึงถึงทางเลือกอื่น เพราะตามธรรมชาติของมนุษย์จะทำอะไรบางอย่างที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง

5.3 แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินใจ มี 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. **การตัดสินใจตามค่าคาดหวังสูงสุด(Expected Value Maximization Model)** อธิบายว่า มนุษย์จะตัดสินใจเลือกในสิ่งที่มีค่าคาดหวังสูง ซึ่งค่าคาดหวัง (Expected Value) ในที่นี้ หมายถึงผลรวมระหว่างค่าของผลได้ คูณกับความน่าจะเป็นที่จะได้กับค่าของผลที่ต้องสูญเสียกับความน่าจะเป็นที่ต้องสูญเสียตามสูตร

$$EV = P_g G + P_L L \text{ และบุคคลจะไม่เลือกสิ่งที่มี } EV > 0$$

โดยกำหนดให้ P_g = ความน่าจะเป็นที่จะได้ G = ผลได้
 P_L = ความน่าจะเป็นที่เสีย L = ผลเสีย

ทฤษฎีนี้ได้เสนอตัวแปรที่กำหนดการตัดสินใจเลือก คือ ปริมาณของผลได้ และผลเสีย กับ ความน่าจะเป็นแบบปรนัย (Objective probability) ดังนั้น บุคคลจะตัดสินใจเลือกในสิ่งที่มีค่าคาดหวังสูงสุดที่คำนวณได้จากตัวแปรดังกล่าว แต่ทฤษฎีนี้ไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมในชีวิตจริง บางอย่างได้ เช่น การประกันภัย การซื้อลอตเตอรี่ ซึ่งมีค่าคาดหวังเป็นลบเมื่อพิจารณาความน่าจะเป็นอย่างปรนัย แต่ผู้คนกลับตัดสินใจเลือก

2. การตัดสินใจเพื่ออรรถประโยชน์ที่คาดหวังสูงสุด (Expected Utility Maximization

Model) Daniel Bernoulli (1700-1782) นักคณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 18 ได้พิจารณาปัญหาจากพฤติกรรมการประกันภัย และการซื้อลอตเตอรี่ของบุคคล จึงได้เสนอว่า การตัดสินใจเลือกของบุคคลนั้น เพื่อให้ได้อรรถประโยชน์ที่คาดหวังสูงสุดมากกว่าค่าคาดหวังอรรถประโยชน์ (Utility) กล่าวคือ คุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งนั้นตามความรู้สึกและตามความต้องการของแต่ละบุคคลในแต่ละสภาพการณ์ หรือเป็นความพอใจสิ่งนั้นของบุคคล

โดยยกตัวอย่างอรรถประโยชน์ของเงิน เช่น อรรถประโยชน์ของเงิน 5 บาท เท่ากับ 1 หน่วย แต่ เมื่อเงินมีมากขึ้นเป็น 10 บาท ก็ไม่ได้หมายความว่า อรรถประโยชน์จะเพิ่มขึ้นเป็น 2 หน่วย เขาให้เหตุผลว่าอรรถประโยชน์ของเงิน เพิ่มขึ้นเป็นฟังก์ชันของล็อก คือ เมื่อเงินมากขึ้น อรรถประโยชน์ของเงินจะยิ่งน้อยลง ดังนั้น หากจะทำให้อรรถประโยชน์ของเงินเพิ่มขึ้นจะต้องมีเงินเป็นกำลังสองของเงินจำนวนเดิม หรือประมาณ 25 บาท

Von Neuman and Morgenstern (1944) ได้นำทฤษฎีของเบอร์นูลลีมาอธิบาย โดยเสนอสมการที่เรียกว่า (Expected Utility Maximization Model) ดังนี้

$$EU = P_g U_g + P_L U_L \text{ และถือว่า } U = \log V$$

โดยกำหนดให้ P_g = ความน่าจะเป็นแบบปรนัยของอรรถประโยชน์ที่จะได้
 U_g = อรรถประโยชน์ของสิ่งที่ได้ U_L = อรรถประโยชน์ของสิ่งที่เสีย
 P_L = ความน่าจะเป็นแบบปรนัยของอรรถประโยชน์ที่จะเสีย และบุคคล
 จะไม่เลือกสิ่งที่ $EV < 0$

Mosteller and Noguee (1951) ได้ทดลองหาวิธีวัดอรรถประโยชน์ จากการทดลองให้นักศึกษา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และทหารตอบแบบสอบถาม และเลือกเล่นเกมพนัน ซึ่งผลการวิจัยของเขา พบว่า ผู้รับการทดลองไม่ได้เลือกเล่นเกมพนันที่มีค่าคาดหวังสูงสุดเสมอไป และยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม มีความพอใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแตกต่างกัน นอกจากนี้ Messick (1968) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของผลได้ตามความคาดหวัง (Expected Payoff)* ที่มีผลต่อการตัดสินใจ พบว่า ค่าคาดหวังไม่ใช่องค์ประกอบเดียวในการตัดสินใจ แต่อาจมีความพอใจและภาวะอารมณ์บางอย่างเข้าเกี่ยวข้อง

3. การตัดสินใจเพื่ออรรถประโยชน์ที่คาดหวังแบบอัตนัย (Subjective Expected Utility Model) โดย Preston and Baratta (1960) อธิบายว่าในการตัดสินใจเลือก อาจจะมีการคาดคะเนความน่าจะเป็นแบบอัตนัย และคำนึงถึงผลได้และผลเสียในรูปอรรถประโยชน์ ซึ่งมีค่าเป็นฟังก์ชันลึอกของจำนวนผลได้หรือผลเสีย ซึ่งปฏิกริยาร่วมระหว่างความน่าจะเป็นกับปริมาณของผลได้จึงเป็นผลรวมของผลคูณระหว่างความน่าจะเป็นที่จะได้รับแบบอัตนัยกับอรรถประโยชน์ที่จะได้และความน่าจะเป็นที่จะเสียแบบอัตนัยกับอรรถประโยชน์ที่จะเสีย ซึ่ง Savage (1954) ได้เสนอสมการ SEU Model ซึ่งเป็นการคำนวณความน่าจะเป็นแบบอัตนัยของบุคคลในโอกาสที่จะได้ ดังนี้

$$SEU = SP_g U_g + SP_L U_L$$

โดยกำหนดให้ SP_g = ความน่าจะเป็นที่จะได้แบบอัตนัย U_g = อรรถประโยชน์ของสิ่งที่ได้
 SP_L = ความน่าจะเป็นที่จะเสียแบบอัตนัย U_L = อรรถประโยชน์ของสิ่งที่เสีย

แม้ว่าผลการตัดสินใจนั้นจะปรากฏภายหลังจากการตัดสินใจได้ผ่านพ้นไป แต่อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจที่ดีที่สุดนั้น เกิดจากการลดข่าวสารข้อมูลที่ไม่มีประโยชน์ให้น้อยลงมากที่สุด ดังนั้น การวางระบบข่าวสารในการตัดสินใจ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง และต้องกระทำอย่างรอบคอบ (Fremont E. Kast and James E. Rosenzweig, 1979 : 359)

* ผลได้ตามความคาดหวัง (Expected Payoff) หมายถึง ผลรวมของความน่าจะเป็นของผลได้ คูณกับปริมาณของผลได้

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้นำทฤษฎีนี้มาช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผลของการนำเสนอว่า ความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจ ของประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยง ยกตัวอย่างเช่น กรณีวิกฤติการณ์โรคไข้หวัดนก ประชาชนตกอยู่ ภายใต้อาการความไม่แน่นอน เพราะมีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากการแพร่ระบาดของเชื้อ โรค แต่ขณะเดียวกันนั้น สื่อมวลชนก็เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความ เสี่ยง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำไปรวมกับประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมของประชาชน และนำไปสู่การ ตัดสินในสภาวะของความไม่แน่นอน

โดยองค์ประกอบที่จะพิจารณา 2 ส่วน คือ ความน่าจะเป็นที่จะได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ ความเสี่ยงนั้นๆ และผลจากการตัดสินใจ ซึ่งก็คือ ความปลอดภัย หรืออันตราย เปรียบเสมือนชีวิต เป็นการเล่นการพนัน มีความน่าจะเป็นที่จะเกิด เพียงแต่ “ผลที่จะได้รับ” ในที่นี้ จะหมายถึงอันตราย หรือความปลอดภัยในชีวิต ไม่ใช่หมายถึงรางวัลที่ได้จากการเล่นพนัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรูปแบบการสื่อสารความเสี่ยงกับการตัดสินใจ

วินัส เจริญรยาพงศ์ (2541) ภาควิชาการ โฆษณา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง อิทธิพลของการใช้ความน่ากลัวในภาพยนตร์โฆษณาต่อต้านโรคเอดส์ ต่อ กลุ่มผู้มีความเสี่ยงสูง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการใช้ความน่ากลัวในระดับต่างกัน ในภาพยนตร์โฆษณาต่อต้านโรคเอดส์ ต่อกลุ่มผู้มีความเสี่ยงสูง โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มย่อยกับ กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มชายนักเที่ยว กลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ และกลุ่มชายรักร่วมเพศ และ สัมภาษณ์เจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเอดส์

ผลจากการสนทนากลุ่ม พบว่า ระดับความน่ากลัวในภาพยนตร์โฆษณาต่อต้านโรคเอดส์ที่ แตกต่างกัน จะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารให้เกิดความกลัวโรคเอดส์แตกต่างกัน โดยความกลัวที่มีระดับ ที่แตกต่างกันนี้ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจะสอดคล้องกับประสิทธิภาพของการสื่อในการลดจำนวนผู้ติด เชื้อเอดส์ลงได้ต่างกัน คือ สื่อที่ใช้ความน่ากลัวสูง จะมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อที่ใช้ความน่ากลัว ระดับปานกลางและต่ำ แม้ว่าไม่สามารถลดพฤติกรรมสำส่อนทางเพศของกลุ่มตัวอย่างได้ แต่ก็มี แนวโน้มทำให้เกิดพฤติกรรมป้องกันเพิ่มมากขึ้น

และนอกจากนั้นแล้ว ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มโดยส่วนใหญ่ เห็นว่า ควรใช้ความน่ากลัวมาแนะนำเสนอในงานรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ แต่ความน่ากลัวที่นำมาใช้ในที่นี่ ควรเป็นความกลัวที่ใช้ข้อเท็จจริงเรื่องโรคเอดส์ ข้อมูลทางวิชาการ หรือการใช้อารมณ์ความรู้สึกของผู้คิดแสดงจะมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้ภาพประกอบที่แสดงถึงความน่ากลัวของโรค ซึ่งต่างจากข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเอดส์ที่เห็นว่า การใช้ความน่ากลัวในสื่อเอดส์จะมีผลเสียมากกว่าผลดี ผู้คิดเชื่อไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม แต่ก็เห็นว่าสื่อเอดส์ที่มีความน่ากลัวระดับต่ำน่าจะมีสื่อที่มีประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้แล้ว กลุ่มตัวอย่างยังเสนอแนะให้ใช้ความเอื้ออาทร ในงานสื่อเอดส์อนาคต เพื่อให้ผู้คิดเชื่อเป็นที่ยอมรับและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขด้วย

Sandman, Peter M., Weinstein, Neil D. and Hallman, William K. (1998) จาก Office of Policy, Planning and Evaluation และ The Office of Radiation Programs ประเทศสหรัฐฯ ได้ทำการวิจัยเรื่อง Communications to Reduce Risk Underestimation and Overestimation หรือ การสื่อสารเพื่อลดความเสี่ยงที่คาดคะเนไว้ และความเสี่ยงที่นอกเหนือการคาดคะเน

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอว่าทำอย่างไรจึงสามารถอธิบายขอบเขตความสำคัญของความเสี่ยง (Risk Magnitude) ได้ดีที่สุด และด้วยเหตุนี้การปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยง (Risk) และการตอบสนอง (Respond) โดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเจ้าของบ้านจำนวน 1,402 คน ได้อ่านข่าวสมมุติ 3 เรื่อง เกี่ยวกับการแพร่สารกัมมันตรังสี (Radiation exposure) 3 กรณี คือ

- 1) เหตุการณ์ที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงต่ำ- ความเสี่ยงสูง (Low Outrage, High Risk)
- 2) เหตุการณ์ที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงสูง- ความเสี่ยงต่ำ (High Outrage, Low Risk)
- 3) เหตุการณ์ที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงต่ำ- ความเสี่ยงต่ำ (Low Outrage, Low Risk)

เรื่องสมมุตินี้ ประกอบด้วยผลการทดสอบการแพร่รังสีสู่คน (Personal radiation test result) และความหลากหลายของประเภทของสารสนเทศ (Various types of information) แล้วจากนั้น ก็ใช้แบบสอบถาม เพื่อถามเกี่ยวกับปฏิกิริยาตอบสนองการรับรู้การข่มขู่ (perceived threat) และเจตนาในการกระทำ (Action intentions)

ในการทดลองนี้จะสมมุติให้มี 4 treatments ได้แก่ 1) *Base risk* ซึ่งเป็นสภาพที่มีพื้นฐานความเสี่ยง ในกรณีนี้จะให้อ่านผลการทดลอง และการคาดคะเนการชีวิตอยู่ภายใต้ความเสี่ยงจากโรคมะเร็ง 2) *Alternate risk* เป็นสภาพที่มีความเป็นไปได้ทั้งสองแบบคือ เสี่ยง และไม่เสี่ยง โดย

กรณีนี้จะให้ข้อมูลชนิดเดียวกันกับแบบ Base risk แต่กรณีนี้จะมีข้อมูลผลการทดลอง และการคาดคะเนที่แตกต่างกัน 2 แบบ ประกอบด้วย

2.1) ผลการทดสอบและคาดคะเนว่ามากกว่า 10 ครั้ง เพื่อแทนเรื่องที่มีความเสี่ยงสูง – ความรุนแรงต่ำ (The Low Ougrege- High Risk Story)

2.2) ผลการทดสอบและคาดคะเนว่าน้อยกว่า 10 ครั้ง เพื่อแทนเรื่องที่มีความเสี่ยงต่ำ – ความรุนแรงสูง (The High Ougrege-Low Risk Story)

3) *สภาพ Compare to normal* ซึ่งกรณีนี้จะให้ผลการทดลองเหมือนกับที่ให้กรณี Base Risk แต่จะเปรียบเทียบกับระดับภูมิหลังของแต่ละคน (Normal Background Levels) แต่จะได้ข้อมูลความรุนแรงของความเสี่ยงแทนที่ (The risk magnitude information)

4) *สภาพ Base risk + Charts* ซึ่งกรณีนี้จะให้ข้อมูลความเสี่ยงโดยเพิ่มพื้นฐานความเสี่ยง (Risk Ladder), การเปรียบเทียบความเสี่ยง (Risk Comparisons), และระดับการปฏิบัติที่ได้รับการรับรอง (Recommended action Level)

ผลการทดลองพบว่า ทั้งการเปรียบเทียบภูมิหลัง (กรณีที่ 3) และแบบ Charts (แบบที่ 4) มีประสิทธิภาพมากกว่าแบบ Base risk ในการเพิ่มการรับรู้การข่มขู่ (Threat Perception) และเจตนาในการกระทำ เมื่อความเสี่ยงสูง และมีประสิทธิภาพลดลง เมื่อลดการรับรู้การข่มขู่ (Threat Perception) และเจตนาในการกระทำ เมื่อความเสี่ยงต่ำ ส่วนการตอบสนองจะเพิ่มขึ้น เมื่อเพิ่มความรุนแรงในสาร แต่จะไม่ลดลงเมื่อเปรียบเทียบระหว่างแบบที่ 3 และ 4

สมมุติฐานการวิจัยครั้งนี้

จากแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารความเสี่ยงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการจัดการภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้น และสื่อมีความสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ และคลี่คลายสถานการณ์ความสับสนต่างๆ แต่เท่าที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของรูปแบบการนำเสนอข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของประชาชนไทยแต่อย่างใด ในการวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งเสนอให้ได้มาซึ่งคำตอบดังกล่าว โดย ผู้วิจัยได้กำหนดสมมุติฐานในการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ในข่าวความเสี่ยงองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชน โดยประชาชนจะมีการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงสูงที่สุด เมื่อข่าวมีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงสูง แต่จะมีการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงน้อยที่สุด เมื่อองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง หรือองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งต่ำ

2. การนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน จะส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้อ่านที่มีภูมิหลังต่างกัน ในลักษณะที่ต่างกัน

3. การนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน จะส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้อ่านที่มีปัจจัยด้านอื่นๆ ที่แตกต่างกัน ดังนี้

3.1 การนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน จะส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้อ่านข่าวที่มีประเภทต่างกัน ในลักษณะที่ต่างกัน

3.2 การนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน จะส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้อ่านข่าวที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่ต่างกัน ในลักษณะที่ต่างกัน

3.3 การนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน จะส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้อ่านข่าวที่มีการรับรู้ความเสี่ยงที่ต่างกัน ในลักษณะที่ต่างกัน

3.4 การนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน จะส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้อ่านที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสื่อ ในฐานะเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยลดความสับสนจากความเสี่ยงที่ต่างกัน ในลักษณะที่ต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่อง “ผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่อการตัดสินใจของประชาชน” นี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ในสภาพที่เป็นอยู่ของประชากร โดยกำหนดให้มีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรในการศึกษา
2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. แบบจำลองในการศึกษา
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปรในการศึกษา

ตารางที่ 1 ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
1. องค์ประกอบด้านความรุนแรง และ โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย 3 เงื่อนไข ได้แก่ 1.1 องค์ประกอบด้านความรุนแรง สูง โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง 1.2 องค์ประกอบด้านความรุนแรง ต่ำ โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง 1.3 องค์ประกอบด้านความรุนแรง สูง โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่ำ	การตัดสินใจของประชาชน ได้แก่ 1. เฝ้าระวังความเสี่ยง ต่อไปตามปกติ 2. เฝ้าระวังความเสี่ยง แต่ลดการกระทำที่อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงลง และเพิ่มความระวังมากขึ้น 3. หลีกเลี่ยงความเสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงกลับไปเฝ้าระวังความเสี่ยงตามปกติ 4. หลีกเลี่ยงความเสี่ยงตลอดไป

ตัวแปรต้น (ต่อ)	ตัวแปรตาม
<p>2. ภูมิหลังของประชากร</p> <p>2.1 เคยมีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง</p> <p>2.2 ไม่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง</p>	<p>การตัดสินใจของประชาชน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เผชิญความเสี่ยง ต่อไปตามปกติ 2. เผชิญความเสี่ยง แต่ลดการกระทำที่อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงลง และเพิ่มความระวังมากขึ้น 3. หลีกเสี่ยงความเสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงกลับไปเผชิญความเสี่ยงตามปกติ 4. หลีกเสี่ยงความเสี่ยงตลอดไป
<p>3. ตัวแปรอื่นๆ ที่ศึกษา ได้แก่</p> <p>3.1 ประเภทข่าวความเสี่ยง 4 ประเภท ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1 อุบัติเหตุ 3.1.2 โรคจากสิ่งแวดล้อม 3.1.3 ภัยธรรมชาติ 3.1.4 โรคระบาด <p>3.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.2.1 ความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ 3.2.2 ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สนใจอ่าน 3.2.3 ลักษณะการอ่านข่าว 3.2.4 ประเภทข่าวที่อ่าน <p>3.3 การรับรู้ความเสี่ยง</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.3.1 ความเข้าใจความเสี่ยง 3.3.2 ความตระหนักรู้ความเสี่ยง 3.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสื่อ ในฐานะเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยลดความสับสนจากความเสี่ยง 	<p>การตัดสินใจของประชาชน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เผชิญความเสี่ยง ต่อไปตามปกติ 2. เผชิญความเสี่ยง แต่ลดการกระทำที่อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงลง และเพิ่มความระวังมากขึ้น 3. หลีกเสี่ยงความเสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงกลับไปเผชิญความเสี่ยงตามปกติ 4. หลีกเสี่ยงความเสี่ยงตลอดไป

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง ประชาชนผู้อ่านหนังสือพิมพ์

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 312 คน กำหนดคุณสมบัติว่าจะต้องเป็นผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ เพศชาย หรือหญิง ที่มีอายุระหว่าง 20 – 65 ปี

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีแบบที่ไม่ทราบค่าความคลาดเคลื่อน (Non-probability Sampling) เป็นวิธีที่ประชากรทุกหน่วยจะมีโอกาสถูกเลือกเท่าๆ กัน จำนวน 312 คน จำแนกเป็น 3 ประเภท

1. จำแนกตามเงื่อนไข เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 104 คน ได้แก่
 1. องค์กรประกอบด้านความรุนแรง สูง โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง
 2. องค์กรประกอบด้านความรุนแรง ต่ำ โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง
 3. องค์กรประกอบด้านความรุนแรง สูง โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่ำ
2. จำแนกตามภูมิหลัง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 156 คน ได้แก่
 1. กลุ่มมีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง
 2. กลุ่มไม่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง
3. จำแนกตามประเภทข่าวความเสี่ยง เป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 78 คน ได้แก่
 1. อุบัติเหตุ
 2. โรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร
 3. ภัยธรรมชาติ
 4. โรคระบาด

แบบจำลองในการศึกษา

ตารางที่ 2 แบบจำลองการทดสอบ

ประเภทข่าว	ประเภทเงื่อนไข (Treatment)					
	HH		LH		HL	
	เกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง	เกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง	เกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง
อุบัติเหตุ	13	13	13	13	13	13
โรคจากสารพิษ ปนเปื้อนในอาหาร	13	13	13	13	13	13
ภัยธรรมชาติ	13	13	13	13	13	13
โรคระบาด	13	13	13	13	13	13
รวม	104		104		104	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลพฤติกรรม การเปิดรับข่าว และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยง ดังนี้

ก. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน ระยะเวลาในการทำงาน และภูมิภาคที่อยู่อาศัย

ข. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเปิดรับข่าว จากหนังสือพิมพ์ โดยจะสอบถามถึงความถี่ในการอ่าน หนังสือพิมพ์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามอ่าน ลักษณะความสนใจในข่าว และประเภทของข่าว ซึ่งแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อการเปิดรับข่าวสาร

ค. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยง ได้แก่ ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ การตระหนักรู้ และความสัมพันธ์ของภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนว่ามีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงหรือไม่ การป้องกันความเสี่ยง รวมไปถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย

- ก. ข่าวสมมุติ 1 ข่าว จากข่าวทั้งหมด 12 ข่าว
- ข. แบบสอบถามข้อมูลการตัดสินใจของผู้รับสาร ภายหลังจากอ่านข่าวความเสี่ยงตามข้อ ก. และเหตุผลในการตัดสินใจ

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้สร้างข่าวสมมุติ จำนวน 12 ข่าว จากข่าวความเสี่ยง 4 ประเภท ได้แก่ อุบัติเหตุ โรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร และโรคระบาด และกำหนดให้ข่าวแต่ละประเภทนั้นจะต้องมีเงื่อนไข ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความรุนแรง และองค์ประกอบด้านโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย 3 ลักษณะ ตามตัวแปรที่กำหนดไว้ข้างต้น

ตารางที่ 3 แบบจำลององค์ประกอบข่าวที่ใช้ในการวิจัย

องค์ประกอบข่าว	ความรุนแรงสูง (High Magnitude Factor)	ความรุนแรงต่ำ (Low Magnitude Factor)
โอกาสที่จะประสบกับความเสียหายสูง (High Risk Probability Factor)	HH	HL
โอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่ำ (Low Risk Probability Factor)	LH	-

ก่อนที่จะเริ่มเขียนข่าวสมมุติ ผู้วิจัยได้ร่างเค้าโครงข่าวซึ่งประกอบด้วยส่วนประกอบต่างๆ เหมือนข่าวจริง คือ พาดหัวข่าว ความนำหรือหลัก และเนื้อหาข่าว แล้วนำไปทดสอบก่อน (Pretest) กับกลุ่มผู้ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ผลจากการสำรวจพรีเทสครั้งแรก พบว่า ผู้อ่านส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยเห็นว่า ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงสูง หมายถึงข่าวที่มีการนำเสนอข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการเสียชีวิต ส่วนข่าวที่มีการนำเสนอข้อการบาดเจ็บ หรือพิการ ผู้อ่านเห็นว่ามีความรุนแรงต่ำ ขณะที่ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายสูง คือ มีพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบกว้าง และมีมาตรการป้องกันอันตรายต่ำ และข่าวที่มีองค์ประกอบด้านโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่ำ คือ มีพื้นที่ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบแคบ และมีมาตรการป้องกันอันตรายสูง

ยกตัวอย่างเช่น ข้าวสารพิษปนเปื้อนในอาหาร (ดูจากภาคผนวก 2)

เงื่อนไข 1 (องค์ประกอบด้านความรุนแรงสูง และองค์ประกอบด้าน โอกาสประสบกับความเสียหายสูง)
อนาถ! ‘ฉันทนา’ เป็บล้มตำดับอีกศพ *สธ.โร’ เตือนผู้บริโภคล้มตำทั่วประเทศ เผยผล
 สํารวจพบ สารพิษตกค้างเพียงในล้มตำ อันตรายถึงตาย!*

เงื่อนไข 2 (องค์ประกอบด้านความรุนแรงต่ำ และองค์ประกอบด้าน โอกาสประสบกับความเสียหายสูง)
เป็บล้มตำระวัง! ‘ท้องร่วง’ *สธ. เผยผลสํารวจร้านล้มตำทั่วประเทศ พบ สารพิษตกค้างเพียง*

เงื่อนไข 2 (องค์ประกอบด้านความรุนแรงสูง และองค์ประกอบด้าน โอกาสประสบกับความเสียหายสูง)
เป็บล้มตำระวัง! ‘ท้องร่วง’ *สธ. เผยผลสํารวจร้านล้มตำทั่วประเทศ พบ สารพิษตกค้างเพียง*

จากนั้น นำมาปรับแก้ข่าว แล้วจึงนำไปทดสอบความถูกต้อง (Validity) และน่าเชื่อถือ (Reliability) ของเนื้อหาข่าว โดยนักวิชาการ และนักวิชาชีพว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนดหรือไม่ เมื่อแก้ไขปรับปรุงแล้วจึงนำไปจัดพิมพ์และทำสำเนาจากต้นฉบับครบ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

8.1 การจัดการข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาลงรหัสข้อมูล (Coding) เพื่อเปลี่ยนสภาพให้ข้อมูลดิบ อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ที่เครื่องคอมพิวเตอร์คำนวณได้ แล้วจึงนำข้อมูลไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science)

8.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ เพื่อใช้อธิบายข้อมูลด้านประชากรศาสตร์
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ Chi – Square โดยกำหนดให้ $p < 0.05$ โดยแยกพิจารณา ดังนี้
 - ก. ความสัมพันธ์ระหว่างเงื่อนไข 3 แบบ และการตัดสินใจของประชาชน
 - ข. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคหลังของประชาชน และการตัดสินใจของประชาชน
 - ค. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่นๆ และการตัดสินใจของประชาชน

ตารางที่ 4 แบบจำลองการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การตัดสินใจ	เงื่อนไข (TREATMENT)					
	(HH)		(LH)		(HL)	
	เกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง	เกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง	เกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง
เผชิญความเสี่ยงต่อไป ตามปกติ						
เผชิญความเสี่ยง แต่ลดการกระทำที่อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงลง และเพิ่มความระวังมากขึ้น						
หลีกเลี่ยงความเสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงกลับไปเผชิญความเสี่ยงตามปกติ						
หลีกเลี่ยงความเสี่ยงตลอดไป						

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง “ผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชน” นี้ ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการทำงาน และภูมิลำเนาที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความถี่ในการอ่าน ลักษณะความสนใจในข่าว และประเภทของหนังสือพิมพ์ และข่าวที่สนใจ ซึ่งแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อการเปิดรับข่าวสาร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยง ได้แก่ ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ การตระหนักรู้ และความสัมพันธ์ของภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนว่ามีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงหรือไม่ การป้องกันความเสี่ยง รวมไปถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง

ตอนที่ 4 การตัดสินใจ ได้แก่ ภายหลังจากการรับรู้ข่าวความเสี่ยง 4 ประเภท ได้แก่ ข่าวอุบัติเหตุ โรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร ภัยธรรมชาติ และ โรคระบาด โดยแต่ละข่าวจะมีเงื่อนไข (Treatment) ในการนำเสนอที่แตกต่างกัน 3 รูปแบบ ดังนี้

1. ความรุนแรง สูง – โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง สูง (HH)
2. ความรุนแรง ต่ำ - โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง สูง (LH)
3. ความรุนแรง สูง – โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่ำ (HL)

ทั้งนี้ จะนำเสนอสรุปผลการเก็บข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างนำเสนอข่าวความเสี่ยงต่อการตัดสินใจของประชาชน ดังนี้

ก. แสดงความสัมพันธ์ของข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม

ข. แสดงความสัมพันธ์ของข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทข่าว

ข-1 อุบัติเหตุ

ข-2 โรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร

ข-3 ภัยธรรมชาติ

ข-4 โคราะห์บาด

ค. แสดงความสัมพันธ์ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง กับการตัดสินใจ

ง. แสดงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสาร กับการตัดสินใจของประชาชน

ง-1 ความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์กับการตัดสินใจ

ง-2 ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สนใจอ่านกับการตัดสินใจ

ง-3 ลักษณะการอ่านข่าว กับการตัดสินใจ

ง-4 ประเภทข่าวที่อ่านกับการตัดสินใจ

จ. แสดงความสัมพันธ์ของการรับรู้ความเสี่ยง กับการตัดสินใจของประชาชน

จ-1 การตัดสินใจ ของผู้ที่เข้าใจความเสี่ยง

จ-2 การตัดสินใจ ของผู้ที่ตระหนักรู้ความเสี่ยง

จ-3 การตัดสินใจของผู้ที่เห็นว่าสื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการลดความสับสนจากความเสี่ยง

ฉ. แสดงปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง

ช. แสดงจำนวนและร้อยละของการป้องกันความเสี่ยง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้อ่านหนังสือพิมพ์ จำนวน 312 คน มีอายุตั้งแต่ 18 ถึง 65 ปี ความแตกต่างของคุณลักษณะทางประชากร อาจนำไปสู่พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร และการรับรู้ความเสี่ยงแตกต่างกัน ดังนี้

เพศและอายุของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 312 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 154 คน โดยในจำนวนนี้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.7 กลุ่มอายุ 21-60 ปี และผู้ที่มีระดับอายุตั้งแต่ 18- 20 ปี ร้อยละ 11 และผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 1.3

ขณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีจำนวน 158 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.6 เป็นวัยทำงาน ซึ่งมีอายุระหว่าง 21-60 ปี กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18-20 ปี ร้อยละ 22.8 และกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 0.6 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละตามเพศและอายุ

อายุ (ปี)	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
18-20	17 (11.0%)	36 (22.8%)	53 (17.0%)
21-60	135 (87.7%)	121 (76.6%)	256 (82.1%)
61-65	2 (1.3%)	1 (0.6%)	3 (1.0%)
รวม	154 (100.0%)	158 (100.0%)	312 (100.0%)

ระดับการศึกษา

การวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน เป็นผู้ที่มีการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 67.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มมัธยมศึกษา ร้อยละ 16.7 กลุ่มอนุปริญญา หรือเทียบเท่า ร้อยละ 8.3 กลุ่มปริญญาโท ร้อยละ 5.4 กลุ่มประถมศึกษา ร้อยละ 1.9 และกลุ่มที่มีการศึกษาน้อยกว่าศึกษามีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.6 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	2	0.6
ประถมศึกษา	6	1.9
มัธยมศึกษา	52	16.7
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า ปวช. ปวส.	26	8.3
ปริญญาตรี	209	67.0
ปริญญาโท	17	5.4
รวม	312	100.0

อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน มีผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 44.9 ส่วนผู้ที่ทำงานแล้ว จำแนกเป็น 4 กลุ่มอาชีพ ดังนี้ กลุ่มพนักงานบริษัท มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 24.7 รองลงมา คือ กลุ่มประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 14.7 กลุ่มรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 8.3 และประกอบอาชีพอื่นๆ อาทิ องค์กรอิสระ ร้อยละ 7.4 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละตามอาชีพ

อาชีพๆ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	140	44.9
ข้าราชการ	26	8.3
พนักงานบริษัท	77	24.7
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	46	14.7
อาชีพอื่นๆ	23	7.4
รวม	312	100.0

รายได้ต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน มีระดับรายได้ที่ต่างกัน โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ยังไม่มีรายได้ ร้อยละ 41.7 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 26.6 กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 10,001-50,000 บาท ร้อยละ 25.3 และกลุ่มรายได้สูงกว่า 50,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 6.4 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละตามรายได้ต่อเดือน

ระดับรายได้	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	130	41.7
น้อยกว่า 10,000 บาท	83	26.6
10,001-50,000 บาท	79	25.3
มากกว่า 50,000 บาท	20	6.4
รวม	312	100.0

ประสบการณ์ในการทำงาน

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน เป็นผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ทำงาน ร้อยละ 50.3 ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน ร้อยละ 49.7 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละตามประสบการณ์ทำงาน

การทำงาน	รวม	ร้อยละ
ไม่มีประสบการณ์ทำงาน	157	50.3
มีประสบการณ์งาน	155	49.7
รวม	312	100.0

ภูมิฐานะที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน มีการกระจายทั่วทุกภาคในประเทศไทย จำแนกเป็นภาคกลาง กรุงเทพฯ และปริมณฑลมีจำนวนสูงที่สุด ร้อยละ 31.1 รองลงมา คือ ภาคใต้ ร้อยละ 28.8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 23.1 ภาคเหนือ ร้อยละ 9.0 ภาคตะวันออก ร้อยละ 3.8 และสุดท้าย คือ ภาคตะวันตก ร้อยละ 4.2 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละตามภูมิฐานะที่อยู่อาศัย

ภาค	จำนวน	ร้อยละ
กลาง และกรุงเทพฯและปริมณฑล	97	31.1
เหนือ	28	9.0
ตะวันออกเฉียงเหนือ	72	23.1
ตะวันตก	13	4.2
ตะวันออก	12	3.8
ใต้	90	28.8
รวม	312	100.0

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 312 คน เพื่อให้ทราบลักษณะพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจ และการเลือกรับข่าวสาร และนำไปสู่การตัดสินใจที่แตกต่างกัน ดังนี้

ความถี่ในการอ่าน

แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จะเป็นผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ทว่าแต่ละคนมีความถี่ในการอ่านแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 49.4 รองลงมาคือ กลุ่มที่อ่านสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ร้อยละ 44.9 คน และกลุ่มที่อ่านน้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 3.2 และกลุ่มที่มีความถี่ในการอ่านน้อยกว่าเดือนละครั้ง มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 2.6 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์

ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวัน	154	49.4
สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	140	44.9
เดือนละ 2-3 ครั้ง	10	3.2
น้อยกว่าเดือนละครั้ง	8	2.6
รวม	312	100.0

ประเภทของหนังสือพิมพ์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกอ่าน

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ต่างก็มีลักษณะความสนใจในอ่านหนังสือพิมพ์ประเภทต่างๆ กัน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.4 เลือกอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ อาทิ ไทยรัฐ เดลินิวส์ หรือข่าวสด รองลงมา ร้อยละ 32.7 เลือกอ่านหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ อาทิ มติชน บางกอกโพสต์ หรือเดอะเนชั่น และสุดท้ายร้อยละ 20.5 เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาเฉพาะ เช่น ประชาชาติธุรกิจ สยามกีฬา เป็นต้น ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละตามประเภทหนังสือพิมพ์ที่ผู้ใช้เลือกอ่าน (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประเภทหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ	282	90.4
หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ	102	32.7
หนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาเฉพาะ	64	20.5

ส่วนประกอบของข่าวที่ผู้อ่านเลือกอ่าน

นอกจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะมีความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ประเภทที่ต่างกันแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้อ่านเลือกส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.9 จะเลือกอ่านเฉพาะพาดหัวข่าว ส่วนผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ครบทุกส่วน ร้อยละ 43.3

ดังนั้น จึงมีความน่าจะเป็นที่ผู้อ่านจะได้รับทราบเนื้อหาข่าวไม่ครบถ้วน และนำไปสู่การตัดสินใจหลีกเลี่ยงความเสี่ยง เนื่องจากหนังสือพิมพ์มักเลือกประเด็นที่มีความรุนแรง ดึงดูดความสนใจมาพาดหัว โดยมีจุดประสงค์เพื่อดึงดูดความสนใจของข่าว และให้ผู้อ่านประหยัดเวลา ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละตามส่วนประกอบของข่าว (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ส่วนประกอบของข่าว	จำนวน	ร้อยละ
พาดหัว	215	68.9
หลัง/ความนำ	63	20.2
เนื้อหา	135	43.3
อ่านทุกส่วน	135	43.3

ประเภทของข่าว

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความสนใจในการอ่านข่าวประเภทที่แตกต่างกัน แต่สามารถสรุปได้ว่า ข่าวอาชญากรรมเป็นข่าวที่ผู้อ่านให้ความสนใจเป็นอันดับ 1 ร้อยละ 33.7 รองลงมา คือ ข่าวการเมืองเป็นข่าวที่ผู้อ่านนิยมเลือกอ่านเป็นอันดับที่ 2 ร้อยละ 17.9 ซึ่งมีความใกล้เคียงกับข่าวเศรษฐกิจ (17.0%) และข่าวบันเทิง (17.3%) ในอันดับเดียวกัน ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละตามประเภทของข่าว (เรียงตามลำดับความสนใจ)

ประเภทข่าว	ไม่เลือก	อันดับที่เลือก (จำนวน และร้อยละ)						
		1	2	3	4	5	6	7
อาชญากรรม	52 (16.7%)	105 (33.7%)	46 (14.7%)	42 (13.5%)	25 (8.0%)	18 (5.8%)	18 (5.8%)	6 (1.9%)
เศรษฐกิจ	47 (15.1%)	51 (16.3%)	53 (17.0%)	62 (19.9%)	38 (12.2%)	38 (12.2%)	23 (7.4%)	0 (0.0%)
บันเทิง	57 (18.3%)	62 (19.9%)	54 (17.3%)	40 (12.8%)	35 (11.2%)	30 (9.6%)	31 (9.9%)	3 (1.0%)
กีฬา	67 (21.5%)	47 (15.1%)	29 (9.3%)	31 (9.9%)	28 (9.0%)	44 (14.1%)	58 (18.6%)	8 (2.6%)
การเมือง	44 (14.1%)	72 (23.1%)	56 (17.9%)	61 (19.6%)	35 (11.2%)	29 (9.3%)	14 (4.5%)	1 (0.3%)
การศึกษา	72 (23.1%)	28 (9.0%)	38 (12.2%)	31 (9.9%)	55 (17.6%)	46 (14.7%)	41 (13.1%)	1 (0.3%)
อื่นๆ อาทิ ข่าวต่างประเทศ	247 (79.2%)	8 (2.6%)	2 (0.6%)	7 (2.2%)	3 (1.0%)	1 (0.3%)	10 (3.2%)	34 (10.9%)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยง

การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงนั้นเป็นการเก็บข้อมูล เพื่อให้ทราบพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของความเสี่ยงของกลุ่มตัวอย่าง 312 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องคุณลักษณะทางประชากร และพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสาร เนื่องจากลักษณะความเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงเหล่านี้ อาจนำไปสู่การตัดสินใจที่แตกต่างกันได้

ความเข้าใจความเสี่ยง

ผู้วิจัยได้ขอให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความเสี่ยงของ 5 เหตุการณ์ ได้แก่ เหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาด เช่น โรคซาร์ส โรคไข้หวัดนก การเกิดคลื่นยักษ์ “สึนามิ” เหตุการณ์ไฟไหม้และตึกถล่ม เหตุการณ์จากสารพิษตกค้างในอาหารและอุบัติเหตุ พบว่า ชาวแต่ละเหตุการณ์มีผู้ตอบกว่าร้อยละ 50 เห็นว่าเป็นความเสี่ยง

เมื่อนำผลการประเมินเข้ามาจำแนกเปรียบเทียบกันพบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่ร้อยละ 84.6 เห็นว่าเหตุการณ์สารพิษตกค้างในอาหารเป็นความเสี่ยงมากที่สุด รองลงมา คือ เหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาด เช่น โรคซาร์ส โรคไข้หวัดนก (ร้อยละ 84.0) อุบัติเหตุ (ร้อยละ 73.1) เหตุการณ์ไฟไหม้ตึกถล่ม (ร้อยละ 72.8) และสุดท้ายคือ ภัยธรรมชาติ (ร้อยละ 64.1) ดังตารางที่ 15 ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของความเข้าใจความเสี่ยง

เหตุการณ์	ความคิดเห็น (ร้อยละ)*		
	ไม่ใช่	ใช่	ไม่แน่ใจ
1. โรคระบาด	38 (12.2%)	262 (84.0%)	12 (3.8%)
2. ภัยธรรมชาติ เช่น สึนามิ	94 (30.1%)	200 (64.1%)	18 (5.8%)
3. ไฟไหม้ตึกถล่ม	69 (22.1%)	227 (72.8%)	16 (5.1%)
5. สารพิษตกค้างในอาหาร	35 (11.2%)	264 (84.6%)	13 (4.2%)
4. อุบัติเหตุ	63 (20.2%)	228 (73.1%)	21 (6.7%)

* ร้อยละจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน

การตระหนักรู้ความเสี่ยง

นอกจากนี้ ยังได้สำรวจการตระหนักรู้ความเสี่ยงของกลุ่มตัวอย่าง 312 คน ทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ณ ขณะนี้ ตนเองตกอยู่ภายใต้ความเสี่ยง และเมื่อจำแนกการรับรู้ความเสี่ยงตามเหตุการณ์ พบว่า ผู้ที่มีการตระหนักรู้ความเสี่ยงส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.4 เห็นว่า ตนเองกำลังตกอยู่ภายใต้ความเสี่ยงของโรคจากสิ่งแวดลอม รองลงมา ได้แก่ อุบัติเหตุ (ร้อยละ 75) โรคระบาด (ร้อยละ 56.1) ภัยธรรมชาติ (ร้อยละ 48.4) และเหตุการณ์อื่นๆ อาทิ อาชญากรรม (ร้อยละ 8.3) ตามลำดับ (ดูตารางที่ 16) และเป็นที่น่าสนใจที่ว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ ร้อยละ 8.3 ให้ความเห็นว่า ณ ขณะนี้ ไม่แน่ใจว่าตนเองกำลังตกอยู่ภายใต้ความเสี่ยงจากโรคระบาดหรือไม่

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการตระหนักรู้ความเสี่ยง แยกตามประเภทของความเสี่ง

เหตุการณ์	ความคิดเห็น (ร้อยละ)*		
	ไม่ใช่	ใช่	ไม่แน่ใจ
1. โรคระบาด	111 (35.6%)	175 (56.1%)	26 (8.3%)
2. ภัยธรรมชาติ เช่น สึนามิ	138 (44.2%)	151 (48.4%)	23 (7.4%)
3. โรคจากสิ่งแวดลอม	41 (13.1%)	254 (81.4%)	17 (5.4%)
4. อุบัติเหตุ	64 (20.5%)	234 (75.0%)	14 (4.5%)
5. ความเสี่ยงอื่นๆ	280 (89.7%)	26 (8.3%)	6 (1.9%)

*ร้อยละของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 312 คน

การป้องกันความเสี่ยง

จากการสำรวจการป้องกันความเสี่ยงพบว่า กลุ่มตัวอย่างเกินกว่าร้อยละ 50 ให้ความสำคัญกับการป้องกันความเสี่ยงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันทั้งเพศหญิง และเพศชาย จำแนกได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ร้อยละ 75.9 จากจำนวนเพศหญิงทั้งหมด 158 คน และกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ร้อยละ 72.7 จากจำนวนเพศชายทั้งหมด 154 คน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามกว่าร้อยละ 10 ที่ไม่แน่ใจว่าปัจจุบันได้ป้องกันตนเองจากความเสี่ยงหรือไม่ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของการให้ความสำคัญต่อการป้องกันความเสี่ยง

ความเห็น	เพศ		รวม* (ร้อยละ)
	ชาย	หญิง	
ปัจจุบันไม่ได้ป้องกันตนเองจากความเสี่ยง	26 (16.9%)	19 (12.0%)	45 (14.4%)
ปัจจุบันได้ป้องกันตนเองจากความเสี่ยง	112 (72.7%)	120 (75.9%)	232 (74.4%)
ไม่แน่ใจว่าปัจจุบันได้ป้องกันตนเองจากความเสี่ยง	16 (10.4%)	19 (12.0%)	35 (11.2%)
รวม	154 (100.0%)	158 (100.0%)	312 (100.0%)

* ร้อยละ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 312 คน

บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสื่อสารความเสี่ยง

จากการสำรวจความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.7 มีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารความเสี่ยง โดยในจำนวนนี้ แบ่งเป็น เพศหญิง ร้อยละ 93.0 จากจำนวนผู้หญิงทั้งหมด 158 คน และเพศชายร้อยละ 88.3 จากจำนวนผู้ชายทั้งหมด 154 คน แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 4.8 ที่ไม่แน่ใจว่าหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงหรือไม่ ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของความเห็นเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยง

ความเห็น	เพศ		รวม (ร้อยละ)*
	ชาย	หญิง	
หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยง	136 (88.3%)	147 (93.0%)	283 (90.7%)
หนังสือพิมพ์ไม่ใช่แหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยง	11 (7.1%)	3 (1.9%)	14 (4.5%)
ไม่แน่ใจว่าหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยง	7 (4.5%)	8 (5.1%)	15 (4.8%)
รวม	154 (100.0%)	158 (100.0%)	312 (100.0%)

* ร้อยละจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 312 คน

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น กลุ่มตัวอย่างเกินกว่าร้อยละ 50 เห็นว่ามีความจำเป็นที่ต้องอ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อลดภาวะความสับสนจากความเสี่ยง โดยในจำนวนนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ร้อยละ 76.6 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ร้อยละ 70.8 แต่ก็ยังมีผู้ตอบแบบสอบถามราวร้อยละ 10 ที่ยังไม่แน่ใจว่าจำเป็นจะต้องอ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อลดภาวะความสับสนจากความเสี่ยงหรือไม่ ดังตารางที่ 19

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของความเห็นว่า หนังสือพิมพ์สามารถช่วยลดภาวะ
ความสับสนจากความเสี่ยงได้

ความเห็น	เพศ		รวม (ร้อยละ)*
	ชาย	หญิง	
ไม่จำเป็นต้องอ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อลดภาวะ ความสับสนจากความเสี่ยง	31 (20.1%)	21 (13.3%)	52 (16.7%)
จำเป็นต้องอ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อลดภาวะ ความสับสนจากความเสี่ยง	109 (70.8%)	121 (76.6%)	230 (73.7%)
ไม่แน่ใจว่ามีความจำเป็นที่จะต้องอ่าน หนังสือพิมพ์ เพื่อลดความสับสนจากความ เสี่ยง	14 (9.1%)	16 (10.1%)	30 (9.6%)
รวม	154 (100.0%)	158 (100.0%)	312 (100.0%)

* ร้อยละจากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 312 คน

ตอนที่ 4 ข้อมูลการตัดสินใจ

ภายหลังจากอ่านข่าวความเสี่ยง 4 ประเภท ได้แก่ ข่าวอุบัติเหตุ โรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร ภัยธรรมชาติ และโรคระบาด โดยแต่ละประเภทจะมีเงื่อนไข (Treatment) ในการนำเสนอแตกต่างกัน 3 รูปแบบตามที่กล่าวมาแล้ว สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนำเสนอข่าวความเสี่ยงต่อการตัดสินใจของประชาชน ดังนี้

ก. แสดงความสัมพันธ์ของข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนทุกกลุ่ม มีค่า Chi-Square เท่ากับ 6.812 และค่าSig. เท่ากับ 0.339 (ดังตารางที่ 20) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจจะเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 20 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ระหว่างข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม

Chi-Square Value	ค่าองศาอิสระ (d.f)	Sig.
6.812(a)	6	0.339**

**p<0.05

หากพิจารณาตัวเลขรวมจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 48.1 ตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการทำกิจกรรมที่อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น เช่น เมื่อได้รับรู้ข่าวความเสี่ยงจากระบาดของโรคไขหวัดนกก็จะลดการบริโภคไก่ แต่จะเพิ่มความระมัดระวังในการบริโภคมากขึ้น อย่างไรก็ตาม มีเพียงร้อยละ 0.6 เท่านั้น ที่ตัดสินใจหยุดการกระทำที่อาจทำให้ประสบกับอันตรายจากความเสี่ยง อาทิ เมื่ออ่านข่าวไขหวัดนก ก็จะตัดสินใจเลิกบริโภคไก่ตลอดชีวิต ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ของข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม

การตัดสินใจ	ประเภทเงื่อนไข			รวม (ร้อยละ)*
	HH	LH	HL	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	23	28	35	86
	22.1%	26.9%	33.7%	27.6%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความเสี่ยงที่ระมัดระวังมากขึ้น	56	53	41	150
	53.8%	51.0%	39.4%	48.1%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความเสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	24	22	28	74
	23.1%	21.2%	26.9%	23.7%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความเสี่ยงตลอดไป	1	1	0	2
	1.0%	1.0%	0.0%	0.6%
รวม	104	104	104	312
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 312

ข. แสดงความสัมพันธ์ของข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของข่าว

ข-1 ข่าวอุบัติเหตุ

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวอุบัติเหตุที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่อการตัดสินใจของประชาชน มีค่า Chi-Square เท่ากับ 6.657 และค่าSig. เท่ากับ 0.155 (ดังตารางที่ 22) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายในกรณีอุบัติเหตุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจจะเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านข่าวอุบัติเหตุที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 22 แสดงถึงค่าสถิติสัมพันธ์ระหว่างการอ่านข่าวความเสี่ยงอุบัติเหตุ และการตัดสินใจของประชาชน

Chi-Square Value	ค่าองศาอิสระ(d.f)	Sig.
6.657(a)	4	0.155

**p<0.05

ผู้วิจัยได้สมมุติอุบัติเหตุรถโดยสารประจำทางตามเงื่อนไข 3 เงื่อนไข และกำหนดให้มีแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นเงื่อนไขละ 26 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกเงื่อนไขตัดสินใจพ้องกันเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.9 ว่าจะเผชิญความเสี่ยงต่อไป ตามปกติ และไม่มีกลุ่มตัวอย่างตัดสินใจที่จะหยุดใช้บริการรถโดยสารเลย (ดังตารางที่ 23) ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากกิจกรรมการเดินทางเป็นเป็นกิจกรรมที่จำเป็น ไม่ว่าจะมีความเสี่ยงอย่างไร ก็เป็นสิ่งที่เสี่ยงไม่ได้

ตารางที่ 23 แสดงความสัมพันธ์ของกรณีอุบัติเหตุ และการตัดสินใจของประชาชน

การตัดสินใจ	ประเภทเงื่อนไข			รวม (ร้อยละ)*
	HH	LH	HL	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	14	18	21	53
	53.8%	69.2%	80.8%	67.9%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	12	7	4	23
	46.2%	26.9%	15.4%	29.5%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	0	1	1	2
	0.0%	3.8%	3.8%	2.6%
รวม	26	26	26	78
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 78

ข-2 โรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวโรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหารที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่อการตัดสินใจของประชาชน มีค่า Chi-Square เท่ากับ 5.063 และค่าSig. เท่ากับ 0.536 (ดังตารางที่ 24) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายในกรณีโรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหารไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจจะเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านข่าวโรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหารที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 24 แสดงถึงค่าสถิติสัมพันธ์ระหว่างการอ่านข่าวโรคจากอาหาร และการตัดสินใจของประชาชน

Chi-Square Value	ค่าองศาอิสระ(d.f)	Sig.
5.063(a)	6	0.536

**p<0.05

ผู้วิจัยได้สมมุติความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร (สัมดำ) ตามเงื่อนไข 3 เงื่อนไข และกำหนดให้มีแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นเงื่อนไขละ 26 คน พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.2 ตัดสินใจที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไปแต่จะลดการกระทำซึ่งอาจจะทำให้เผชิญกับความเสี่ยงลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า โรคจากสิ่งแวดล้อมสามารถป้องกันได้ หากมีความระมัดระวัง ตนเองก็จะไม่ได้รับอันตรายจากโรค ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ของกรณีโรคจากอาหาร และการตัดสินใจของประชาชน

การตัดสินใจ	ประเภทเงื่อนไข			รวม (ร้อยละ)*
	HH	LH	HL	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	2	2	3	7
	7.7%	7.7%	11.5%	9.0%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	19	20	15	54
	73.1%	76.9%	57.7%	69.2%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	4	4	8	16
	15.4%	15.4%	30.8%	20.5%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงตลอดไป	1	0	0	1
	3.8%	0.0%	0.0%	1.3%
รวม	26	26	26	78
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 78

ข-3 ภัยธรรมชาติ

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวภัยธรรมชาติที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่อการตัดสินใจของประชาชน มีค่า Chi-Square เท่ากับ 4.176 และค่าSig. เท่ากับ 0.383 (ดังตารางที่ 26) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสียหายในกรณีภัยธรรมชาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสียหาย กล่าวคือ ผู้อ่านข่าวภัยธรรมชาติที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 26 แสดงถึงค่าสถิติสัมพันธ์ระหว่างของข่าวความเสียหายภัยธรรมชาติ และการตัดสินใจของประชาชน

Chi-Square Value	ค่าองศาความอิสระ(d.f)	Sig.
4.176(a)	4	0.383

**p<0.05

ผู้วิจัยได้สมมุติความเสียหายภัยธรรมชาติ จากเหตุการณ์อุทกภัยตามเงื่อนไข 3 เงื่อนไข และกำหนดให้มีแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นเงื่อนไขละ 26 คน พบว่า ตัดสินใจพ้องกันเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.7 ที่จะหยุดการกระทำที่อาจจะทำให้ได้รับอันตรายจากความเสียหายชั่วคราว ก่อนที่จะกลับไปดำเนินชีวิต หรือประกอบกิจกรรมตามปกติ เช่น เมื่อเกิดภัยธรรมชาติขึ้น ก็จะหยุดเดินทางไปยังพื้นที่ที่กำลังประสบกับภัยธรรมชาติชั่วคราว เพื่อรอดูสถานการณ์ และป้องกันตนเองจากอันตรายจากภัยธรรมชาติดังกล่าว ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 แสดงความสัมพันธ์ของการอ่านข่าวความเสี่ยงสมมติกรณีภัยธรรมชาติ และการตัดสินใจของประชาชน

การตัดสินใจ	ประเภทเงื่อนไข			รวม (ร้อยละ)*
	HH	LH	HL	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	1	2	3	6
	3.8%	7.7%	11.5%	7.7%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	15	11	8	34
	57.7%	42.3%	30.8%	43.6%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความเสียหายชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	10	13	15	38
	38.5%	50.0%	57.7%	48.7%
รวม	26	26	26	78
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 78 คน

ข-4 โรคระบาด

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวโรคระบาดที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่อการตัดสินใจของประชาชน มีค่า Chi-Square เท่ากับ 7.477 และค่าSig. เท่ากับ 0.279 (ดังตารางที่ 28) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายในกรณีโรคระบาด ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสียหาย กล่าวคือ ผู้อ่านข่าวโรคระบาดที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 28 แสดงถึงค่าสถิติสัมพันธ์ระหว่างของข่าวความเสียหายกรณีโรคระบาดและการตัดสินใจของประชาชน

Chi-Square Value	ค่าองศาอิสระ(d.f)	Sig.
7.477(a)	6	0.279

**p<0.05

ผู้วิจัยได้สมมุติว่าความเสียหายจากโรคระบาดจากสัตว์น้ำตามเงื่อนไข 3 เงื่อนไข และกำหนดให้มีแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นเงื่อนไขละ 26 คน พบว่า ตัดสินใจป้องกันเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 50 ว่า จะเผชิญความเสียหายต่อไป แต่ก็ลดการกระทำที่อาจจะทำให้ได้รับอันตรายจากความเสียหายลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น กล่าวคือ หากมีโรคระบาดเกิดขึ้น ก็จะลดการบริโภคอาหารที่เสี่ยงต่อการเป็น โรคระบาด และเพิ่มความระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัยมากขึ้น ดังตารางที่ 29

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 แสดงความสัมพันธ์ของการอ่านความเสี่ยงสมมติกรณีโรคระบาด และการตัดสินใจของ
ประชาชน

การตัดสินใจ	ประเภทเงื่อนไข			รวม (ร้อยละ)*
	HH	LH	HL	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	6	6	8	20
	23.1%	23.1%	30.8%	25.6%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	10	15	14	39
	38.5%	57.7%	53.8%	50.0%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	10	4	4	18
	38.5%	15.4%	15.4%	23.1%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงตลอดไป	0	1	0	1
	.0%	3.8%	.0%	1.3%
รวม	26	26	26	78
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 78

ค. แสดงความสัมพันธ์ของภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง และการตัดสินใจ

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสียหายที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่มีภูมิหลังเกี่ยวกับความเสียหาย และประชาชนที่ไม่มีภูมิหลังเกี่ยวกับความเสียหาย มีค่า Chi-Square เท่ากับ 2.243 และค่าSig. เท่ากับ 0.524 (ดังตารางที่ 30) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสียหายของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม กล่าวคือ ผู้ที่มีภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับความเสียหาย และผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความเสียหายที่ได้อ่านข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 30 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ระหว่างข่าวความเสียหาย และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสียหาย

Chi-Square Value	ค่าองศาความอิสระ (d.f)	Sig.
2.243(a)	3	0.524**

**p<0.05

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่าง 312 คน ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสียหาย และผู้ที่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสียหาย กลุ่มละ 156 คน พบว่า ส่วนใหญ่ทั้งสองกลุ่มร้อยละ 48.1 ตัดสินใจเผชิญความเสียหายต่อไป เพียงแต่จะลดการกระทำที่มีโอกาสประสบกับความเสียหายลด และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นเช่นเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออ่านข่าวสารปนเปื้อนในส้มตำ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ก็จะลดการบริโภค และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น แต่ก็มีที่น่าสังเกตว่า กลุ่มผู้ที่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสียหาย ร้อยละ 1.3 ตัดสินใจที่จะหยุดการกระทำที่เสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากเหตุการณ์นั้นๆ ตลอดไป ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 แสดงความสัมพันธ์ของข่าวความเสี่ยง และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีภูมิหลัง
เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง

การตัดสินใจ	ภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง		รวม (ร้อยละ)*
	ไม่มีภูมิหลัง	มีภูมิหลัง	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	43	43	86
	27.6%	27.6%	27.6%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	74	76	150
	47.4%	48.7%	48.1%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไป ตามปกติ	39	35	74
	25.0%	22.4%	23.7%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงตลอดไป	0	2	2
	0.0%	1.3%	0.6%
รวม	156	156	312
	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 312 คน

ง. แสดงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร กับการตัดสินใจของประชาชน

ง-1 ความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์กับการตัดสินใจ

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่อ่านหนังสือพิมพ์ด้วยความถี่ต่างกัน มีค่า Chi-Square เท่ากับ 5.913 และค่าSig. เท่ากับ 0.749 (ดังตารางที่ 32) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านข่าวที่มีความถี่ในการอ่านข่าวต่างกัน เมื่อได้ที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 32 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ระหว่างระหว่างความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ กับการตัดสินใจของประชาชน

Chi-Square Value	ค่าองศาความอิสระ (d.f)	Sig.
5.913(a)	9	0.749**

**p<0.05

เมื่อพิจารณาระดับความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ของกลุ่มตัวอย่าง 312 คน พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.1 ตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำที่อาจจะทำให้ประสบกับความเสี่ยงลง และเพิ่มความระมัดระวังมากยิ่งขึ้น แต่ในจำนวนนี้ก็มีกลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือพิมพ์น้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้ จะตัดสินใจหยุดกิจกรรมที่อาจจะทำให้ได้รับอันตรายจากความเสี่ยงชั่วคราวก่อนที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไป ตามปกติ ดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ กับการตัดสินใจของประชาชน

การตัดสินใจ	ความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์				รวม ร้อยละ*
	ทุกวัน	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	เดือนละ 2-3 ครั้ง	น้อยกว่า เดือนละ ครั้ง	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	46	38	1	1	86
	29.9%	27.1%	10.0%	12.5%	27.6%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	72	68	7	3	150
	46.8%	48.6%	70.0%	37.5%	48.1%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความเสียหายชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	35	33	2	4	74
	22.7%	23.6%	20.0%	50.0%	23.7%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความเสียหายตลอดไป	1	1	0	0	2
	0.6%	0.7%	0.0%	0.0%	.6%
รวม	154	140	10	8	312
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 312 คน

ง-2 ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สนใจอ่านกับการตัดสินใจ

ตามที่ได้สรุปไปแล้วในตอนที่ 2 เกี่ยวกับการสำรวจความเห็นในพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน ทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างต่างก็มีลักษณะความสนใจในอ่านหนังสือพิมพ์ประเภทต่างๆ กัน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.7 เลือกอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ อาทิ ไทยรัฐ เดลินิวส์ หรือข่าวสด รองลงมา เลือกอ่านหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ อาทิ มติชน บางกอกโพสต์ หรือเดอะเนชั่น ร้อยละ 34.6 และสุดท้าย เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาเฉพาะ

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ มีค่า Chi-Square เท่ากับ 7.562 และค่าSig. เท่ากับ 0.272 (ดังตารางที่ 34) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านที่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณที่ได้อ่านข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 34 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง

Chi-Square Value	ค่าองศาความอิสระ (d.f)	Sig.
7.562(a)	6	0.272

**p<0.05

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารดังกล่าวกับการตัดสินใจจะพบว่า ในกลุ่มผู้ที่ให้ความสนใจอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณทั้งหมด 282 คน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.1 ตัดสินใจที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำที่อาจจะประสบกับความเสี่ยง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในจำนวนนี้ก็มีผู้อ่านร้อยละ 0.7 ที่ตัดสินใจหยุดกิจกรรมที่เสี่ยงจะทำให้ตนเองได้รับอันตราย ตลอดไป ดังตารางที่ 35

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 แสดงความสัมพันธ์ของความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ และการตัดสินใจของประชาชน

การตัดสินใจ	ประเภทเงื่อนไข			รวม ร้อยละ*
	HH	LH	HL	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	22	26	33	81
	22.4%	28.6%	35.5%	28.7%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	51	45	34	130
	52.0%	49.5%	36.6%	46.1%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	24	19	26	69
	24.5%	20.9%	28.0%	24.5%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงตลอดไป	1	1	0	2
	1.0%	1.1%	0.0%	0.7%
รวม	98	91	93	282
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 282 คน

ส่วนข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ มีค่า Chi-Square เท่ากับ 5.667 และค่าSig. เท่ากับ 0.225 (ดังตารางที่ 36) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านที่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพที่ได้อ่านข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 36 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ในการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มีความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ

Chi-Square Value	ค่าองศาความอิสระ (d.f)	Sig.
5.667(a)	4	0.225

**p<0.05

กลุ่มผู้อ่านที่ให้ความสนใจอ่านหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.5ตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำที่อาจจะประสบกับความเสี่ยง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นเช่นเดียวกับกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ ดังตารางที่ 37

ตารางที่ 37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ และการตัดสินใจ

การตัดสินใจ	ประเภทเงื่อนไข			รวม ร้อยละ*
	HH	LH	HL	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	11	7	18	36
	27.5%	18.4%	33.3%	27.3%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	21	25	22	68
	52.5%	65.8%	40.7%	51.5%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความเสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	8	6	14	28
	20.0%	15.8%	25.9%	21.2%
รวม	40	38	54	132
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากผู้ตอบทั้งหมด 132 คนจากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบ

ง-3 ลักษณะการอ่านข่าว กับการตัดสินใจ

จากการสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าว ของกลุ่มตัวอย่าง 312 คน พบว่า มีพฤติกรรมต่างกัน 2 ประเภท คือ กลุ่มที่อ่านครบทุกส่วนของข่าว ทั้งพาดหัว หลีด/ความนำ และเนื้อหา และกลุ่มที่อ่านข่าวไม่ครบทุกส่วน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการรับข่าวไม่ครบอาจจะทำให้ผู้อ่านได้รับทราบข้อเท็จจริงเพียงบางส่วน และมีผลต่อการตัดสินใจ

ดังนั้น จึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่อ่านข่าวเพียงบางส่วน และประชาชนที่อ่านข่าวทั้งหมด มีค่า Chi-Square เท่ากับ 0.354 และค่าSig. เท่ากับ 0.950 (ดังตารางที่ 38) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ทั้งผู้อ่านที่อ่านข่าวเพียงบางส่วน และผู้อ่านเนื้อหาข่าวทั้งหมด เมื่อได้รับการทดสอบให้อ่านข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 38 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ลักษณะการอ่านข่าว กับการตัดสินใจ

Chi-Square Value	ค่าองศาอิสระ (d.f)	Sig.
0.354(a)	3	0.950

**p<0.05

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านข่าวและการตัดสินใจ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.1 ตัดสินใจที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำที่มีโอกาสจะได้รับอันตรายจากความเสี่ยงลง และเพิ่มความระมัดระวังมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างจากทั้งสองกลุ่ม ร้อยละ 0.6 ที่ตัดสินใจจะหยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความเสี่ยงตลอดไป ดังตาราง 39

ตารางที่ 39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอ่านข่าว และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง

การตัดสินใจ	การอ่านข่าว		รวม ร้อยละ*
	อ่าน บางส่วน	อ่าน ทั้งหมด	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	51 28.8%	35 25.9%	86 27.6%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	84 47.5%	66 48.9%	150 48.1%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไป ตามปกติ	41 23.2%	33 24.4%	74 23.7%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงตลอดไป	1 0.6%	1 0.7%	2 0.6%
รวม	177 100.0%	135 100.0%	312 100.0%

* ร้อยละจากผู้ตอบทั้งหมด 312 คน

ง-4 ประเภทข่าวที่อ่านกับการตัดสินใจ

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่สนใจอ่านข่าวอาชญากรรม มีค่า Chi-Square เท่ากับ 0.453 และค่าSig. เท่ากับ 0.929 (ดังตารางที่ 40) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านที่สนใจอ่านข่าวอาชญากรรมที่ได้อ่านข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสียหายต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 40 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของประเภทข่าวที่สนใจส่วนใหญ่ (ข่าวอาชญากรรม) กับการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง

Chi-Square Value	ค่าองศาอิสระ (d.f)	Sig.
0.453(a)	3	0.929

**p<0.05

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวของกลุ่มตัวอย่าง 312 คน พบว่า ส่วนใหญ่นิยมอ่านข่าวอาชญากรรมเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 33.7 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความเห็นในการตัดสินใจ เปรียบเทียบระหว่างผู้อ่านข่าวอาชญากรรม และผู้ที่ไม่อ่านข่าวอาชญากรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างจากทั้งสองกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.1 ตัดสินใจที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำที่มีโอกาสจะประสบกับความเสี่ยงลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น ดังตารางที่ 41

ตารางที่ 41 แสดงความสัมพันธ์ประเภทข่าวที่สนใจส่วนใหญ่ (ข่าวอาชญากรรม) กับการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง

การตัดสินใจ	ข่าวอาชญากรรม		รวม ร้อยละ*
	ไม่อ่าน	อ่าน	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	14 26.9%	72 27.7%	86 27.6%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	25 48.1%	125 48.1%	150 48.1%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไป ตามปกติ	13 25.0%	61 23.5%	74 23.7%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับ ความเสี่ยงตลอดไป	0 0.0%	2 0.8%	2 0.6%
รวม	52 100.0%	260 100.0%	312 100.0%

* ร้อยละจากผู้ตอบทั้งหมด 312 คน

จ. แสดงความสัมพันธ์ของการรับรู้ความเสี่ยง กับการตัดสินใจของประชาชน

จ-1 การตัดสินใจ ของผู้ที่เข้าใจความเสี่ยง

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจความเสี่ยงของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คนไป ในตอนที่ 3 พบว่า ในจำนวนนี้มีผู้ที่มีความเข้าใจความหมายของความเสี่ยงอย่างครบถ้วน 158 คน และมีผู้ที่ไม่เข้าใจความหมายของความเสี่ยงอย่างครบถ้วนอยู่ 154 คน ซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจที่จะหลีกเลี่ยงหรือเผชิญความเสี่ยง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์การตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มข้างต้น แต่ที่พบว่า

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่มีความเข้าใจความเสี่ยง มีค่า Chi-Square เท่ากับ 3.142 และค่าSig. เท่ากับ 0.370 (ดังตารางที่ 42) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงที่ได้อ่านข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 42 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของความเข้าใจความเสี่ยง และการตัดสินใจ

Chi-Square Value	ค่าองศาความอิสระ (d.f)	Sig.
3.142(a)	3	0.370

**p<0.05

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจความเสี่ยงและการตัดสินใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.1 ตัดสินใจที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำที่อาจจะทำให้ประสบกับความเสี่ยงลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น ดังตารางที่ 43

ตารางที่ 43 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจความเสี่ยง และการตัดสินใจ

การตัดสินใจ	ความเข้าใจความเสี่ยง		รวม ร้อยละ*
	ไม่เข้าใจ	เข้าใจ	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	48 31.4%	39 24.9%	86 30.0%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	70 45.8%	79 50.3%	149 48.1%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไป ตามปกติ	35 22.9%	40 25.5%	75 24.2%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับ ความเสี่ยงตลอดไป	1 0.7%	0 0.0%	1 0.3%
รวม	154 100.0%	158 100.0%	312 100.0%

* ร้อยละจากผู้ตอบทั้งหมด 312 คน

จ-2 การตัดสินใจ ของผู้ที่ตระหนักรู้ความเสี่ยง จำแนกตามประเภทข่าว

ภายหลังจากผู้วิจัยได้สำรวจการตระหนักรู้ความเสี่ยงของกลุ่มตัวอย่าง 312 คน ตามที่เสนอไปในตอนที่ 3 ทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ณ ขณะนี้ ตนเองตกอยู่ภายใต้ความเสี่ยง และเมื่อจำแนกการรับรู้ความเสี่ยงตามเหตุการณ์ พบว่า ผู้ที่มีการตระหนักรู้ความเสี่ยงส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.4 เห็นว่า ตนเองกำลังตกอยู่ภายใต้ความเสี่ยงของโรคจากสิ่งแวดล้อม รองลงมา ได้แก่ อุบัติเหตุ (ร้อยละ 75) โรคระบาด (ร้อยละ 56.1) ภัยธรรมชาติ (ร้อยละ 48.4) และเหตุการณ์อื่นๆ อาทิ อาชญากรรม (ร้อยละ 8.3) ตามลำดับ

การตระหนักรู้ความเสี่ยงอาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์เปรียบเทียบการตัดสินใจของผู้ที่ตระหนักรู้ความเสี่ยงในเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน ในแต่ละเหตุการณ์ ได้ผลสรุป ดังนี้

1) การตระหนักรู้ความเสี่ยง กับการตัดสินใจกรณีอุบัติเหตุ

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่ตระหนักรู้ความเสี่ยงอุบัติเหตุ มีค่า Chi-Square เท่ากับ 4.008 และค่าSig. เท่ากับ 0.0405 (ดังตารางที่ 44) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านที่ตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงอุบัติเหตุที่ได้อ่านข่าวอุบัติเหตุที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 44 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีอุบัติเหตุ

Chi-Square Value	ค่าองศาความอิสระ (d.f)	Sig.
4.008(a)	4	0.405

**p<0.05

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน มีผู้ตระหนักรู้ว่ากำลังเผชิญกับความเสี่ยงจากเหตุการณ์อุบัติเหตุ ที่ได้รับการทดสอบให้อ่านข่าวอุบัติเหตุจำนวน 61 คน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.9 ตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงกรณีอุบัติเหตุต่อไป ตามปกติ (ดังตารางที่ 45) กล่าวคือ จะไม่เลิกใช้บริการรถโดยสาร แม้ว่าได้รับรู้ว่ามีข่าวอุบัติเหตุ ซึ่งคาดว่าจะมีสาเหตุสำคัญมาจาก ผู้อ่านมีความจำเป็นที่จะต้องใช้บริการรถโดยสารประจำทางอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 45 แสดงความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีอุบัติเหตุ

การตัดสินใจ	คิดว่ากำลังเผชิญความเสี่ยงอุบัติเหตุ			รวม ร้อยละ*
	ไม่ใช่	ใช่	ไม่แน่ใจ	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	7	42	4	53
	53.8%	68.9%	100.0%	67.9%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำ ลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	6	17	0	23
	46.2%	27.9%	0.0%	29.5%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับ ความเสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไป ตามปกติ	0	2	0	2
	0.0%	3.3%	0.0%	2.6%
รวม	13	61	4	78
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากผู้ตอบทั้งหมด 78 คน

2) การตระหนักรู้ความเสี่ยง กับการตัดสินใจกรณีโรคจากสิ่งแวดล้อม

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่ตระหนักรู้ความเสี่ยงเกี่ยวกับโรคจากสิ่งแวดล้อม มีค่า Chi-Square เท่ากับ 2.944 และค่าSig. เท่ากับ 0.816 (ดังตารางที่ 46) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านที่ตระหนักรู้ถึงความเสี่ยง โรคจากสิ่งแวดล้อมที่ได้อ่านข่าว โรคจากสิ่งแวดล้อมที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 46 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีโรคจากสิ่งแวดล้อม

Chi-Square Value	ค่าองศาความอิสระ (d.f)	Sig.
2.944(a)	6	0.816**

**p<0.05

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน มีผู้ตระหนักรู้ว่ากำลังเผชิญกับความเสี่ยงจากเหตุการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับการทดสอบให้อ่านข่าวโรคจากสิ่งแวดล้อม (สารพิษตกค้างในอาหาร) จำนวน 65 คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.3 ตัดสินใจที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำที่ทำให้ประสบกับความเสี่ยงลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น (ดังตารางที่ 47) กล่าวคือ จะไม่เลิกใช้รับประทานอาหารที่อาจจะมีสารพิษปนเปื้อน แม้ว่าได้รับรู้ว่ามีข่าวอันตรายจากสารพิษปนเปื้อนในอาหารชนิดนั้น ซึ่งคาดว่าจะมีสาเหตุสำคัญมาจาก ผู้อ่านมีเห็นว่าตนสามารถระวังป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้

ตารางที่ 47 แสดงความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีโรคจากสิ่งแวดล้อม

การตัดสินใจ	คิดว่ากำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อม			รวม ร้อยละ*
	ไม่ใช่	ใช่	ไม่แน่ใจ	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	1	5	1	7
	12.5%	7.7%	20.0%	9.0%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	4	47	3	54
	50.0%	72.3%	60.0%	69.2%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความเสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	3	12	1	16
	37.5%	18.5%	20.0%	20.5%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความเสี่ยงตลอดไป	0	1	0	1
	0.0%	1.5%	0.0%	1.3%
รวม	8	65	5	78
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากผู้ตอบทั้งหมด 78 คน

3) การตระหนักรู้ความเสี่ยง กับการตัดสินใจกรณีภัยธรรมชาติ

จากข้อมูลการนำเสนอว่าความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่ตระหนักรู้ความเสี่ยงเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ มีค่า Chi-Square เท่ากับ 4.802 และค่าSig. เท่ากับ 0.308 (ดังตารางที่ 48) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านที่ตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงภัยธรรมชาติที่ได้อ่านข่าวภัยธรรมชาติที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 48 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีภัยธรรมชาติ

Chi-Square Value	ค่าองศาความอิสระ (d.f)	Sig.
4.802(a)	4	0.308

**p<0.05

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน มีผู้ตระหนักรู้ว่ากำลังเผชิญกับความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ที่ได้รับการทดสอบให้อ่านข่าวภัยธรรมชาติ จำนวน 31 คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.1 ตัดสินใจที่จะเผชิญความเสี่ยงกรณีภัยธรรมชาติ ต่อไป แต่จะลดการกระทำที่อาจจะทำให้ต้องประสบความเสี่ยงลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น (ดังตารางที่ 49) กล่าวคือ จะลดการเดินทางไปยังพื้นที่ที่เกิดภัยธรรมชาติ โดยไม่จำเป็น เพื่อติดตามสถานการณ์ และเพื่อความปลอดภัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 49 แสดงความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีภัยธรรมชาติ

การตัดสินใจ	คิดว่ากำลังเผชิญภัยธรรมชาติ			รวม ร้อยละ*
	ไม่ใช่	ใช่	ไม่แน่ใจ	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	3	2	1	6
	8.6%	5.4%	16.7%	7.7%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และ เพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	11	20	3	34
	31.4%	54.1%	50.0%	43.6%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความเสี่ยง ชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	21	15	2	38
	60.0%	40.5%	33.3%	48.7%
รวม	35	37	6	78
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากผู้ตอบทั้งหมด 78 คน

4) การตระหนักรู้ความเสี่ยง กับการตัดสินใจกรณีโรคระบาด

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่ตระหนักรู้ความเสี่ยงโรคระบาด มีค่า Chi-Square เท่ากับ 4.296 และ ค่าSig. เท่ากับ 0.637 (ดังตารางที่ 50) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านที่ตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงโรคระบาดที่ได้อ่านข่าวโรคระบาดที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 50 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีโรคระบาด

Chi-Square Value	ค่าองศาความอิสระ (d.f)	Sig.
4.296(a)	6	0.637

**p<0.05

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน มีผู้ตระหนักรู้ว่ากำลังเผชิญกับความเสี่ยงจากโรคระบาด ที่ได้รับการทดสอบให้อ่านข่าวโรคระบาด จำนวน 39 คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.4 ตัดสินใจเผชิญ ความเสี่ยงโรคระบาดต่อไป แต่จะลดการกระทำที่อาจจะทำให้ต้องประสบความเสี่ยงลง และเพิ่ม ความระมัดระวังมากขึ้น (ดังตารางที่ 51) กล่าวคือ เมื่อเกิดโรคระบาด ที่แพร่ระบาดผ่านสัตว์น้ำ ก็จะ ลดการบริโภคสัตว์น้ำ และเพิ่มความระมัดระวังในการปรุง เพื่อความปลอดภัย

ตารางที่ 51 แสดงความสัมพันธ์ของการตระหนักรู้ความเสี่ยง และการตัดสินใจกรณีโรคระบาด

การตัดสินใจ	คิดว่ากำลังเผชิญโรคระบาด			รวม ร้อยละ*
	ไม่ใช่	ใช่	ไม่แน่ใจ	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	10	8	2	20
	32.3%	20.5%	25.0%	25.6%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	12	22	5	39
	38.7%	56.4%	62.5%	50.0%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไปตามปกติ	8	9	1	18
	25.8%	23.1%	12.5%	23.1%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับความ เสี่ยงตลอดไป	1	0	0	1
	3.2%	0.0%	0.0%	1.3%
รวม	31	39	8	78
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* ร้อยละจากผู้ตอบทั้งหมด 78 คน

จ-3 การตัดสินใจของผู้ที่เห็นว่าสื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการลดความสับสนจากความเสี่ยง

จากข้อมูลการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่อการตัดสินใจของประชาชนที่เห็นว่าสื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการลดความสับสนจากความเสี่ยง มีค่า Chi-Square เท่ากับ 8.094 และค่าSig. เท่ากับ 0.231 (ดังตารางที่ 52) ดังนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเผชิญ หรือ หลีกเลี่ยงความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้อ่านที่เห็นว่าสื่อเป็นแหล่งข้อมูลจำเป็น ในการลดความสับสนจากความเสี่ยงที่ได้อ่านข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและ โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่างกัน ไม่ได้ตัดสินใจต่างกัน

ตารางที่ 52 แสดงค่าสถิติสัมพันธ์การตัดสินใจของผู้ที่เห็นว่าสื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการลดความสับสน

Chi-Square Value	ค่าองศาอิสระ (d.f)	Sig.
8.094(a)	6	0.231

**p<0.05

ผู้วิจัยได้สำรวจการตัดสินใจกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าสื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการลดความสับสนจากความเสี่ยง จำนวน 283 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 312 คน พบว่า ในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.2 ตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำที่อาจจะทำให้ต้องประสบความเสี่ยงลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น (ดังตารางที่ 53) กล่าวคือ เมื่อเกิดโรคระบาด ที่แพร่ระบาดผ่านสัตว์น้ำขึ้น ผู้อ่านที่เห็นว่าสื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการลดความสับสนจากความเสี่ยงก็ยังคงตัดสินใจลดการบริโภคสัตว์น้ำ และเพิ่มความระมัดระวังในการปรุง เพื่อความปลอดภัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 53 แสดงความสัมพันธ์การตัดสินใจของผู้ที่เห็นว่าสื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการลด
ความสับสน

การตัดสินใจ	สื่อเป็นแหล่งข้อมูลความเรียงที่สำคัญ			รวม ร้อยละ*
	ไม่ใช่	ใช่	ไม่แน่ใจ	
เผชิญความเสี่ยงต่อไปตามปกติ	7 50.0%	72 25.4%	7 46.7%	86 27.6%
เผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่ลดการกระทำ ลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น	4 28.6%	142 50.2%	4 26.7%	150 48.1%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับ ความเสี่ยงชั่วคราว แล้วจึงจะเผชิญต่อไป ตามปกติ	3 21.4%	67 23.7%	4 26.7%	74 23.7%
หยุดการกระทำที่จะทำให้ประสบกับ ความเสี่ยงตลอดไป	0 0.0%	2 0.7%	0 0.0%	2 0.6%
รวม	14 100.0%	283 100.0%	15 100.0%	312 100.0%

* ร้อยละจากผู้ตอบทั้งหมด 312 คน

จ. แสดงปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ได้อ่านข่าวความเสี่ยงทุกประเภท ส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่า แม้ว่าจะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงที่มีอันตราย แต่ก็ตัดสินใจที่จะเผชิญกับความเสี่ยง ทั้งที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไป ตามปกติ หรืออาจจะลดปริมาณการกระทำที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงลง ต่างก็มีสาเหตุในการตัดสินใจที่แตกต่างกันไป

สาเหตุสำคัญของการตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงเกิดจากปัจจัยด้านความจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 36.9 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง (ร้อยละ 22.8) ปัจจัยด้านอันตราย/ความรุนแรงของความเสี่ยง (9.0%) (ดังตารางที่ 54) กล่าวคือ ยังมีความจำเป็นต้องใช้หรือต้องบริโภคสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองอย่างเลี่ยงไม่ได้ แต่นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหนึ่ง ที่ตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงต่อไป เพราะสาเหตุจากปัจจัยด้านทัศนคติส่วนตัว อาทิ ความชอบ ความเชื่อ ความผูกพันกับท้องถิ่น แม้ว่าอาจจะได้รับอันตรายจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นก็ตาม คิดเป็นร้อยละ 8.7

ตารางที่ 54 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยสาเหตุในการตัดสินใจเผชิญความเสี่ยง

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุ	อันดับของสาเหตุในการตัดสินใจเผชิญความเสี่ยง				
	ไม่เลือก	1	2	3	4
1. ปัจจัยด้านอันตราย/ความรุนแรงของความเสี่ยง	103 (33.0%)	28 (9.0%)	39 (12.5%)	61 (19.6%)	5 (1.6%)
2. ปัจจัยด้านโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง	63 (20.2%)	71 (22.8%)	76 (24.4%)	23 (7.4%)	3 (1.0%)
3. ปัจจัยด้านความจำเป็น	70 (22.4%)	115 (36.9%)	15 (4.8%)	32 (10.3%)	4 (1.3%)
4. ปัจจัยอื่นๆ เช่น ทัศนคติหรือความชอบ	199 (63.8%)	27 (8.7%)	6 (1.9%)	1 (0.3%)	3 (1.0%)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ได้อ่านข่าวความเสี่ยงแล้วตัดสินใจที่จะเลี่ยงความเสี่ยง ทั้งแบบหลีกเลี่ยงการกระทำที่อาจจะทำให้ประสบกับความเสี่ยงชั่วคราว หรือหยุดการกระทำตลอดไปนั้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 10.8 ให้เหตุผลว่า เพราะคิดว่ามีโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ทำให้เกิดอันตรายต่อตนเองเป็นหลัก (ดังตารางที่ 55)

ตารางที่ 55 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยสาเหตุในการตัดสินใจหลีกเลี่ยงความเสี่ยง

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุ	อันดับของสาเหตุในการตัดสินใจหลีกเลี่ยงความเสี่ยง				
	ไม่เลือก	1	2	3	4
1. ปัจจัยด้านอันตราย/ความรุนแรงของความเสี่ยง	14 (4.5%)	20 (6.4%)	24 (7.7%)	18 (5.8%)	0 (0.0%)
2. ปัจจัยด้านโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง	9 (2.9%)	34 (10.9%)	25 (8.0%)	8 (2.6%)	0 (0.0%)
3. ปัจจัยด้านความจำเป็น	16 (5.1%)	23 (7.4%)	11 (3.5%)	26 (8.3%)	0 (0.0%)
4. ปัจจัยอื่นๆ เช่น ทักษะหรือความชอบ	72 (23.1%)	1 (0.3%)	1 (0.3%)	2 (0.6%)	0 (0.0%)

ช. แสดงจำนวนและร้อยละของการป้องกันความเสี่ยง

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจจะเผชิญความเสี่ยง และเพิ่มความระมัดระวังป้องกันตนเองให้พ้นจากความเสี่ยง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.4 ให้ความสำคัญกับการป้องกันตัวเองจากโรคร้ายมากที่สุด รองลงมา คือ โรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร ส่วนเหตุการณ์อุบัติเหตุ เป็นเหตุการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.3 ให้ความสำคัญกับการป้องกันน้อยที่สุด ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจาก กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การเดินทางเป็นสิ่งจำเป็นเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น หากจะเกิดอุบัติเหตุจริงๆ ก็คงจะป้องกันได้ยาก และผู้อ่านยังมีความเชื่อเรื่องโชคลาง ทำให้คิดว่า อุบัติเหตุจะเกิดขึ้นถึงอย่างไรก็ห้ามไม่ได้ เป็นต้น ดังตาราง 56

ตารางที่ 56 แสดงจำนวนและร้อยละของการป้องกันความเสี่ยง

ประเภทเหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับการป้องกันตัวเอง				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
อุบัติเหตุ	30	23	16	4	3
	48.4%	34.3%	24.6%	17.4%	15.8%
โรคจากอาหาร	16	17	17	10	1
	25.8%	25.4%	26.2%	43.5%	5.3%
ภัยธรรมชาติ	9	13	13	3	2
	14.5%	19.4%	20.0%	13.0%	10.5%
โรคระบาด	7	14	19	6	13
	11.3%	20.9%	29.2%	26.1%	68.4%
รวม	62	67	65	23	19
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลของการนำเสนอข่าวความเสียหายที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่อการตัดสินใจของประชาชน” นี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่ออธิบายว่าการนำเสนอข่าวความเสียหายที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายมีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนอย่างไร และเพื่ออธิบายว่าภูมิหลังเกี่ยวกับความเสียหายของประชาชนมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจ ว่ามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนอย่างไร และมีปัจจัยอื่นๆ หรือไม่ที่มีผลต่อการตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอนของประชาชน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบที่ไม่ทราบค่าความคลาดเคลื่อน (Non-Probability Sampling) เป็นวิธีที่ประชากรทุกหน่วยจะมีโอกาสถูกเลือกเท่าๆ กัน เลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 คน ซึ่งเป็นผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ กลุ่มเพศชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 18 – 65 ปี

ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามภูมิหลัง ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง และกลุ่มผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงกลุ่มละ 156 คน แบ่งตามประเภทข่าวอีก 4 กลุ่ม กลุ่มละ 78 คน และแบ่งตามประเภทเงื่อนไข (Treatment) อีก 3 กลุ่ม กลุ่มละ 104 คน จากนั้นให้แต่ละคนอ่านข่าวความเสี่ยงสมมุติ 1 ข่าว จากข่าวสมมุติที่มีทั้งหมด 12 ข่าว และใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

สำหรับข่าวความเสี่ยงสมมุติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 12 ข่าว กำหนดให้เป็นข่าวความเสี่ยงสมมุติ 4 ประเภท คือ ข่าวอุบัติเหตุ โรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ภัยธรรมชาติ และโรคระบาด โดยในแต่ละประเภทจะมีเงื่อนไข (Treatment) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายในการนำเสนอต่างกัน 3 แบบ ดังนี้

1. ความรุนแรง สูง – โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง (HH)
2. ความรุนแรง ต่ำ - โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย สูง (LH)
3. ความรุนแรง สูง – โอกาสที่จะประสบกับความเสียหาย ต่ำ (HL)

ผลการวิจัยสามารถตอบปัญหานำวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การนำเสนอข่าวความเสียหายที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชน จากผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สัดส่วนของผู้ตัดสินใจแต่ละแบบในกลุ่มผู้อ่านข่าวทั้ง 3 เงื่อนไขส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.1 ตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการทำกิจกรรมที่อาจจะทำให้ประสบกับความเสียหายลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น กล่าวคือ เมื่อได้รับรู้ข่าวความเสียหายจากระบาดของโรคไข้หวัดนกก็จะลดการบริโภคไก่ และจะเพิ่มความระมัดระวังในการบริโภคมากขึ้น เป็นต้น

2. ภูมิหลังเกี่ยวกับความเสี่ยงของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ จากผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง และไม่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง พบว่า สัดส่วนของผู้ตัดสินใจ ส่วนใหญ่ร้อยละ 49.2 ตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำที่อาจจะทำให้เผชิญความเสี่ยงลด และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น เช่นเดียวกันทั้งสองกลุ่ม แต่ในจำนวนนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงจำนวนหนึ่ง ร้อยละ 0.6 ตัดสินใจที่จะหยุดการกระทำที่เสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากเหตุการณ์นั้น ตลอดไป

3. ปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ได้แก่ ประเภทข่าวความเสียหาย พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสื่อ ในฐานะเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยลดความสับสนจากความเสียหาย ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของประชาชน

ยกตัวอย่าง เช่น เมื่อแยกพิจารณาความสัมพันธ์ของประเภทข่าวความเสียหาย และการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจเผชิญความเสี่ยง โดยสามารถแจกแจงได้ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการทดสอบให้อ่านข่าวอุบัติเหตุรถโดยสารประจำทาง พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.9 ตัดสินใจที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไป ตามปกติ โดยไม่มีกลุ่มตัวอย่างตัดสินใจที่จะหยุดใช้บริการรถโดยสารเลย สาเหตุหลักที่ทำให้เหตุการณ์อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ไม่มีผลทำให้ผู้ใช้บริการรถโดยสารประจำทางหยุดใช้บริการ เนื่องจากปัจจัยด้านความจำเป็นที่จะต้องอาศัยพาหนะในการสัญจร

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการทดสอบให้อ่านข่าวโรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษตกค้างในอาหาร ร้อยละ 69.2 และผู้ที่ได้รับการทดสอบให้อ่านข่าวโรคระบาด ร้อยละ 50 ต่างก็ตัดสินใจเหมือนกันว่า จะเผชิญความเสี่ยงต่อไป แต่จะลดการกระทำซึ่งอาจจะทำให้ประสบกับความเสี่ยงลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น กล่าวคือ โรคจากสารพิษตกค้างในอาหาร เป็นโรคจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถลดโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงได้ แม้ว่าโรคนั้นจะมีอันตรายก็ตาม

ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการทดสอบให้อ่านข่าวภัยธรรมชาติ มีความเห็นที่แตกต่างไปจากข่าวอื่นๆ โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.7 ตัดสินใจว่าจะหยุดการกระทำที่อาจจะทำให้ได้รับอันตรายจากความเสี่ยงชั่วคราว ก่อนที่จะกลับไปดำเนินชีวิต หรือประกอบกิจกรรมตามปกติ เช่น เมื่อเกิดภัยธรรมชาติขึ้น ก็จะหยุดเดินทางไปยังพื้นที่ประสบภัย เพื่อรอดูสถานการณ์ และป้องกันตนเองจากอันตรายจากภัยธรรมชาติดังกล่าว

เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุในการตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงข้างต้น พบว่า สาเหตุการตัดสินใจลำดับแรกมาจากปัจจัยด้านความจำเป็น คิดเป็น ร้อยละ 36.9 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง (ร้อยละ 22.8) ปัจจัยด้านอันตราย/ความรุนแรงของความเสี่ยง (9.0%)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า มีปัจจัยด้านอื่นๆ อาทิ สังคม ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม รสนิยม บุคลิกภาพ พฤติกรรมเสี่ยง และความประมาท ที่มีส่วนในการตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงต่อไป แม้ว่าจะมีอันตรายจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นก็ตาม

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ได้อ่านข่าวความเสี่ยงแล้วตัดสินใจที่จะเลี่ยงความเสี่ยง ทั้งที่จะหลีกเลี่ยงในลักษณะหยุดการกระทำที่อาจจะทำให้ประสบกับความเสี่ยงชั่วคราว หรือหยุดการกระทำตลอดไปนั้น มีสาเหตุลำดับแรกมาจากปัจจัยด้าน โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ร้อยละ 10.8 รองลงมาเป็นเพราะปัจจัยในด้านอันตราย/ ความรุนแรงของความเสี่ยงนั้นๆ

เมื่อสำรวจความระมัดระวัง ป้องกันตนเองจากความเล็ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.4 ให้ความสำคัญกับการป้องกันตัวเองจากโรคระบาดมากที่สุด รองลงมา คือ โรคจากสิ่งแวดล้อม จากสารพิษปนเปื้อนในอาหาร (ร้อยละ 43.5) ส่วนเหตุการณ์อุบัติเหตุ เป็นเหตุการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.3 ให้ความสำคัญกับการป้องกันน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการตัดสินใจข้างต้น

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการนำเสนอข่าวความเล็งที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบกับความเล็งต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชน กล่าวคือ แม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ตระหนักรู้ว่าตนเองกำลังเผชิญกับความเล็ง แต่ประชาชนก็ยังตัดสินใจที่จะดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีโอกาสทำให้ประสบกับความเล็งต่อไป

การประเมินอันตราย และ โอกาสที่จะประสบกับความเล็งกลายเป็นเพียงปัจจัยรองในการตัดสินใจของประชาชนเท่านั้น ส่วนสาเหตุหลักของการตัดสินใจมาจากปัจจัยความจำเป็นที่ต้องเกี่ยวข้องกับความเล็งในการดำเนินชีวิตประจำวัน สะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนในภาวะวิกฤติ ไม่สอดคล้องกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Believe Model) ที่ระบุว่า การที่บุคคลจะตัดสินใจหาทางหลีกเลี่ยง หรือป้องกันโรค ขึ้นอยู่กับว่าตัวเขามีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค มีการรับรู้ถึงความรุนแรงของโรค ซึ่งตัวเขารู้สึกว่าจะทำให้เกิดความเสียหายให้แก่ชีวิตของเขา มองเห็นถึงประโยชน์ของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อลดโอกาสเสี่ยง และความรุนแรงของโรค และประเมินความสามารถในการแก้ไขปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ (Rosenstock, 1974 อ้างถึงใน สาลี เกลิมวรรณพงศ์, 2529) โดยมีปัจจัยสาเหตุดังนี้

1. ปัจจัยด้านความจำเป็น เป็นสาเหตุหลักในการตัดสินใจ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบัน บีบบังคับให้ประชาชนจะต้องดิ้นรนดำเนินชีวิต โดยไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงความเล็งได้ ยกตัวอย่างเช่น ความจำเป็นในการเดินทาง จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า แม้ว่าผู้อ่านได้รับรู้ความเล็งอุบัติเหตุจากรถโดยสารประจำทางที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรง และ โอกาสที่จะประสบกับความเล็ง แต่ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังคงจะเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทางต่อไป

ความจำเป็นในการประกอบอาชีพที่เสี่ยง อาทิ กลุ่มหญิงขายบริการไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เสี่ยงจะได้รับอันตรายจากโรคเอดส์ได้ เนื่องจากมีความจำเป็นที่จะต้องประกอบอาชีพให้บริการทางเพศ เพื่อส่งรายได้ไปเลี้ยงครอบครัว หรือจำยอมเพราะมีการศึกษาต่ำ ไม่ทราบวิธีการประกอบอาชีพประเภทอื่นๆ (วินัส เจิดจรรยาพงศ์, 2541)

ความจำเป็นในการบริโภคอาหารที่เสี่ยงต่อการเกิดโรค ยกตัวอย่างเช่น นายสง่า ดามาพงษ์ (2548) นักวิชาการสาธารณสุขระดับ 9 และที่ปรึกษาสมาคมโภชนาการแห่งประเทศไทย ได้ออกมาเปิดเผยต่อสื่อมวลชนเมื่อเร็วๆ นี้ ว่า วิถีชีวิตที่เร่งรีบในปัจจุบัน ทำให้คนไทยมีเวลาใส่ใจในการบริโภคน้อยลง ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ส่งผลให้คนไทยเผชิญกับปัญหาความเจ็บป่วย และตายด้วยโรคหัวใจและหลอดเลือด เบาหวาน ความดันโลหิตสูง มะเร็ง และโรคอ้วนมากขึ้น อีกทั้งผู้ประกอบการร้านอาหารที่ไม่มีคุณธรรมทำให้เกิดความเสี่ยงต่อโรคมมากขึ้น เป็นต้น

จากรายงานการศึกษาของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข แสดงให้เห็นข้อเท็จจริงที่สอดคล้องกันว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของภาวะเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้แบบแผนการบริโภคอาหารของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่เสี่ยงต่อสุขภาพ ที่ชัดเจนคือ การเน้นบริโภคแป้งและน้ำตาล เพิ่มสูงขึ้นมากกว่าเท่าตัวในเวลา 20 ปี จนทำให้เกิดโรคในช่องปาก จากการบริโภคนมขบเคี้ยว ซึ่งขาดคุณค่าคุณค่าทางโภชนาการที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตามความสะดวกซื้อและการโฆษณา

นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า ยังมีปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีส่วนในการตัดสินใจของประชาชน ภายใต้สถานการณ์ความเสี่ยงทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็น อุบัติเหตุ โรคระบาด ภัยธรรมชาติ หรือโรคจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2. ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่

2.1 ความเป็นชาติพันธุ์ มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม กล่าวคือ ประชาชนบางส่วนตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงต่อไป แม้ว่าจะประเมินองค์ประกอบด้านความรุนแรง และมีโอกาสที่จะประสบความเสี่ยงแล้วก็ตาม

ยกตัวอย่างเช่น การเกิดภาวะวิกฤติการณ์ความรุนแรงทางภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อประชาชนพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา) อย่างมาก แต่ประชาชนก็ยังคงตัดสินใจเผชิญกับวิกฤติการณ์ต่อไปตามปกติ โดยไม่มีการอพยพออกไปจากพื้นที่ ในงานวิจัยของชุตินธรา วัฒนกุล (2537) พบว่า ชาวมุสลิมในจังหวัดปัตตานี มีความผูกพันกับท้องถิ่น เนื่องจากพวกเขามีความเป็นชาติพันธุ์ ที่มีภาคภูมิใจ ในประวัติความเป็นมา ภาษา ศาสนา และต้องการสืบถอดมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์

ความแตกต่างระหว่างชาวมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และชาวไทยส่วนใหญ่ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ต่างจากชาวไทยส่วนใหญ่ของประเทศ และมีความเคร่งครัดในศาสนา มาก ทำให้สังคมมุสลิมมีลักษณะเป็นสังคมปิด มีการเกาะกลุ่มกันเองอย่างเหนียวแน่น การปรับตัวหรือการยอมรับทัศนคติใหม่ๆ ทำได้ยาก (ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ และคณะ, 2526 อ้างถึงใน สาลี เฉลิมวรรณพงศ์, 2529)

2.2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมละเลยสุขภาพ โดยเฉพาะในเรื่องการบริโภคของคนไทย ทำให้เกิดปัญหาความเสียหายจากการบริโภคอาหาร (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ [สสส.], 2548) ส่งผลให้มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาพยาบาลโรคที่เกิดจากอาหารและน้ำเป็นสื่อในปี 2544 ประมาณ 19 ล้านครั้ง คิดเป็นเงินทั้งสิ้น 570 ล้านบาท ประเทศไทยเกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจประมาณ 5,600-6,000 ล้านบาทต่อปี

สอดคล้องกับผลการวิจัยภาวะโรคในคนไทยและแนวคิดเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค ของจิตร สิทธิอมร และวัฒนา ส.จันเจริญ (2541) ระบุว่า แนวโน้มด้านพฤติกรรมและวิถีชีวิตของประชาชน อาทิ การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา และพฤติกรรมการกิน ของประชาชน เป็นปัจจัยที่มีส่วนทำให้โรคติดเชื้ในประเทศไทย อาทิ การติดเชื้โรคเอดส์ ที่อาจจะเคยมีการควบคุมได้แล้ว กลับควบคุมได้ยากขึ้น นอกจากนี้ ปัจจัยดังกล่าวยังผลให้ภาระจากอุบัติเหตุก็มีแนวโน้มสูงขึ้น เช่นเดียวกัน

3. ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่

3.1 รสนิยมความเสี่ยงของประชาชน เป็นผลทำให้เกิดความประมาท ขาดการป้องกันตนเองจากรisk ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนในเรื่องนี้คือ กรณีความเสี่ยงอุบัติเหตุ จากงานวิจัยของวรเวศม์ สุวรรณระดา (2548) ระบุว่า รสนิยมเสี่ยงของผู้ขับขี่ยานพาหนะ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในการขับขี่ นอกจากนั้นยังมี ปัจจัยด้านความประมาท อาทิ พฤติกรรมเมาแล้วขับ การใช้โทรศัพท์มือถือขณะขับขี่เป็นเหตุก่อให้เกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก ซึ่งเป็นสาเหตุการตายระดับต้นๆ ของคนไทย และสถิติอัตราผู้เสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุต่อสัดส่วนของประชากรไทย สูงเป็นอันดับ 2 ในภูมิภาคเอเชีย และเป็นอันดับ 11 ของโลก แม้ว่าภาครัฐบาลได้พยายามหาวิธีป้องกัน ด้วยการริเริ่มโครงการณรงค์รณรงค์เมาไม่ขับ กลับบ้านปลอดภัย ทว่าผลของการบังคับใช้กฎหมายไม่ว่าจะเป็นการดื่มสุราแล้วขับขี่หรือการคาดเข็มขัดนิรภัยและการประชาสัมพันธ์ทั่วประเทศนั้นให้ผลเพียงระยะสั้นเท่านั้น มิได้ก่อให้เกิดผลเชิงพฤติกรรมที่ยั่งยืนจากการเปลี่ยนจิตสำนึกของคนส่วนใหญ่ (โครงการ “เมาไม่ขับ”, บริษัทวิริยะประกันภัย, 2548)

2.2 ความเชื่อ มีอำนาจในการควบคุมบุคคลให้ปฏิบัติตามพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เป็นไปตามแนวคิดเรื่องความเชื่ออำนาจภายใน – อำนาจภายนอกด้านสุขภาพ (Health locus of Control) กล่าวคือ ผู้ที่เชื่อว่าการที่ตนมีสุขภาพไม่ดีเกิดจากการกระทำของตน หรืออำนาจภายในตน (Internal locus of control) ก็จะมีพฤติกรรมสนใจในเรื่องสุขภาพ

ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่เชื่อว่าสุขภาพไม่ดี ขึ้นอยู่กับโชคชะตา เคราะห์กรรม ความบังเอิญ หรือไสยศาสตร์ หรืออยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลอื่น หรืออำนาจภายนอก (External locus of control) และ (Chance health locus of control) ตามแนวคิด Multidimension health locus of control (MHLC) ของ Wallston, et al. ในปี 1974 จะไม่สนใจเอาใจใส่ดูแลสุขภาพตนเอง (Rotter, 1966 ; Wallston, et al., 1974 อ้างถึงใน เบญจวรรณ อธิจารุกุล, 2532)

เมื่อพิจารณาออกไปถึงสาเหตุของการสร้างความเชื่อ พบว่า มนุษย์สร้างความเชื่อเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ ที่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น ไฟร้อง ไฟผ่า และไม่ว่าสิ่งนี้จะมีเหตุผลหรือไม่ก็ตาม สิ่งนี้ได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติในสังคม เกิดเป็นสถาบันทางสังคม วรรณกรรม และศาสนา

ในสังคมไทย ยึดถือพระพุทธศาสนา เป็นที่พึ่งทางใจ และเป็นแหล่งให้ความรู้ เสมือนโรงเรียน และมีความผูกพันกับวิถีชีวิตคนไทยมาแต่โบราณกาล ส่งเสริมทำให้ความเชื่อศาสนามีคุณค่าเหนือกว่า ความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติทั่วไป จนกลายเป็นสัญลักษณ์ในการกำหนดชาติพันธุ์ของไทย ทำให้คนไทยมีความแตกต่างจากชาติอื่น ในฐานะที่เป็น เมืองพุทธ

ความเชื่อของศาสนาพุทธมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของคนไทย จากผลการวิจัยของเบญจวรรณ และอรัญญา (2532) พบว่า มีการใช้วิธีการสวดมนต์ หรือหลักการของศาสนาในการแก้ปัญหาความไม่สบายใจ หรือสุขภาพจิตของทั้งชาวไทยพุทธ และชาวมุสลิม และเห็นว่ากิจกรรมทางศาสนาสามารถกล่อมเกลาคิดใจประชาชน และเป็นผลดีต่อการดำเนินชีวิต

ความเชื่อศาสนาด้านสุขภาพนี้ จัดเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่ออำนาจภายนอกตน ซึ่งความสัมพันธ์กับพฤติกรรมไม่ใส่ใจในการลดความเสี่ยง กล่าวคือ ผู้ที่เชื่ออำนาจนอกตนจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพของตนเองน้อย ขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อมูล และการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา มีความวิตกกังวลสูงในการทำกิจกรรมใดๆ และหลีกเลี่ยงในการมีส่วนร่วมและการถูกชักจูงในกิจกรรม มีการความกลัวในการแสวงหาความรู้ หรือสิ่งที่จะมาช่วยเหลือสนับสนุนตนเอง และมีความปรารถนาให้ทุกสิ่งทุกอย่างประสบผลสำเร็จอย่างง่ายดาย

ยกตัวอย่างเช่น ประชาชนที่เชื่ออำนาจภายนอกตน มองเห็นศาสนาเป็นที่พึ่ง แต่ขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในคำสอนเกี่ยวกับจิตและร่างกาย ในศาสนาพุทธมีความเชื่อในเรื่องอนิจจัง การเกิด แก่ เจ็บ และตาย จนทำให้เกิดค่านิยมในด้านเสี่ยง อาทิ การมีความเชื่อคนเราจะตายก็ต่อเมื่อถึงเวลา และทุกคนจะต้องตาย จนทำให้เกิดคติพจน์ว่า “เอดส์ไม่กลัว กลัวอด” หรือ “ไม่ถึงคราตาย ไม่วายชีวาส” และความเชื่อเรื่องการสะเดาเคราะห์ การทำบุญ เช่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<http://www.prajan.com/webboard/view.php?id=1214>

■ คำตอบ

คำตอบที่ 2

โดย : Su. วันที่ : 17 ก.ย. 47 เวลา : 11:26

IP : 203.113.56.xxx X แจ้งลบ

การสะเดาะเคราะห์ หรือตัดเวรตัดกรรมที่ควรปฏิบัติคือ ทำทาน (อภัยทานก็ได้)รักษาศีล (ศีล 5) เจริญภาวนา(ทำจิตใจให้บริสุทธิ์จากกิเลส โลก โภคะ หลง) เจริญสติสืบสันทนกรรมฐาน แบ่งส่วน กุศลให้เจ้ากรรมนายเวร (ควร 5 วัน 7 วัน หรือตลอดชีวิตยิ่งดี) แล้วชีวิตจะดีขึ้น ไม่ต้องไปหาหมอ ดู เพราะเราทำเองได้ ถ้าไม่ทราบก็ปรึกษาผีก็ได้

ผลการวิจัย ของStrickland (1977) พบว่า ผู้เชื่ออำนาจภายในตน จะมีวิธีการและรู้จักใช้ เครื่องชี้แนะที่เป็นประโยชน์ และจะมีพฤติกรรม ที่นำไปสู่เป้าหมายในการแสวงหาความรู้แตกต่าง ไปจากพวกที่เชื่ออำนาจภายนอกตน อาทิ ในเรื่องการสูบบุหรี่ คนที่เชื่ออำนาจภายในตนจะสูบบุหรี่ น้อยกว่า และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสูบบุหรี่ ได้มากกว่าพวกที่เชื่ออำนาจภายนอก ตน และจะให้คุณค่ากับผลสัมฤทธิ์จากความพยายาม และคำนึงถึงความสามารถของตนอยู่เสมอ โดยเฉพาะเมื่อประสบความล้มเหลว จะชักชวนให้เชื่อตามโดยไม่มีเหตุผลได้ยาก

ส่วนผู้ที่เชื่ออำนาจนอกตนนั้น แม้ว่าจะมีความพยายามและกระตือรือร้นในการป้องกัน และรักษาสุขภาพน้อย แต่จะให้ผลดีในแง่ที่บุคคลสามารถรับคำแนะนำเกี่ยวกับหนทางที่จะประสบความสำเร็จ ได้โดยไม่ต้องอ้อมค้อม และไม่ต้องการเหตุผลมากนัก แต่ในสถานการณ์ที่ยู่ยาก ผู้เชื่ออำนาจนอกตน จะมีความคาดหวังต่อความสำเร็จสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ที่ขึ้นอยู่กับ โอกาส ส่วนสถานการณ์ที่ต้องใช้ความชำนาญของตนเอง ความคาดหวังจะลดต่ำลง และหากต้อง ตกอยู่ในสถานการณ์ที่บีบบังคับ และเป็นรูปแบบ เขาจะสามารถปรับตัวได้ดี โดยไม่รู้สึกลำบากใจมากนัก

ข้อเสนอแนะต่อสื่อมวลชน

ผลการวิจัยยังยืนยันว่า ประชาชนในส่วนที่มีความคิดเห็นว่าจะเพิ่มความระมัดระวังตัวเอง จากความเสี่ยงนั้น ยังคงให้ความสำคัญกับสื่อ ในฐานะที่สื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ ที่จะช่วยลด ความสับสนจากเหตุการณ์ความเสี่ยง ดังนั้น สื่อจะต้องรักษาบทบาทในฐานะที่เป็นยามเฝ้าประตู (Gatekeeper) ทำหน้าที่คัดกรอง และสื่อสารข้อเท็จจริงไปยังประชาชน โดยเฉพาะในช่วง วิกฤติการณ์ ประชาชนจะเกิดความสับสน ดังนั้นสื่อจะต้องเพิ่มหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อลดความสับสน และความตื่นตระหนกให้กับประชาชนในภาวะวิกฤติ สำหรับ แนวทางในการสื่อสารในสภาวะวิกฤติ มีดังนี้

1. สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข้อมูล ข้อเท็จจริงต่อประชาชนในภาวะที่ ประชาชนมีความจำเป็นจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ พร้อมกันนี้สื่อมวลชน จะต้องเสนอข่าวเพื่อผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนมีการเคลื่อนไหว และหันสร้างมาตรการป้องกันภัยจากความเสี่ยง เพื่อสร้างทางเลือกในการดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัย ภายใต้สภาวะความเสี่ยง

ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดวิกฤติการณ์โรคระบาดไข้หวัดนกสื่อมวลชน เป็นแรงผลักดันสำคัญ ที่ทำให้ภาครัฐบาลสร้างมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของอย่างชัดเจน และกำหนดแนวทางในการ ป้องกันและรักษาโรคในระยะยาว เช่น การศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตวัคซีน การปรับกลยุทธ์ ในการส่งออก จากเดิมไทยส่งออกไก่สดในปริมาณมาก เมื่อมีปัญหาไข้หวัดนกทำให้ผู้ส่งออกขาด รายได้ ทุกฝ่ายต่างร่วมกันหาแนวทางแก้ไขจนในที่สุดสถานการณ์ก็คลี่คลาย ผู้ส่งออกหันมาส่งออก ในรูปไก่แปรรูป ประชาชนก็รับรู้วิธีการป้องกันตนเองจากโรคไข้หวัดนก เป็นต้น

2. สื่อมวลชนควรเพิ่มการนำเสนอข่าวในลักษณะประมวลเหตุการณ์ให้ แทนการเสนอข่าว แบบเฉพาะเหตุการณ์หนึ่ง โดยไม่มีความต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึง โอกาสที่ จะประสบกับอันตรายจากความเสี่ยง โดยการนำเสนอข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ ประกอบด้วยหลักฐาน ทางสถิติ หรือทางวิทยาศาสตร์ที่มีความทันสมัย ยกตัวอย่างเช่น การประมวลข้อมูลของเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์มติชน

The screenshot shows a web browser window with a Thai news website. The address bar shows 'http://www.maha.com.th/PhotoBank/'. The main content area features a 'PhotoBANK' section with a photo of a woman in a white dress. Below the photo, there are several buttons: 'ดาวน์โหลด' (Download), 'ขยาย' (Enlarge), and 'ลบ' (Delete). A large black arrow points to the 'ดาวน์โหลด' button. The right sidebar contains a 'News Clipping' section with the text 'ไม่คงชื่อ' and 'ไอศกรีมปี 2004'.

3. สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการปลูกฝังจิตสำนึกในระยะยาว เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยง รสนิยมเสี่ยง และการละเลยการตระหนักรู้ความเสี่ยงของประชาชน โดยการนำเสนอข่าวที่ชี้ให้เห็นถึงอันตรายของพฤติกรรมดังกล่าว และจะต้องพยายามให้ประชาชนรับรู้ถึงโอกาสที่ตนเองจะประสบกับความเสียหายมากขึ้น เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าตนเองมีโอกาสน้อยมากที่จะประสบกับอันตรายจากความเสียหาย แต่ผู้อื่นจะมีโอกาสประสบกับความเสียหายมากกว่าตน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด Third-person effect

กล่าวคือ ประชาชนจะมีทัศนคติส่งเสริมตนเอง (Self-enhancing) มีมุมมองในด้านบวกต่อตนเอง (Self positive bias) จึงทำให้มองเห็นโอกาสที่จะประสบกับความเสียหายเป็นเรื่องไกลตัว เพราะตนเองมีความสามารถในการป้องกันตัวได้อยู่แล้ว (Bengt Johansson, 2005) ดังนั้น สื่อจะต้องนำเสนอให้ประชาชนเห็นว่าความเสียหายเป็นเรื่องใกล้ตัว (Proximity) ที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวเอง หรือบุคคลใกล้ชิด

สำหรับกลวิธีในการสื่อสารเพื่อลดความเสี่ยงที่ได้รับการวิจัยแล้วเห็นว่ามีประสิทธิภาพดีคือ แนวทางการเผยแพร่ข่าวสารในลักษณะข่มขู่ (Threat) ที่นำเสนอโดยใช้ความน่ากลัว (Fear Appeal) สามารถดึงดูดความสนใจได้ แต่สื่อมวลชนจะต้องมีความพิถีพิถันในการสร้าง และจะต้องคำนึงถึงระดับของความกลัวที่ใช้

เนื่องจากระดับความกลัวที่ต่างกันจะส่งผลกับทัศนคติในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างกัน หากใช้ความน่ากลัวระดับสูงเกินไป จะทำให้เกิดผลเสียอันเนื่องมาจากกลไกการป้องกันตนเอง (Defence Mechanism) ส่งผลให้มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงต่อสถานการณ์ หรือวัตถุที่ทำให้เกิดความกลัว แต่หากใช้ความกลัวในระดับต่ำ บุคคลจะยอมรับข้อมูลน้อย (สุนทรี ชูโต, 2523)

ยกตัวอย่างเช่น กรณีการสื่อสารเพื่อลดความเสี่ยงเอดส์ ดวงภัตสร พานิชสุขผล (2535) ระบุว่า กลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ จะปฏิเสธข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทั้งที่พวกเขามีระดับความตื่นตัวเกี่ยวกับโรคเอดส์สูง เนื่องจากโรคเอดส์เป็นโรคที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางเพศ และความกลัว ทำให้คนทั่วไปไม่สนใจ และละเลยต่อคำแนะนำในการป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์ อีกทั้งความน่ากลัวอาจทำให้เกิดผลกระทบในทางตรงกันข้าม (Opposite effect) อาทิ ผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้รับสาร อาจก่อให้เกิดความวิตกกังวล หรือความกลัวเกินกว่าเหตุ แต่มีผลในด้านบวกต่อการนำเสนอสื่อในรูปแบบรณรงค์ อาทิ โครงการเมาไม่ขับ เป็นต้น

ดังนั้น ต่อมาแนวทางในการสื่อสารเพื่อลดความเสี่ยงเอดส์ จึงเปลี่ยนมาเป็นการให้ความเห็นอกเห็นใจ และเน้นการสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว เพื่อแก้ปัญหาที่ต้นเหตุคือ ครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยสำคัญที่สุดของสังคม พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาเหตุ อาการ การติดต่อ และการป้องกันรักษาโรคให้ชัดเจน (วินัส เจิดจรรยาพงศ์, 2541)

สอดคล้องกับงานวิจัยของ William DeJong (2002) กล่าวว่า การรณรงค์เพื่อลดความเสี่ยงสูงในการดื่มเหล้า ควรหลีกเลี่ยงการใช้ความกลัว (Avoid Fear Appeal) แต่ควรให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน (Integrate Information) การทำการตลาดบนบรรทัดฐานของสังคม (Social Norm Marketing) และสนับสนุนให้เข้าถึงความรู้สึกของสาธารณชน เพื่อสร้างเป็นประเพณีนิยม การปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และนโยบายของสังคมที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ในการตัดสินใจ บริโภคแอลกอฮอล์ของนักศึกษา

การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมไปถึงจนถึงประชาชน เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ดังนั้น สื่อมวลชน จำเป็นจะต้องเชื่อมโยงเข้ากับ ทูทางสังคมต่าง ๆ เช่น จิตสำนึก การให้คุณค่าร่วม (Shared value) องค์กรความรู้ ระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง และการนำสารสนเทศที่ได้ไปประเมินองค์ประกอบด้านความรุนแรง และโอกาสที่จะประสบ กับความเสี่ยง เพื่อใช้ตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งเน้นศึกษา โดยศึกษาจากเหตุการณ์สมมุติที่มีความใกล้เคียงกับความสนใจของประชาชนในปัจจุบัน แต่ก็มีข้อจำกัดหลายประการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอประเด็นดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาลึกลงไปถึงความเสี่ยงแต่ละประเภท อาทิ ภัยธรรมชาติ ซึ่งมีทั้ง อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย ฯลฯ ประชาชนจะมีการรับรู้ความเสี่ยงแต่ละเหตุการณ์ และมีความตระหนักต่างกัน น่าจะมีการตัดสินใจต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดแนวความรู้เกี่ยวกับการวางแผนจัดการความเสี่ยง
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ การตระหนักรู้ และการตัดสินใจ กรณีที่ผู้อ่านได้รับข้อมูลความเสี่ยงทั้ง 3 เงื่อนไข คือ
 1. ความรุนแรง สูง – โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง สูง
 2. ความรุนแรง ต่ำ - โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง สูง
 3. ความรุนแรง สูง – โอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยง ต่ำ

เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน เนื่องจากผู้อ่านซึ่งมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน อาจจะมีการตัดสินใจต่างกัน เมื่อได้รับข่าวความเสี่ยงที่มีเงื่อนไขต่างกัน

2. การศึกษาผลกระทบจากความเสี่ยง มีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลา กล่าวคือ หากผ่านพ้นความเสี่ยงไประยะหนึ่ง ความตื่นตระหนกจากเหตุการณ์ลดลง ประชาชนก็อาจจะมีความเห็นต่างไปจากช่วงที่เกิดความเสี่ยง ดังนั้น ควรศึกษาวิเคราะห์ปฏิกิริยาต่อความเสี่ยงในช่วงนั้น ในสื่อประทีที่ประชาชนสามารถสื่อสารตอบกลับได้ อาทิ ในเว็บบอร์ด ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งได้มีการพัฒนาให้มีการแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย และจะมีประชาชนที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ต เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวนมาก ดังนั้น หากมีการวิเคราะห์เนื้อหาจุดนั้น ประกอบก็จะช่วยอธิบายความเสี่ยงมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- โครงการ “เมาไม่ขับ”. [Online]. 2542. Available from: http://www.viriyah.co.th/about_us/aboutus_social_drinkdrive.pdf.
- จิตร สิทธีอมร และวัฒนา ส.จันเจริญ. 2541. ภาระโรคในคนไทยและแนวคิดเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคระโรคในคนไทยและแนวคิดเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค [Burden of Disease in Thai Population and Concepts for Health Promotion and Prevention] [กรุงเทพฯ] : วิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 1-200.
- ชุตินธรา วัฒนกุล. กรือเซะ : ความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์ ปรีมปราณิยาและพิธีกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- นิภา ศรีไพโรจน์. หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2527.
- นีออน พิณประดิษฐ์. การตัดสินใจเลือกกับปฏิภริยาร่วมระหว่างความน่าจะเป็นกับปริมาณของผลได้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, แผนกวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- บุญศรี สุธรรมานาวัฒน์. การใช้สื่อสารมวลชนเพื่อจัดการภาวะวิกฤติ กรณีรณรงค์ต่อต้านการบริโภคผงชูรส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- เบญจวรรณ อธิจารุกุล และอรัญญา ปุณณัน. รายงานการวิจัย เรื่องความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชาชน. [กรุงเทพฯ] : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2532.
- พัชรมณี เย็นมั่นคง. การสื่อสารในภาวะความเสี่ยงของผู้รับสารในเขตที่จะมีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อนจากขยะ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- พัทณี เทียนสุวรรณ. การตัดสินใจในสภาพการเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, แผนกวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

พารณี ปัทมานนท์. การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์กับการรับรู้และปฏิกิริยาตื่นตระหนกของผู้รับสารที่อยู่ในภาวะความเสี่ยงกรณี โคมบอลด์ 60. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ลักขมี คงลาภ. การควบคุมการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

วราเวศม์ สุวรรณระดา และคณะ. 2548. ความสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุจากรถทางบกในประเทศไทย : วิเคราะห์ระดับความคุ้มค่าของงบประมาณถนนปลอดภัยและพฤติกรรมเสี่ยงผู้ขับขี่. [กรุงเทพฯ] : ศูนย์ศึกษาานโยบายการพัฒนา, คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 225 หน้า.

วราภรณ์ นารินทร์กษ. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนด้านสุขภาพ กับการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ที่มีความดันโลหิตสูง แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

วาสนา จันทร์สว่าง, ดวงพร คำบุญวัฒน์. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ยามเศรษฐกิจวิกฤติ : สัมภาษณ์ คุณมัทนา เหลืองนาคทองดี ผู้อำนวยการสำนักงานประชาสัมพันธ์ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด, ภาพลักษณ์กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์, 135-144 . กรุงเทพฯ : คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

วิลาสินี พิพิชกุล. บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสื่อสารเรื่องความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อม กรณีมลพิษจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

วินัส เจิดจรรยาพงศ์. อิทธิพลของการใช้ความน่ากลัวในภาพยนตร์โฆษณาต่อต้านโรคเอดส์ต่อกลุ่มผู้มีความเสี่ยงสูง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

สง่า ดามาพงษ์. พบวิถีคนกรุงเมินใส่ใจเรื่องอาหาร. พิมพ์ไทย (15 กันยายน 2548): 16.

สาตี เฉลิมวรรณพงศ์. การศึกษาความเชื่อด้านสุขภาพของชาวไทยมุสลิมที่ใช้บริการสุขภาพในโรงพยาบาลในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. ความเสี่ยงจากการบริโภคอาหาร. [Online].

2548. Available from: <http://www.thaihealth.or.th/content.php?SystemModuleKey=situationfood&id=158>.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. ปัญหาสถานการณ์อุบัติเหตุในประเทศไทย.

2548. Available from: <http://www.thaihealth.or.th/content.php?SystemModuleKey=situationaccident&id=135>.

สิริกาญจน์ ปรับโตวิด โจโย. การเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สุธี เผ่าบุญมี. ผลของความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์และนิตยสารที่ได้อ่านในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อเส้นทางการยอมรับข่าวสารโน้มน้าวใจในสถานการณ์ความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

เสริมศิริ นิลคำ. ลีลาการเขียนข่าวกับการรับรู้ของผู้อ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

อนุรุทธิ์ กามิต. ลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการลงทุนและพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับสื่อของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

อัจฉราพร ณ สงขลา, ม.ล.. การใช้สื่อสารมวลชนในภาวะวิกฤตการณ์อุบัติเหตุทางเครื่องบินโดยสารของบริษัท เดินอากาศไทย จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

อชณีภรณ์ นิลอรุณ. การเปิดรับข่าวสาร การสื่อสารในครอบครัว และการตัดสินใจในครอบครัวของกลุ่มสตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

เอมจิต กิตติวัฒน์. การวิเคราะห์เนื้อหาความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ภาคค่ำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ภาษาอังกฤษ

- Babbie, Earl. The practice of social research. 10th ed. Singapore : Thomson Learning, c2004.
- Bengt Johansson. The Third-person effect on a media perception. [Online]. 2005. Available from:
http://www.nordicom.gu.se/common/publ_pdf/180_081-094.pdf.
- Bernoulli, Daniel. Exposition of news theory on the measurement of rich. Econometrica 22 (1954): 23-25.
- Bluman, Allan G.. Elementary statistics : a step by step approach. 5th ed. Bangkok : McGraw-Hill, c2004.
- Cosenza, Devis. Business research for decision making. 2nd ed. กรุงเทพฯ : PWS-KENT Publishing, c1985.
- DeJong, William. The role of mass media campaign in reducing high-risk drinking among college students. Journal of Studies alcohol Suppl. No. 14. [Online]. 2002. Available from:
http://media.shs.net/collegedrinking/Journal/182_250.pdf.
- Edwards, W. and Tversky, A., ed. 1964. Decision Making. Englewood cliffs H. J. : Prentice-Hall, 1964, p. 221.
- Gottschalk, Jack. Crisis management. 1st ed. Oxford : Capstone Publishing, 2002.
- How news reporting can affect crisis management. [Online]. Jan 2003. Available from:
<http://www.bnet.com/search.aspx?compid=16291>.
- Kramer, Michael W., Dougherty, Debbie S., Pierce, Tamyra A.. Managing uncertainty during a corporate acquisition :A longitudinal study of communication during an airline acquisition. Human communication research 30,1(January 2004) : 71-101
- Raiffa, Howard. Decision analysis : introductory lectures on choices under uncertainty. 2nd ed. Massachusetts : Addison-Wesley Publishing, 1970.
- Renz, Mary Ann. Communicating about environmental risk :An examination of a Minnesota county's communication on incineration. Journal of applied communication research (February 1992) : 1-17.
- Sandman, Peter M., Weinstein, Neil D., Hallman, William K.. Communications to reduce risk understimation and overestimation. Risk decision and policy 3,2(1998) : 1-14.
- Valdez, Violet B., Fernandez, Doreen G. . Risky ventures :Reading on communicating health and environmental news and issues. 1st ed.

Wahlberg, Anders Af, Sjoberg, Lennart. Risk perception and the media. Journal of risk research 3,1(2000) : 31-50.

World Health Organization. Importance of mass media in risk perceptions. The World Health Report 2002. [Online]. 2002. Available from: <http://www.who.int/whr/2002/chapter3/en/index12.html>.

World Health Organization. WHO Outbreak communication guideline 2004. [Online]. 2004. Available from: <http://www.who.int/infectious-disease-news/IDdocs/Whocds200528/whocds200528en.pdf>.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถาม ตอนที่ 1

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้น เพื่อหาตัวแปรประกอบวิทยานิพนธ์ของ ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ด้านนิเทศศาสตร์ จึงใคร่ขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ตามความเป็นจริง อนึ่ง ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ใน () หรือกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

	สำหรับเจ้าหน้าที่
1. เพศ () ชาย () หญิง	☐
2. อายุ..... ปี	☐
3. ระดับการศึกษาสูงสุด	☐
() ต่ำกว่าประถมศึกษา () ประถมศึกษา	
() มัธยมศึกษา () อนุปริญญาหรือเทียบเท่า เช่น ปวส. ปวช.	
() ปริญญาตรี () ปริญญาโท	
() สูงกว่าปริญญาโท	
4. อาชีพ (<u>สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ</u>)	☐
() นักเรียน/นักศึกษา () รับราชการ	
() พนักงานบริษัท () ประกอบธุรกิจส่วนตัว	
() อื่นๆ (โปรดระบุ)	
5. รายได้ต่อเดือน	☐
() ไม่มีรายได้ () มีรายได้ระหว่าง 10,001-50,000 บาท	
() มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท () มีรายได้สูงกว่า 50,000 บาท	
6. ระยะเวลาทำงาน.....ปี	☐
7. ภูมิลำเนา (โปรดระบุ) จังหวัด.....ภาค	☐

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเปิดรับข่าว

สำหรับเจ้าหน้าที่

8. โดยปกติท่านอ่านหนังสือพิมพ์หรือไม่
- () อ่าน/ดูรายการข่าวที่อ่านหนังสือพิมพ์ () ไม่อ่าน
9. ความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์ของท่านจะเป็น
- () ทุกวัน () สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง
() เดือนละ 2-3 ครั้ง () น้อยกว่าเดือนละครั้ง
10. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์ประเภทใดเป็นประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () ประชานิยม เช่น ไทยรัฐ, เดลินิวส์ ฯลฯ
() คุณภาพ เช่น มติชน
() เนื้อหาเฉพาะ เช่น ประชาชาติธุรกิจ, สยามกีฬา ฯลฯ
11. ท่านจะอ่านส่วนใดของข่าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () พาดหัวข่าว () ความนำ/หัตถ์
() เฉพาะเนื้อหา () อ่านข่าวทั้งหมด
12. ข่าวประเภทใดที่ท่านเลือกอ่านก่อน เพราะเหตุใด

(โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ 1, 2, 3...)

- ข่าวอาชญากรรม เพราะ.....
- ข่าวเศรษฐกิจ เพราะ.....
- ข่าวบันเทิง เพราะ.....
- ข่าวกีฬา เพราะ.....
- ข่าวการเมือง เพราะ.....
- ข่าวการศึกษา เพราะ.....
- ข่าวอื่นๆ (โปรดระบุ)เพราะ.....

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยง

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1. ท่านเห็นว่าเหตุการณ์ต่อไปนี้เป็นความเสี่ยงใช่หรือไม่ 1.1 การแพร่ระบาดของโรค เช่น โรคซาร์ส, โรคไข้หวัดนก ฯลฯ 1.2 คลื่นยักษ์ "สึนามิ" ที่ 6 จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 1.3 เหตุการณ์ไฟไหม้และตึกถล่ม 1.4 สารพิษตกค้างในอาหาร 1.5 เหตุการณ์อุบัติเหตุ เช่น เครื่องบินตก รถชน			
2. <u>ท่านเคยประสบกับเหตุการณ์ดังต่อไปนี้ หรือไม่.....</u> 2.1 อุบัติเหตุ 2.2 ภัยธรรมชาติ อาทิ น้ำท่วม ไฟป่า 2.3 โรคระบาด อาทิ โรคไข้หวัดนก, โรคซาร์ส ฯลฯ 2.4 ปัญหาสิ่งแวดล้อม สารพิษตกค้าง 2.5 อื่นๆ (โปรดระบุ)..... (สำหรับผู้ตอบ “ไม่ใช่ทุกข้อ” กรุณาข้ามไปตอบข้อ 5.)			
3. อันตรายที่เกิดจาก <u>เหตุการณ์ในข้อ 2</u> ที่ท่านประสบนั้น มีผู้เสียชีวิตหรือพิการใช่หรือไม่			
4. ปัจจุบันท่านคิดว่ากำลังเผชิญกับความเสี่ยงจากเหตุการณ์ดังต่อไปนี้หรือไม่ 4.1 อุบัติเหตุ 4.2 ภัยธรรมชาติ 4.3 โรคระบาด 4.4 ปัญหาสิ่งแวดล้อม 4.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....			
5. ปัจจุบันท่านได้ป้องกันตัวเองจากความเสี่ยงใช่หรือไม่			
6. ท่านเห็นว่าสื่อสารมวลชนเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นในการให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงใช่หรือไม่			
7. เมื่อมีวิกฤตการณ์ความเสี่ยงเกิดขึ้น ท่านคิดว่าท่านจำเป็นต้องอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อลดความสับสนจากเหตุการณ์ความเสี่ยงใช่หรือไม่			

ภาคผนวก ข.

ข่าว และแบบสอบถามตอนที่ 2 จำนวน 12 ชุด

ข่าวอุบัติเหตุ 1

**ดับ 3 ศพชำระรอย! โข่วเฟอร์รุธเมล์ซิงสยอง อุบัติเหตุรถโดยสารร่วมบริการสาย 8 ราย
ล่าสุดนี้ ส่งผลให้มีผู้โดยสารเสียชีวิตทันที 3 ศพ และบาดเจ็บ 12 ราย ด้าน ‘ขสมก.’ ทำเป็นทองไม่รู้
ร้อนโบ้ยความรับผิดชอบ บริษัทร่วม อ้างเป็นข้อตกลง**

เมื่อเวลา 11.30 น. วานนี้ (14 ธ.ค.) ร.ต.อ. สุทธิชัย เมืองสุวรรณ ร้อยเวร สถานีตำรวจนครบาลพญาไท เปิดเผยว่า ได้รับแจ้งว่ามีอุบัติเหตุรถโดยสารธรรมดาคริม-ฟ้า (ร่วมบริการ) สาย 8 เส้นทางแบริปี้แลนด์-สะพานพุทธ ของ บริษัท บางกระสอบขนส่ง จำกัด พุ่งชนเกาะกลางถนนพหลโยธินขาออก ย่านสะพานควาย

จากการตรวจสอบที่เกิดเหตุ พบรถคันดังกล่าว อยู่ในสภาพตัวถังยุบ บริเวณเบาะโดยสารฝั่งขวาฝั่งทั้งแถบ และพบผู้โดยสารเสียชีวิตในที่เกิดเหตุ 3 ศพ ได้แก่ นายอัยฎาฐ ศรีรังสรรค์ อายุ 29 ปี น.ส. มนัญญา สมศรีสุข อายุ 31 ปี และนายเทพฤกษ์ วานขุนทด อายุ 54 ปี และมีผู้บาดเจ็บ 12 คน จึงได้นำส่งโรงพยาบาลเปาโล เมโมเรียลอย่างเร่งด่วน ส่วนนายพงศ์ กันทา อายุ 29 ปี พนักงานขับรถยังคงไม่ได้สติ ขณะนี้อยู่ในห้องไอซียู

นายสมชาย น้อยเนตร พนักงานเก็บค่าตัวโดยสาร ให้ปากคำกับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ก่อนเกิดเหตุนายพงศ์ขับรถโดยสารด้วยความเร็ว เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ใกล้เที่ยง มีผู้คนพลุกพล่าน เมื่อถึงที่เกิดเหตุมีคนเดินข้ามถนนตัดหน้ารถ จึงหักหลบอย่างแรง เป็นเหตุให้รถเสียหลักพุ่งชนเกาะกลางดังกล่าว

นายสมใจ แก้วมณี หนึ่งในผู้โดยสารรอดโดยสารที่ปลอดภัย กล่าวว่า ปกติแล้วตนได้ใช้บริการรถสาย 8 เป็นประจำ โดยสารจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิไปลาดพร้าว พบว่ารถสายนี้ส่วนใหญ่จะขับช้า มีการแข่งกันโดยไม่ได้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้โดยสาร แม้จะมีอุบัติเหตุโดยสารเกิดขึ้นและเป็นข่าวอยู่ตามหนังสือพิมพ์บ่อยครั้ง แต่ไม่เห็นทางขสมก. มีมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุที่ชัดเจนเลย

ด้านนายปกศักดิ์ เศรษฐานบุตร ผู้อำนวยการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ (ขสมก.) กล่าวว่า ขสมก. รู้สึกเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทุกรายเป็นความตกลงที่ทางบริษัทร่วมที่ให้บริการจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ของผู้โดยสารในรถ โดยจะมีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน กรณีประกันอุบัติเหตุ ซึ่งได้มีการทำประกันภัยไว้กับบริษัทวิริยะ ประกันภัย จำกัด

ซำรอย! โข่วเฟอร์รธเมล์ซิง ตอกย่ำ ‘ขสมก.’ ใรรู้่นำยา อุบัติเหตุรถโดยสารร่วมบริการ สาย 8 รายล่ำสุด เคราะห์ดีไม่มีผู้เสียชีวิต ด้าน‘ขสมก.’ ทำทองไม่รู้ร้อนบัยความผิดบริษัทรธร่วม อ้ำเป็นข้อตกลง

เมื่อเวลา 11.30 น. วานนี้ (14 ธ.ค.) ร.ต.อ. สุทธิชัย เมืองสุวรรณ ร้อยเวร สถานีตำรวจนครบาลพญาไท เปิดเผยว่า ได้แจ้งว่ามีอุบัติเหตุรถโดยสารธรรมดาคริม-ฟ้า (ร่วมบริการ) สาย 8 เส้นทางแฮปปี้แลนด์-สะพานพุทธของบริษัท บางกระสอชนส่ง จำกัด พุ่งชนเกาะกลางถนนพหลโยธินขาออก ย่านสะพานควาย

จากการตรวจสอบที่เกิดเหตุ พบรถคันดังกล่าว อยู่ในสภาพตัวถังยุบ บริเวณเบาะโดยสารฝั่งขวาฝั่งทั้งแถบ และพบผู้โดยสารบาดเจ็บ 3 ราย ซึ่งรวมถึงนายพงศ์ กันทา อายุ 29 ปี พนักงานขับรถด้วย จึงได้นำส่งโรงพยาบาลเปาโล เมโมเรียล ขณะนี้อยู่ในขั้นปลอดภัยแล้ว

นายสมชาย น้อยเณร พนักงานเก็บค่าตัวโดยสาร ได้ให้ปากคำกับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ก่อนเกิดเหตุ นายพงศ์ขับรถโดยสารด้วยความเร็วหลังจากผ่านไฟแดง แต่ช่วงเวลาใกล้เที่ยง มีผู้คนพลุกพล่าน เมื่อถึงที่เกิดเหตุมีคนเดินข้ามถนนตัดหน้ารถ จึงได้หักหลบอย่างแรง เป็นเหตุให้รถเสียหลักพุ่งชนเกาะกลางดังกล่าว

นายสมใจ แก้วมณี หนึ่งในผู้โดยสารรถโดยสารที่ปลอดภัย กล่าวว่า ปกติแล้วคนใช้บริการรถสาย 8 เป็นประจำ โดยสารจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิไปลาดพร้าว พบว่ารถสายนี้ส่วนใหญ่จะขับซิ่ง มีการแข่งกันโดยไม่ได้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้โดยสาร แม้จะมีอุบัติเหตุรถโดยสารเกิดขึ้นและเป็นข่าวอยู่ตามหนังสือพิมพ์บ่อยครั้ง แต่ไม่เห็นทางขสมก. มีมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุที่ชัดเจนเลย

ด้านนายปกศักดิ์ เศรษฐาบุตร ผู้อำนวยการกองการขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ (ขสมก.) กล่าวว่า ขสมก. รู้สึกเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทุกรายเป็นความตกลงที่ทางบริษัทรธร่วมที่ให้บริการจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้โดยสารในรถ โดยจะมีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน กรณีประกันอุบัติเหตุ ซึ่งได้มีการทำประกันภัยไว้กับบริษัทวิริยะ ประกันภัย จำกัด

ดับ 3 ศพ อนาคต! เขี่ยรอดเมล็ดข้างสยอง อุบัติเหตุรถโดยสารร่วมบริการสาย 8 พุ่งชนเกาะกลาง รายแรกของปีรายนี้ ส่งผลให้มีผู้โดยสารเสียชีวิตทันที 3 ศพ และ บาดเจ็บ 12 ราย ด้าน ‘ขสมก.’ เร่งล้อมคอกคุ้มเข้มมาตรฐานการบริการ

เมื่อเวลา 11.30 น. วานนี้ (14 ม.ค.) ร.ต.อ. สุทธิชัย เมืองสุวรรณ ร้อยเวร สถานีตำรวจนครบาลพญาไท เปิดเผยว่า ได้รับแจ้งว่ามีอุบัติเหตุรถโดยสารธรรมดาครีม-ฟ้า (ร่วมบริการ) สาย 8 เส้นทางแบริปี่แลนด์-สะพานพุทธ ของบริษัท บางกระสอบขนส่ง จำกัด พุ่งชนเกาะกลางถนนพหลโยธินขาออก ย่านสะพานควาย

จากการตรวจสอบที่เกิดเหตุ พบ รถคันดังกล่าว อยู่ในสภาพตัวถังยุบ บริเวณเบาะโดยสารฝั่งขวาฝั่งทั้งแถบ และพบผู้โดยสารเสียชีวิตทันทีที่เกิดเหตุ 3 ศพ ได้แก่ นายอภัยภูวราช ศรีรังสรรค์ อายุ 29 ปี น.ส. มนัญญา สมศรีสุข อายุ 31 ปี และนายเทพฤกษ์ วานขุนทด อายุ 54 ปี และมีผู้บาดเจ็บ 12 คน จึงได้นำส่งโรงพยาบาลเปาโล เมโมเรียลอย่างเร่งด่วน ส่วนนายพงศ์ กันทา อายุ 29 ปี พนักงานขับรถยังคงไม่ได้สติ ขณะนี้อยู่ในห้องไอซียู

นายสมชาย น้อยเนตร พนักงานเก็บค่าตัวโดยสาร ให้ปากคำกับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ก่อนเกิดเหตุนายพงศ์ ขับรถโดยสารด้วยความเร็ว เนื่องจากเป็นช่วงเวลาใกล้เที่ยง มีผู้คนพลุกพล่าน เมื่อถึงที่เกิดเหตุมีคนเดินข้ามถนนตัดหน้ารถ จึงหักหลบอย่างแรง เป็นเหตุให้รถเสียหลักพุ่งชนเกาะกลางดังกล่าว

นายสมใจ แก้วมณี หนึ่งในผู้โดยสารรอดโดยสารที่ปลอดภัย กล่าวว่า รู้สึกตกใจมากที่เกิดอุบัติเหตุขึ้น เพราะโดยปกติแล้วตนได้ใช้บริการรถสาย 8 เป็นประจำ เพื่อโดยสารจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิไปลาดพร้าวไม่เคยมีอุบัติเหตุเลย แต่อย่างไรก็ตาม ขอให้ ทางขสมก. ดูแลรถโดยสารประจำทางให้มีความปลอดภัยด้วย

ด้านนายปกศักดิ์ เศรษฐาบุตร ผู้อำนวยการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ (ขสมก.) กล่าวว่า ขสมก. รู้สึกเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และจะดูแลให้บริษัทรถร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้โดยสารที่ได้รับบาดเจ็บทุกราย โดยขณะนี้ได้ดำเนินการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน กรณีประกันอุบัติเหตุ ซึ่งได้มีการทำประกันภัยไว้กับบริษัทวิริยา ประกันภัย จำกัดแล้ว และ ขสมก. จะเรียกประชุมบริษัทรถร่วมฯ อย่างเร่งด่วน เพื่อเร่งหามาตรการปรับปรุงการให้บริการของรถโดยสาร เพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น

ตอนที่ 2 การตัดสินใจ กรณีอุบัติเหตุ

สำหรับเจ้าหน้าที่

1. ภายหลังจากอ่านข่าวอุบัติเหตุรถโดยสารประจำทาง แล้วท่านจะ.....
 - () ใช้บริการต่อไป ตามปกติ
 - () ลดปริมาณการใช้บริการลง และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น
 - () เลิกใช้บริการ ชั่วคราว (สำหรับผู้ตอบข้อนี้ ข้ามไปตอบข้อ 4 หน้า 2)
 - () เลิกใช้บริการ ตลอดไป (สำหรับผู้ตอบข้อนี้ ข้ามไปตอบข้อ 4 หน้า 2)

2. ทำไมท่านจึงจะใช้บริการรถโดยสารประจำทางต่อไป

(โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ 1, 2, 3...)

..... เพราะคิดว่า “อุบัติเหตุไม่อันตราย”

..... เพราะคิดว่า “ตัวเองคงไม่ประสบอุบัติเหตุ”

..... เพราะ มีความจำเป็นต้องใช้

..... เพราะสาเหตุอื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านจะมีวิธีป้องกันตัวเองจากอุบัติเหตุรถโดยสารประจำทางอย่างไร

(ท่านสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

 - () ติดตามข่าวสารมาตรการระวังความปลอดภัยของขสมก. จากสื่ออย่างใกล้ชิด
 - () เลือกใช้บริการขนส่งมวลชนอื่นๆ แทน เช่น รถไฟฟ้า(บีทีเอส) รถไฟฟ้าใต้ดิน ฯลฯ
 - () สวมหมวก/ นำพระเครื่องหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ติดตัวเวลาใช้บริการ
 - () ทำประกันอุบัติเหตุ
 - () ซื้อรถยนต์ส่วนตัว เพื่อเดินทางแทนรถประจำทาง
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

(สิ้นสุดคำถามสำหรับท่าน ขอขอบคุณ)

4. ทำไมท่านจึงจะเลิกใช้บริการรถโดยสารประจำทาง

(โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ 1, 2, 3...)

..... เพราะกลัวอันตรายจากอุบัติเหตุ

..... เพราะคิดว่า “ตัวเองอาจจะประสบอุบัติเหตุได้”

..... เพราะไม่มีความจำเป็นต้องใช้มากนัก

..... เพราะสาเหตุอื่นๆ (โปรดระบุ).....

ขอ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่กรุณาตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูง **ขอ**

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข่าวโรคระบาด 1

ศพที่ 3 สังกะเย ‘โรคระบาดลึกลับ’ จากกึ่งภูลาดำ ล่าสุด จำนวนผู้เสียชีวิต เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 3 ศพ เพียงแค่สัปดาห์เดียว แลยังมีผู้ติดเชื้ออีก 5 ราย ‘กรมประมง’ สั่งปิด 60 ฟาร์ม ความहतันเหตุด้านสธ. เตือนคนกินสัตว์น้ำทั่วประเทศ หวั่นรุนแรง! ไม่แพ้ไข้หวัดนก

ผู้สื่อข่าวกระทรวงสาธารณสุข รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคกึ่งภูลาดำ ว่า ในระยะเวลา 1 สัปดาห์ นับตั้งแต่การแพร่ระบาด ในวันที่ 15 ส.ค. จนถึงขณะนี้ มีจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด 8 ราย และมีผู้เสียชีวิตไปแล้ว 3 ราย โดยรายแรก คือ นายสุชาติ ชมทองกุล อายุ 58 ปี อาชีพเพาะเลี้ยงกุ้ง อ. เมือง จ. สมุทรปราการ เสียชีวิตเมื่อวันที่ 15 ส.ค. รายที่ 2 น.ส. บุษกร สารขุนทด อายุ 24 ปี อาชีพพนักงานบริษัท อ.ชุมแพ จ. ขอนแก่น เสียชีวิตในวันที่ 17 ส.ค. และล่าสุด ด.ญ. สุกานดา สิงหาธรรม อายุ 13 ปี อ.แกลง จ. ระยอง เสียชีวิตวานนี้ (18 ส.ค.) ทั้งหมดเสียชีวิตภายหลังจากการรับประทานและสัมผัสกับกึ่งภูลาดำ

นายประพันธ์ บริบูรณ์ นักวิชาการสำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวว่า ภายหลังจากการชันสูตรทั้ง 3 ศพ ในเบื้องต้นแพทย์สันนิษฐานว่า สาเหตุอาจเกิดจากการได้รับเชื้อไวรัสชนิดหนึ่งที่มีสายพันธุ์ใกล้เคียงกับเชื้อเอสอีเอ็มบีซี (SEMBC) ด้วยการสัมผัส และการบริโภคเชือกผ่านกึ่งภูลาดำ รวมถึงสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ

“เชื้อไวรัสเอสอีเอ็มบีซี จะทำให้ผู้ป่วยมีอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย คลื่นไส้ อาเจียน มีไข้สูง ร่วมกับอาการปวดบิด และท้องเสียอย่างรุนแรง คล้ายอาหารเป็นพิษ ซึ่งส่งผลให้เกิดอาการช็อก และเสียชีวิตด้วยอาการหัวใจวายเฉียบพลันได้โดยง่าย ขณะนี้โอกาสที่เชื้อจะเข้าสู่ร่างกายมีสูงมาก โดยผ่านการสัมผัสและการบริโภคสัตว์น้ำ ดังนั้น ทางกรมฯ จึงได้ออกประกาศเตือนให้ประชาชนระวังการบริโภคกึ่งภูลาดำ และสัตว์น้ำอื่นๆ ทุกชนิดจนกว่ากรมประมงจะตรวจสอบเสร็จสิ้น” นายประพันธ์กล่าว

รายงานข่าวจากกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แจ้งว่า อธิบดีกรมประมง ได้เซ็นหนังสือด่วนสั่งการลงวันที่ 17 ส.ค. เพื่อให้มีการปิดฟาร์มเลี้ยงกึ่งภูลาดำจำนวน 60 ฟาร์ม ในพื้นที่ ภาคกลาง 16 ฟาร์ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 ฟาร์ม ภาคเหนือ 3 ฟาร์ม ภาคตะวันออก 14 ฟาร์ม และภาคใต้ 15 ฟาร์ม เพื่อตรวจสอบเชื้อไวรัสเอสอีเอ็มบีซี (SEMBC) ซึ่งคาดว่าจะเป็นสาเหตุของโรคระบาดลึกลับนี้ แต่จะต้องใช้ระยะเวลาตรวจสอบ 1 สัปดาห์

ข่าวโรครบาด 2

‘ก. ประมง’ สั่งปิดตรวจ 60 ฟาร์ม ต้องสงสัยแพร่เชื้อ ‘โรครบาดกึ่งกุลาดำ’ หลังพบผู้ติดเชื้อ 3 ราย ด้านสธ. เตือนผู้บริโภคกึ่งกุลาดำทั่วประเทศระวังท้องร่วง

ผู้สื่อข่าวกระทรวงสาธารณสุข รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรครบาดกึ่งกุลาดำว่า ตั้งแต่การแพร่ระบาดในวันที่ 15 ส.ค. ที่ผ่านมา จนถึงขณะนี้ มีจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด 3 ราย โดยรายแรก คือ นายสุชาติ ชมทองกุล อายุ 58 ปี อาชีพเพาะเลี้ยงกุ้ง อ. เมือง จ. สมุทรปราการ เข้ารับการรักษา เมื่อวันที่ 15 ส.ค. รายที่ 2 น.ส. บุญกร สารขุนทด อายุ 24 ปี อาชีพพนักงานบริษัท อ.ชุมแพ จ. ขอนแก่น เข้ารับการรักษาในวันที่ 17 ส.ค. และล่าสุด ค.ญ. สุกานดา สิงหาธรรม อายุ 13 ปี อ. แกลง จ. ระยอง เข้ารับการรักษาวันนี้ (18 ส.ค.) ภายหลังจากรับประทานและสัมผัสกึ่งกุลาดำ แต่ขณะนี้ทุกรายอยู่ในขั้นปลอดภัยแล้ว

นายประพันธ์ บริบูรณ์ นักวิชาการสำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดเผยผลการพิสูจน์จากห้องปฏิบัติการ ระบุว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดอาการท้องร่วง เกิดจากการได้รับเชื้อไวรัสชนิดหนึ่งที่มีสายพันธุ์ใกล้เคียงกับเชื้อเอสอีเอ็มบีซี (SEMBC) ด้วยการสัมผัส และการบริโภคเชื้อผ่านสัตว์น้ำทุกชนิด รวมถึงกึ่งกุลาดำ

“เชื้อไวรัสเอสอีเอ็มบีซี จะทำให้ผู้ป่วยมีอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย คลื่นไส้ อาเจียน มีไข้ ร่วมกับอาการปวดบิด และท้องร่วง ขณะนี้โอกาสที่เชื้อจะเข้าสู่ร่างกายมีสูงมากโดยผ่านการสัมผัสและการบริโภคสัตว์น้ำ ดังนั้น ทางกรมฯ จึงได้ออกประกาศเตือนให้ประชาชนระวังการบริโภคกึ่งกุลาดำ และสัตว์น้ำอื่นๆ ทุกชนิด จนกว่ากรมประมงจะตรวจสอบเสร็จสิ้น” นายประพันธ์กล่าว

รายงานข่าวจากกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แจ้งว่า อธิบดีกรมประมง ได้เซ็นหนังสือด่วนสั่งการลงวันที่ 17 ส.ค. เพื่อให้มีการปิดฟาร์มเลี้ยงกึ่งกุลาดำจำนวน 60 ฟาร์ม ในพื้นที่ ภาคกลาง 16 ฟาร์ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 ฟาร์ม ภาคเหนือ 3 ฟาร์ม ภาคตะวันออก 14 ฟาร์ม และภาคใต้ อีก 15 ฟาร์ม เพื่อตรวจสอบเชื้อไวรัสเอสอีเอ็มบีซี (SEMBC) ซึ่งเป็นสาเหตุของโรครบาดนี้ และจะทราบผลได้ภายใน 1 วัน

ก. ประมง สกัด ‘โรคระบาดลึกลับ’ ที่คร่า 3 ศพ ได้แล้ว สั่งปิดฟาร์มต้นเหตุ 2 แห่งใน จ. สมุทรปราการ ให้อาณาเข็้อจำกัดพื้นที่ระบาด หลังมีผู้เสียชีวิต 3 ศพ ภายในสัปดาห์เดียว และยังมีผู้ติดเชื้ออาการโคม่าอีก 5 ราย ด้านสธ. เตือนคนกินกุ้งกุลาดำทั่วประเทศ หวั่นรุนแรงไม่แพ้ไข้หวัดนก

รายงานข่าวจากกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แจ้งว่า ขณะนี้กรมประมงสามารถควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคกุ้งกุลาดำได้แล้ว ตามที่อธิบดีกรมประมง ได้เซ็นหนังสือด่วนสั่งการลงวันที่ 17 ส.ค. ที่ผ่านมา เพื่อให้ปิดฟาร์มเลี้ยงกุ้งกุลาดำจำนวน 2 ฟาร์ม ใน จ. สมุทรปราการ ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นตอการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสเอสอีเอ็มบีซี (SEMBC) ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคระบาดกุ้งกุลาดำที่ระบาดตั้งแต่วันที่ 15 ก.ค. ที่ผ่านมา พร้อมทั้งทำลายเชื้อโดยให้ยาชื่อ Anti-SEMBC เพื่อสกัดการระบาด

ผู้สื่อข่าวกระทรวงสาธารณสุข รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคกุ้งกุลาดำ ว่า ในระยะเวลา 1 สัปดาห์ นับตั้งแต่การแพร่ระบาด ในวันที่ 15 ส.ค. จนถึงขณะนี้ มีจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด 8 ราย และมีผู้เสียชีวิตไปแล้ว 3 ราย โดยรายแรกคือ นายสุชาติ ชมทองกุล อายุ 58 ปี อาชีพเพาะเลี้ยงกุ้ง อ. เมือง จ. สมุทรปราการ เสียชีวิตเมื่อวันที่ 15 ส.ค. รายที่ 2 น.ส. นุชกร สารขุนทด อายุ 24 ปี อาชีพพนักงานบริษัท อ. ชุมแพ จ. ขอนแก่น เสียชีวิตในวันที่ 17 ส.ค. และล่าสุด ด.ญ. สุกานดา สิงหาธรรม อายุ 13 ปี อ. แกลง จ. ระยอง เสียชีวิตวานนี้ (18 ส.ค.) ทั้งหมดเสียชีวิตภายหลังจากการรับประทานและสัมผัสกับกุ้งกุลาดำ

นายประพันธ์ บริบูรณ์ นักวิชาการสำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวว่า ภายหลังจากการชันสูตรพลิกศพ ผู้เสียชีวิตทั้ง 3 ราย เบื้องต้นแพทย์สันนิษฐานว่า สาเหตุเกิดจากการได้รับเชื้อไวรัสเอสอีเอ็มบีซี (SEMBC) ด้วยการสัมผัส และการบริโภคเชื้อโดยผ่านกุ้งกุลาดำ

“เชื้อไวรัสเอสอีเอ็มบีซี จะทำให้ผู้ป่วยมีอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย คลื่นไส้ อาเจียน มีไข้สูง ร่วมกับอาการปวดบิด และท้องเสียอย่างรุนแรง คล้ายอาหารเป็นพิษ ซึ่งส่งผลให้เกิดอาการช็อก และเสียชีวิตด้วยอาการหัวใจวายเฉียบพลันได้โดยง่าย แต่ขณะนี้ได้รับรายงานจากกรมประมง ว่าสามารถสกัดการแพร่เชื้อ โดยการสั่งปิดพื้นที่แพร่ระบาดได้เรียบร้อย แล้ว ดังนั้นโอกาสที่เชื้อจะแพร่กระจายมีน้อยมาก” นายประพันธ์กล่าว

ตอนที่ 2 การตัดสินใจกรณีโรคระบาด

สำหรับเจ้าหน้าที่

1. ภายหลังจากอ่านข่าวโรคระบาดแล้วท่านจะ.....
- () รับประทานสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา) ต่อไป ตามปกติ
- () รับประทานสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา) แต่ลดปริมาณลง เพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น
- () เลิกรับประทานสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา) ชั่วคราว (ข้ามไปตอบข้อ 4. หน้า 2)
- () เลิกรับประทานสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา) ตลอดไป (ข้ามไปตอบข้อ 4. หน้า 2)

2. ทำไมท่านยังคงรับประทานสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา) ต่อไป
- (โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ 1, 2, 3...)
- เพราะคิดว่า “โรคระบาดกุ้งกุลาดำไม่มีอันตราย”
- เพราะคิดว่า “ตัวเองคงไม่โชคร้ายติดโรคระบาดกุ้งกุลาดำ”
- เพราะรับประทานเนื้อสัตว์ชนิดอื่นไม่ได้
- เพราะสาเหตุอื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านจะมีวิธีป้องกันตัวเองจากโรคระบาดกุ้งกุลาดำอย่างไร
- (ท่านสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคจากสื่อต่างๆ อย่างใกล้ชิด
- () ปรุงอาหารที่ทำจากสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา) ให้สุก
- () เลี่ยงการสัมผัสเชื้อไวรัสโดยตรง เช่น การใส่ถุงมือ
- () พบแพทย์ทันที เมื่อมีอาการตามที่ข่าวระบุ
- () ทำความสะอาดอุปกรณ์ปรุงอาหารทั้งหมดในบ้าน
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- (สิ้นสุดคำถามสำหรับท่าน ขอขอบคุณค่ะ)

4. ทำไมท่านจึงจะเลือกรับประทานสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา)

(โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ 1, 2, 3...)

..... เพราะคิดว่า “โรคระบาดกุ้งกุลาดำมีอันตรายถึงตาย”

..... เพราะคิดว่า “ตัวเองอาจจะติดเชื้อโรคระบาดกุ้งกุลาดำก็ได้”

..... เพราะไม่ชอบรับประทานสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา) อยู่แล้ว

..... เพราะสาเหตุอื่นๆ (โปรดระบุ).....

๙ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่กรุณาตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูง **๙**

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนาถ! ‘ฉันทนา’ เปิบส้มตำดับอีกศพ สธ.โร’เตือนผู้บริโภคส้มตำทั่วประเทศ เผยผล

สำรวจพบ สารพิษตกค้างเทียบในส้มตำ อันตรายถึงตาย!

เหตุการณ์อนาถสาวฉันทนาเปิบส้มตำดับรายนี้ เปิดเผยขึ้นเมื่อเวลา 21.00 น. วันที่ 22 พ.ค. ที่ผ่านมาร.ต.อ. สุทธิชัย เมืองสุวรรณ ร้อยเวร สถานีตำรวจภูธร อ.เมือง จ. ปทุมธานี เปิดเผยว่า ได้รับแจ้งจาก น.พ. พิบูลย์ เล่าสรรพ แพทย์เวร แผนกผู้ป่วยนอก ร.พ. เอกประทุม ว่าได้รับรักษา น.ส. เนาวรัตน์ บัวหลวง อายุ 23 ปี อาศัยอยู่ห้องพักเลขที่ 319 สมจิตอพาร์ทเมนต์ ต.ปทุมธานี อ. เมือง จ. ปทุมธานี สาวโรงงานทอผ้าแห่งหนึ่งย่านปทุมธานี ซึ่งมีอาการท้องเสียและอาเจียนจนเสียชีวิต ซึ่งแพทย์สันนิษฐานสาเหตุการเสียชีวิตจากโรคท้องเสียเฉียบพลัน

น.พ. พิบูลย์ กล่าวว่า จากการสอบถามอาการจากนางสมจิต หมายขวัญ เจ้าของอพาร์ทเมนต์ ผู้นำ น.ส. เนาวรัตน์ มาส่งโรงพยาบาล ทำให้ทราบว่า ผู้ตายได้โทรศัพท์ลงมาขอความช่วยเหลือหลังจากรับประทานส้มตำไปประมาณ 2 ชั่วโมง แล้วเกิดอาการปวดท้องบิด ท้องเสียอย่างรุนแรงนับสิบครั้ง และยังมีอาการอาเจียนด้วย ตนเห็นท่าไม่ดีจึงได้นำส่งโรงพยาบาล และเสียชีวิตดังกล่าว

ทั้งนี้ การเสียชีวิต น.ส. เนาวรัตน์ นับว่าเป็นรายที่ 2 จากจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาทั้งหมด 3 ราย โดยก่อนหน้านี้ในวันที่ 13 พ.ค. ที่ผ่านมานายทิส ทรายู อายุ 24 ปี อยู่บ้านเลขที่ 41/1 หมู่ 1 ต. ในเมือง อ.เมือง จ. ขอนแก่น หนุ่มร้านซ่อมจักรยานยนต์ เสียชีวิตเป็นรายแรกด้วยอาการเดียวกัน

นายประพันธ์ บริบูรณ์ นักวิชาการสำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดเผยถึงผลการตรวจคุณภาพความปลอดภัยของส้มตำทั่วประเทศ โดยเก็บตัวอย่างส้มตำ จากร้านภายในห้างสรรพสินค้า และภายในตลาดสดทั่วประเทศ จำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่า มี 169 ตัวอย่าง ที่มีสารพิษตกค้างเจือปนอยู่ อาทิ สารพิษเชื้อราอัลฟาที่ออกซินในถั่วลิสง สารฆ่าแมลงในพืชผัก อีกทั้งพบเชื้ออีโคไลซึ่งเป็นพาหะของโรคท้องเสียอาหารเป็นพิษ เจือปนอยู่ในปู และปลาร้า

“เชื้อโรคและสารพิษต่างๆ ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าได้ จึงมีโอกาสสูงที่จะได้รับสารปนเปื้อนดังกล่าวเข้าสู่ร่างกาย และสารปนเปื้อนหลายชนิดทำให้เกิดโรคอาหารเป็นพิษ โรคกระเพาะ ซึ่งมีความรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้ ทางกระทรวงจึงได้ออกประกาศเตือนให้ประชาชนระวังการบริโภคส้มตำโดยทันที” นายประพันธ์ กล่าว

เป็บส้มตำระวัง! ‘ท้องร่วง’ สธ. เผยผลสำรวจร้านส้มตำทั่วประเทศ พบ สารพิษตกค้างเพียง

เมื่อเวลา 17.00 น. วันที่ 13 เม.ย. น.พ. พิบูลย์ เล่าสุวรรณ แพทย์เวร แผนกผู้ป่วยนอก ร.พ. ศูนย์ขอนแก่น กล่าวว่า ได้รับรักษา น.ส. เนาวรัตน์ บัวหลวง อายุ 23 ปี อยู่บ้านเลขที่ 41/1 หมู่ 1 ต. ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น พนักงานโรงงานแหวน ซึ่งนับเป็นผู้ป่วยรายที่ 5 ในเดือนนี้ที่มีอาการปวดท้องบิด ท้องเสีย และอาเจียนหลายครั้ง ภายหลังจากการรับประทานส้มตำจากร้านรถเข็นบนนาทวี จึงขอให้ประชาชนระมัดระวังการบริโภคส้มตำที่จำหน่ายทุกแห่ง ซึ่งอาจมีการประกอบอาหารที่ไม่สะอาดทำให้เกิดโรคท้องร่วงได้

นายประพันธ์ บริบูรณ์ นักวิชาการสำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดเผยถึงผลการตรวจคุณภาพความปลอดภัยของส้มตำ เพื่อเฝ้าระวังสารพิษในอาหารว่า จากการเก็บตัวอย่างส้มตำ จากร้านภายในห้างสรรพสินค้า ภายในตลาดสดทั่วประเทศ จำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่ามี 169 ตัวอย่าง ที่มีสารพิษตกค้างเจือปนอยู่ อาทิ สารพิษเชื้อราอัลฟาที่ออกซินในถั่วลิสง สารฆ่าแมลงในพืชผัก อีกทั้งพบเชื้ออีโคไลน์ ซึ่งเป็นพาหะของโรคท้องเสียอาหารเป็นพิษ เจือปนอยู่ในปู และปลาไร้

“เชื้อโรคและสารพิษต่างๆ ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าได้ จึงมีโอกาสสูงที่จะได้รับสารปนเปื้อนดังกล่าวเข้าสู่ร่างกาย แต่อย่างไรก็ตาม สามารถป้องกันอันตรายจากการรับสารเหล่านี้ได้ สิ่งสำคัญขึ้นอยู่กับกรรมวิธีการปรุงอาหาร ที่จะช่วยป้องกันโรคท้องร่วงได้” นายประพันธ์กล่าว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนาถ! ‘ฉันทนาชวย’ เป็บส้มตำดิบ สธ. เผยผลสำรวจส้มตำพบสารพิษ ‘ซุโคร’ ในปูดอง **เดือนหากกินเกิน 500 มิลลิกรัม อันตรายถึงตาย!**

เหตุการณ์นำสลดสาวฉันทนาเคราะห์ร้ายรายนี้ เปิดเผยขึ้นเมื่อเวลา 21.00 น. วันที่ 22 พ.ค. ที่ผ่านมาร.ต.อ. สุทธิชัย เมืองสุวรรณ ร้อยเวร สถานีตำรวจภูธร อ.เมือง จ. ปทุมธานี เปิดเผยว่า ได้รับแจ้งจาก น.พ. พิบูลย์ เล่าสรรพ แพทย์เวร แผนกผู้ป่วยนอก ร.พ. เอกประทุมว่า ได้รับรักษา น.ส. เนาวรัตน์ บัวหลวง อายุ 23 ปี อาศัยอยู่ห้องพักเลขที่ 319 สมจิตอพาร์ทเมนต์ ต.ปทุมธานี อ. เมือง จ. ปทุมธานี สาวโรงงานทอผ้าแห่งหนึ่งย่านปทุมธานี ซึ่งมีอาการท้องเสียและอาเจียน จนเสียชีวิต ซึ่งแพทย์สันนิษฐานสาเหตุการเสียชีวิตจากโรคท้องเสียเฉียบพลันซึ่งเกิดจากการได้รับสารพิษซุโครมากกว่า 500 มิลลิกรัม

น.พ. พิบูลย์ กล่าวว่า จากการสอบถามอาการจากนางสมจิต หมายขวัญ เจ้าของอพาร์ทเมนต์ ผู้นำ น.ส. เนาวรัตน์ มาส่งโรงพยาบาล ทำให้ทราบว่า ผู้ตายได้โทรศัพท์ลงมาขอความช่วยเหลือหลังจากรับประทานส้มตำไปประมาณ 2 ชั่วโมง แล้วเกิดอาการปวดท้องบิด ท้องเสียอย่างรุนแรงนับสิบครั้ง และยังมีอาการอาเจียนด้วย เห็นท่าไม่ดีจึงได้นำส่งโรงพยาบาล และเสียชีวิตดังกล่าว

นายประพันธ์ บริบูรณ์ นักวิชาการสำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เปิดเผยว่า แม้ว่าการเสียชีวิต น.ส. เนาวรัตน์ จะเป็นรายแรกแต่ทางกรมฯ ก็ได้ทำการตรวจคุณภาพความปลอดภัยของส้มตำ เพื่อเฝ้าระวังสารพิษในอาหาร โดยจัดเก็บตัวอย่างส้มตำจากร้านตามทางเท้า จำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่าในจำนวนนี้มี 19 ตัวอย่าง ที่มีสารซุโครเจือปนอยู่ในปูดอง

“โอกาสที่จะได้รับสารซุโครมีน้อยมาก เพราะสารนี้เกิดจากปูที่มีการหมักดองไม่ถูกวิธี และนำมาใช้เป็น ส่วนผสมในส้มตำ และหากบริโภคเกิน 500 มิลลิกรัมเช่นเดียวกับกรณีของ น.ส. เนาวรัตน์จึงจะเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดโรคท้องเสียเฉียบพลันรุนแรง ซึ่งเป็นอันตรายถึงชีวิต” นายประพันธ์กล่าว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การตัดสินใจกรณีโรคจากอาหาร

สำหรับเจ้าหน้าที่

1. ภายหลังจากอ่านข่าวสารพิษตกค้างในส้มตำแล้วท่านจะ.....
- () รับประทานส้มตำต่อไป ตามปกติ
- () รับประทานส้มตำต่อไป แต่ลดปริมาณลง เพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น
- () เลิกรับประทานส้มตำ ชั่วคราว (ข้ามไปตอบข้อ 4 หน้า 2)
- () เลิกรับประทานส้มตำ ตลอดไป (ข้ามไปตอบข้อ 4 หน้า 2)

2. ทำไมท่านจึงจะรับประทานส้มตำต่อไป
- (โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ 1, 2, 3...)
- เพราะคิดว่า “โรคจากการรับประทานส้มตำไม่อันตราย”
- เพราะคิดว่า “ตัวเองคงไม่เป็นโรคจากการรับประทานส้มตำ”
- เพราะหารับประทานได้ง่าย
- เพราะสาเหตุอื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านจะมีวิธีป้องกันตัวเองจากโรคจากการรับประทานส้มตำอย่างไร
- (ท่านสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () ติดตามข่าวสารมาตรการป้องกันอันตรายของกระทรวงสาธารณสุขจากสื่ออย่างใกล้ชิด
- () ซื้อวัตถุดิบ อาทิ ส้มตำ ปู มะเขือเทศ ฯลฯ จากร้านอาหารที่สะอาดที่สดสะอาด มาปรุงเอง
- () ล้างมือให้สะอาด หรือทำความสะอาดภาชนะที่จะใส่อาหาร อาทิ ช้อน ส้อม ฯลฯ
- () พบแพทย์ทันที เมื่อมีอาการท้องเสีย
- () ทานยาแก้โรคท้องเสียหลังจากรับประทานส้มตำ เพื่อป้องกันโรค
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- (สิ้นสุดคำถามสำหรับท่าน ขอขอบคุณค่ะ)

4. ทำไมท่านจึงจะเลือกรับประทานส้มตำ

(โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ 1, 2, 3...)

..... เพราะคิดว่า “โรคจากการรับประทานส้มตำมีอันตราย”

..... เพราะคิดว่า “ตัวเองอาจจะเป็นโรคจากการรับประทานส้มตำ”

..... เพราะไม่ค่อยชอบรับประทานอยู่แล้ว

..... เพราะสาเหตุอื่นๆ (โปรดระบุ).....

☞ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่กรุณาตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูง ☜

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มรสุมถล่ม ดับครึ่งร้อย! กว่าก่อนประเทศจมบาดาล หลังร่องฝนพัดกระหน่ำในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตแล้ว 50 ศพ ในพื้นที่ 27 อำเภอ และคาดว่าจะยังมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ล่าสุด 'อุตุฯ' แจ้งเตือนประชาชนอพยพแล้ว

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เมื่อวันที่ 31 ก.ค. ที่ผ่านมา เกิดร่องความกดอากาศต่ำ หรือร่องฝน ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ทางตอนใต้เมืองฮานอย มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง พัดผ่านภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางบางส่วน ส่งผลให้เกิดฝนตกลงมาอย่างต่อเนื่อง ถึง 94 ลูกบาศก์เซนติเมตร จนทำให้เกิดน้ำท่วมและโคลนถล่มอย่างรุนแรง ในพื้นที่ 27 อำเภอ ในจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา น่าน แพร่ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และ เพชรบูรณ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ. เลย หนองคาย นครพนม อุรธานี มุกดาหาร ขอนแก่น นครราชสีมา และกาฬสินธุ์ และพื้นที่บางส่วนของกรุงเทพฯ และนนทบุรี

เจ้าหน้าที่บรรเทาทุกข์ องค์กรอนามัยโลก (ยู) ที่เข้าร่วมปฏิบัติการ รายงานความเสียหายล่าสุด พบว่ามีผู้เสียชีวิตจากโคลนถล่มแล้ว 48 ศพ ผู้สูญหาย 36 คน และคาดการณ์ว่ายอดผู้เสียชีวิตจะเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากมีพื้นที่ได้รับความเสียหายเป็นวงกว้าง อีกทั้งปริมาณฝนที่ตกหนักต่อเนื่องเป็นเวลาหลายวันได้ส่งผลให้การขนส่งในบางพื้นที่ดังกล่าวหยุดชะงัก

นายเทพ เดชชัยศรี นักอุตุนิยมวิทยา ศูนย์อุตุนิยมวิทยา กล่าวว่า มีโอกาสสูงที่พายุนี้จะเคลื่อนตัวไปทางทิศทางตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ในวันพรุ่งนี้ ซึ่งจะส่งผลให้มีโอกาสที่จะเกิดอุทกภัย และโคลนถล่มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงภัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ โดยเฉพาะในพื้นที่ จ.สุรินทร์ อุบลราชธานี และบุรีรัมย์ และภาคกลาง ใน จ. นครสวรรค์ สุพรรณบุรี และปทุมธานี รวมถึง ภาคตะวันตกใน จ.กาญจนบุรี จึงได้แจ้งให้ทุกฝ่ายเฝ้าระวังภัย และอพยพประชาชนออกจากพื้นที่ดังกล่าว เพราะปริมาณน้ำฝนมาก มีโอกาสที่จะทำให้เกิดดินถล่มไหล หรือดินโคลนถล่มได้สูง

ฝนร้อยปีเทก่อนประเทศ หลังร่องฝนพัดกระหน่ำในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ **ล่าสุด ‘อุตุฯ’ แจงเตือนประชาชนระวังฝนตกอย่างต่อเนื่อง**

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เมื่อวันที่ 31 ก.ค. ที่ผ่านมา เกิดร่องความกดอากาศต่ำ หรือร่องฝน ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ทางตอนใต้เมืองฮานอย มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ 8 กิโลเมตรต่อชั่วโมง พัดผ่านภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางบางส่วน ส่งผลให้เกิดฝนตกลงมาอย่างต่อเนื่อง จนทำให้เกิดน้ำท่วมในพื้นที่ 27 อำเภอ ในจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา น่าน แพร่ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ. เลย หนองคาย นครพนม อุรธานี มุกดาหาร ขอนแก่น นครราชสีมา และกาฬสินธุ์ และพื้นที่บางส่วนของกรุงเทพฯ และนนทบุรี

เจ้าหน้าที่บรรเทาทุกข์ องค์การอนามัยโลก (ฮู) ที่เข้าร่วมปฏิบัติการ รายงานความเสียหายล่าสุด พบว่าสถานการณ์ร่องฝน ส่งผลให้เกิดภาวะน้ำท่วม และสร้างความเสียหายต่อบ้านเรือนของประชาชน 48 หลังคาเรือน เนื่องจากมีพื้นที่ได้รับความเสียหายเป็นวงกว้าง และฝนที่ตกหนักอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายวัน ส่งผลให้การขนส่งในบางพื้นที่ต้องล่าช้ากว่ากำหนด

นายเทพ เดชชัยศรี นักอุตุนิยมวิทยา ศูนย์อุตุนิยมวิทยา กล่าวว่า มีโอกาสสูงที่พายุดังกล่าวจะเคลื่อนตัวไปทางทิศทางตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ในวันพรุ่งนี้ ซึ่งจะส่งผลให้มีโอกาสที่จะเกิดอุทกภัยเพิ่มขึ้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ โดยเฉพาะในพื้นที่ จ. สุรินทร์ อุบลราชธานี และบุรีรัมย์ และภาคกลาง ใน จ. นครสวรรค์ สุพรรณบุรี และปทุมธานี รวมถึง ภาคตะวันตกใน จ.กาญจนบุรี จึงได้ประกาศเตือนให้ทุกฝ่ายเฝ้าระวัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**6 จว. เหนือ ช่วยซ้ำ! มรสุมถล่มดับกว่า 50 ศพ หลังพายุโซนร้อนวาชิ พัดกระหน่ำ
เคราะห์ซ้ำกรรมซัด ร่องฝนพัดผ่าน 6 จว. ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตแล้ว 50 ศพ และคาดว่าจะยังมี
เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ล่าสุด ‘อุตุฯ’ แจ้งเตือนประชาชนอพยพแล้ว**

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เมื่อวันที่ 31 ก.ค. ที่ผ่านมา เกิดร่องความกดอากาศต่ำ หรือร่องฝน ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ทางตอนใต้เมืองฮานอย มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง พัดผ่านภาคเหนือ ส่งผลให้เกิดฝนตกลงมาอย่างต่อเนื่อง ถึง 94 ลูกบาศก์เซนติเมตร จนทำให้เกิดน้ำท่วมและโคลนถล่มอย่างรุนแรง ในพื้นที่ 6 จังหวัด ในภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย พะเยา น่าน แพร่ อุดรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์

เจ้าหน้าที่บรรเทาทุกข์ องค์การอนามัยโลก (ยู) ที่เข้าร่วมปฏิบัติการ รายงานความเสียหายล่าสุด พบว่ามีผู้เสียชีวิตจากโคลนถล่มแล้ว 48 ศพ ผู้สูญหาย 36 คน และคาดการณ์ว่ายอดผู้เสียชีวิตจะเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ และปริมาณฝนที่ตกหนักอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายวันส่งผลให้การขนส่งในบางพื้นที่ดังกล่าวหยุดชะงัก

นายเทพ เดชชัยศรี นักอุตุนิยมวิทยา ศูนย์อุตุนิยมวิทยา กล่าวว่า คาดว่าพายุนี้จะลดกำลังลงเหลือความเร็ว 8 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และเคลื่อนตัวไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของภาคในวันพรุ่งนี้ จึงได้แจ้งให้ทุกฝ่ายทราบเพื่อเร่งช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่เกิดเหตุทั้งหมด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การตัดสินใจ

สำหรับเจ้าหน้าที่

1. ภายหลังจากอ่านข่าวอุทกภัยและโคลนถล่ม แล้วท่านจะ.....
- () ยังคงเดินทางไป/อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวต่อไป ตามปกติ
- () ลดการเดินทางไปยังพื้นที่ดังกล่าว เพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น
- () ยกเลิกการเดินทางไปพื้นที่จังหวัดดังกล่าว ชั่วคราว (ข้ามไปตอบข้อ 4 หน้า 2)
- () เลิกเดินทางไปยังพื้นที่ดังกล่าว ตลอดไป / ย้ายบ้าน (ข้ามไปตอบข้อ 4 หน้า 2)

2. ทำไมท่านยังจะเดินทาง หรือพักอาศัยในพื้นที่ดังกล่าวต่อไป

(โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ 1, 2, 3...)

- เพราะคิดว่า “เหตุการณ์อุทกภัย-โคลนถล่มไม่อันตราย”
- เพราะคิดว่า “คงไม่ได้รับอันตรายจากเหตุการณ์อุทกภัย-โคลนถล่ม”
- เพราะ มีความจำเป็นต้องไป/จำเป็นต้องอยู่
- เพราะสาเหตุอื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านจะมีวิธีป้องกันตัวเองจากเหตุการณ์อุทกภัย-โคลนถล่มอย่างไร

(ท่านสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ติดตามข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุทกภัย-โคลนถล่มอย่างใกล้ชิด
- () สวดมนต์/จัดหาพระเครื่องหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาติดตัวไว้
- () ปรับพื้นที่บ้านให้เป็นที่สูง เพื่อป้องกันอันตรายจากอุทกภัย-โคลนถล่ม
- () ทำประกันชีวิต
- () เรียกร้องให้ภาครัฐบาลติดจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันภัยโดยเร็วที่สุด
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- (สิ้นสุดคำถามสำหรับท่าน ขอขอบคุณ)

4. ทำไมท่านจึงจะไม่เดินทางไปยังพื้นที่ดังกล่าว หรือย้ายบ้านออกจากพื้นที่ดังกล่าว
 (โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ 1, 2, 3...)

..... เพราะ เหตุการณ์อุทกภัย-โคลนถล่มมีอันตราย

..... เพราะคิดว่า “อาจจะได้รับอันตรายจากอุทกภัย-โคลนถล่มก็ได้”

..... เพราะไม่มีความจำเป็นต้องไป

..... เพราะสาเหตุอื่นๆ (โปรดระบุ).....

☞ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่กรุณาตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูง ☜

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกษมา ศิริกุล เกิดวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522 ภูมิลำเนา จ. กาฬสินธุ์ ประวัติการศึกษา ในปี พ.ศ. 2541 เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รหัสนักศึกษา 413702-6 และสำเร็จการศึกษาในปี 2544 จากนั้นเข้าทำงานตำแหน่งบรรณารักษ์ ห้องสมุดและศูนย์เอกสารการสัตว คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปี พ.ศ. 2546 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รหัสนิสิต 468 52021 28 และเริ่มงานตำแหน่งผู้สื่อข่าวสายเกษตร-การค้า กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) รับผิดชอบในส่วนของการตรวจพาดิษฐ์ ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2547 จนถึงปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย